

Аналітичний огляд ТОП - 100 найбільших державних підприємств України

3 місяці 2015 р.

UK-UA
Підтримка реформ

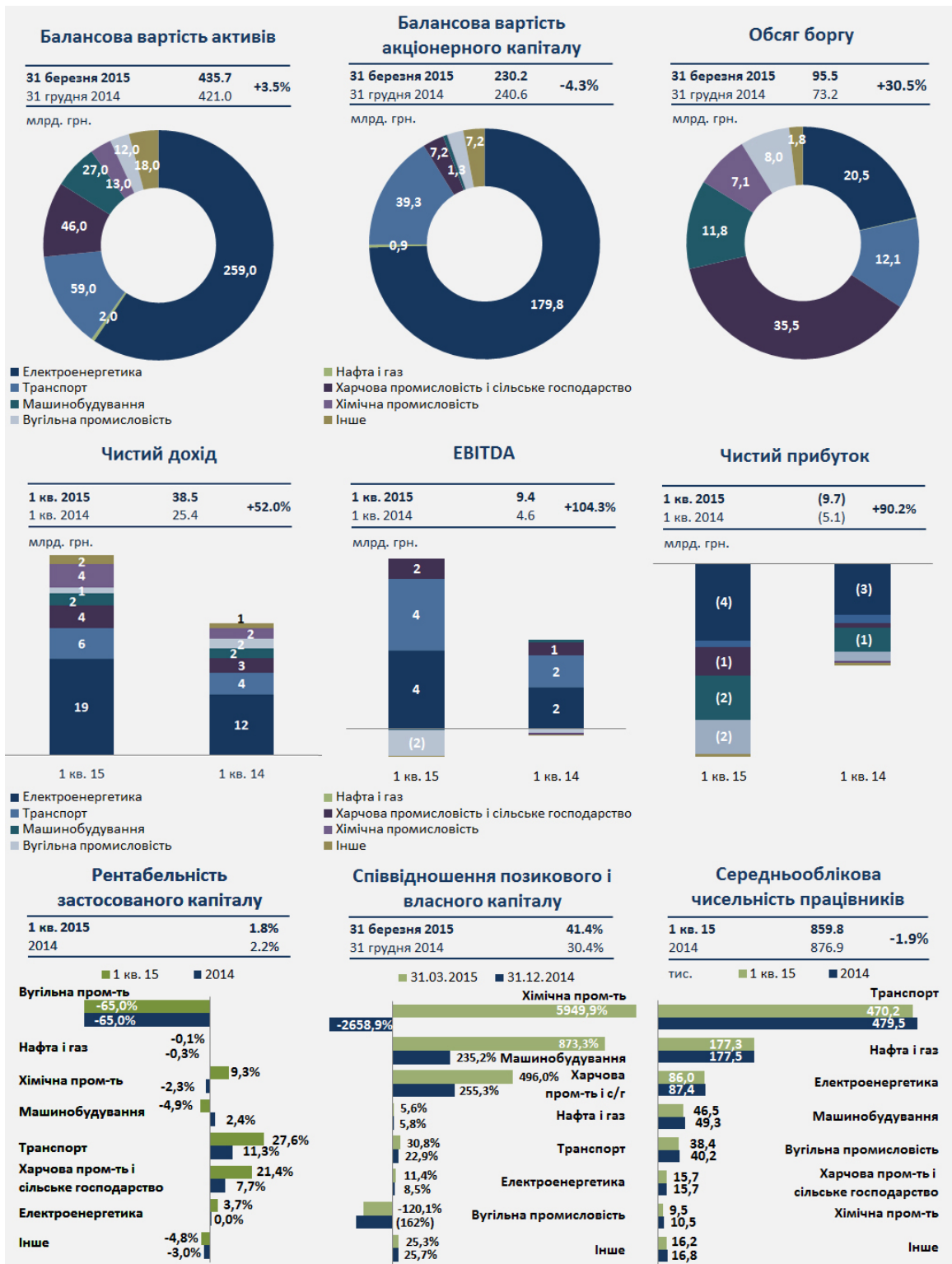
МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Зміст

ПОРТФЕЛЬ ДЕРЖПІДПРИЄМСТВ: ОСНОВНІ ДАНІ	2
ЦІЛІ ТА СТРУКТУРА ОГЛЯДУ	3
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА, ЩО РЕГУЛЮЄ ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕРЖПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	4
ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ	11
ОГЛЯД ПОРТФЕЛЮ ДЕРЖПІДПРИЄМСТВ	18
ОГЛЯД ДЕРЖПІДПРИЄМСТВ	25
Аграрний фонд	26
Антонов	27
Центренерго	28
Вугілля України	29
Електроважмаш	30
Енергоатом	31
Іллічівський морський торговельний порт	32
Харківське державне авіаційне виробниче підприємство	33
Харківобленерго	34
Хмельницькобленерго	35
Міжнародний аеропорт «Бориспіль»	36
Міжнародний аеропорт «Львів» імені Данила Галицького	37
Маріупольський морський торговельний порт	38
Миколаївобленерго	39
Нафтогаз України	40
Одеський морський торговельний порт	41
Одеський припортовий завод	42
Автомобільні дороги України	43
Державна продовольчо-зернова корпорація України	44
Сумхімпром	45
Турбоатом	46
Адміністрація морських портів України	47
Державне підприємство обслуговування повітряного руху України	48
Укренерго	49
Укргідроенерго	50
Укрпошта	51
Укрспирт	52
Укрзалізниця	53
Морський торговельний порт «Южний»	54
Запоріжжяобленерго	55
МЕТОДОЛОГІЧНИЙ КОМЕНТАР	56
ПОРТФЕЛЬ ДЕРЖПІДПРИЄМСТВ	58
СКОРОЧЕННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ	62

Портфель держпідприємств: основні дані¹

¹ Фінансові показники Портфелю за 1-й квартал 2015 р. не враховують результати діяльності НАК «Нафтогаз України» та «Укрзалізниці».

Цілі та структура огляду

Цей огляд продовжує серію публікацій присвячених найбільшим державним підприємствам в Україні. У документі підсумовується фінансова інформація та аналізується діяльність провідних держпідприємств України за 1-й квартал 2015 р.

Цей перший огляд базується на даних, отриманих із різних джерел: фінансової звітності держпідприємств, інформації, наданої міністерствами та державними установами, а також з інших відкритих джерел. На цьому етапі більшість держпідприємств не мають історії аудиторських перевірок фінансової звітності, тому точність і повноту таких фінансових даних гарантувати не можна. Процедура незалежної перевірки не була застосована до інформації, представленої в цьому звіті, тому на неї не слід покладатися під час прийняття рішень будь-якого характеру. За жодних обставин автори цього звіту, Уряд України і будь-який інший державний орган, установа або підприємство під контролем держави не несуть відповідальності, як наразі, так і в майбутньому, за будь-які рішення третіх осіб, прийняті на основі інформації, висновків і думок, представлених у цьому звіті.

Звіт складається із трьох основних розділів. Перший розділ містить огляд основних змін до нормативно-правової бази, що регулює діяльність держпідприємств в Україні. Другий розділ представляє сукупну фінансову інформацію по портфелю держпідприємств, а також деякі інші ключові показники діяльності держпідприємств. У третьому розділі представлено фінансові результати діяльності за 1-й квартал 2015 р. 30 найбільших держпідприємств України. На останніх сторінках наведено список держпідприємств, проаналізованих у цьому звіті, а також роз'яснено основні принципи методології, яка була використана під час підготовки цього документа.

Нормативно-правова база, що регулює діяльність держпідприємств в Україні: основні зміни за березень – червень 2015 р.

В даному розділі викладені основні зміни в законодавстві, що відбулись за період з березня по червень 2015 р., та які стосуються системи управління об'єктами державної власності в Україні.

Перш за все, слід наголосити, що кардинальних змін, які б істотним чином могли вплинути на покращення системи управління об'єктами державної власності в цілому, за даний період не відбулось, з огляду на що переважна більшість ключових питань, які необхідно розглянути при реформуванні системи управління об'єктами державної власності, що їх було окреслено у річному звіті присвяченому аналізу діяльності 100 найбільших державних підприємств України за 2014 р., залишаються відкритими.

Разом з тим, в акти законодавства з окремих питань щодо регулювання діяльності підприємств державного сектору економіки за визначений період були внесені певні зміни, стислий огляд яких подано нижче.

Організаційно-правові форми державних підприємств

У якості ініціативи, яка спрямована на суттєве скорочення переліку суб'єктів господарювання державного сектору економіки слід виділити постанову Кабінету Міністрів України від 12.05.2015 р. № 271 «Про проведення прозорої та конкурентної приватизації у 2015 році».

Так згідно цієї постанови частина підприємств державного сектору економіки, які увійшли до переліку 100 найбільших держпідприємств України, плануються до приватизації, зокрема такі підприємства:

- ▶ вугільна промисловість – ДП Вугільна компанія «Краснолиманська», ПАТ «Лисичанськвугілля», відокремлені підрозділи ДП «Красноармійськвугілля», «Селидіввугілля», «Львіввугілля»;
- ▶ електроенергетичний сектор – ПАТ «Центренерго», ВАТ «Запоріжжяобленерго», ПАТ «Миколаївобленерго», ПАТ «Хмельницькобленерго», ВАТ «Тернопільобленерго», ПАТ «Дніпродзержинська теплоелектроцентраль»;
- ▶ сільськогосподарська галузь – ДП «Конярство України»;
- ▶ транспортна галузь – ДП «Южний МТП», ДП «Іллічівський МТП», ДП «Одеський МТП», ПрАТ «Українське Дунайське пароплавство»;
- ▶ хімічна промисловість – ПАТ «Сумихімпром», ПАТ «Одеський припортовий завод»;
- ▶ фінансовий сектор – ПАТ «Український банк реконструкції та розвитку»;
- ▶ інші галузі – ДПАТ Будівельна компанія «Укрбуд».

При цьому приватизація зазначених підприємств планується із застосуванням як основного способу продажу – конкурсу з відкритістю пропонування ціни за принципом аукціону без встановлення обмежень для допуску учасників.

Спеціальне (галузеве) законодавство щодо регулювання діяльності окремих держпідприємств

В галузевому законодавстві з питань регулювання нафтогазового комплексу відбулись певні зміни, зокрема, було прийнято Закон України «Про ринок природного газу» від 09.04.2015 р. № 329-VIII, переважна більшість статей якого набудуть чинності з 01.10.2015 р.

При цьому з 01.10.2015 р. відповідно втратить чинність Закон України «Про засади функціонування ринку природного газу».

Серед основних положень названого законодавчого акту, які мають відношення до покращення системи управління об'єктами державної власності слід визначити наступне:

1. Передбачається здійснення юридичної та організаційної реструктуризації НАК «Нафтогаз України» з метою розділення функцій з видобування, транспортування та продажу природного газу.
2. На відміну від чинного регулювання засновником та власником корпоративних прав оператора підземних сховищ природного газу може бути не тільки держава чи суб'єкт господарювання, 100 відсотків корпоративних прав якого належать державі, а також й інші приватні учасники (в розмірі не більше ніж 49 %) за умови, що контроль над такими приватними учасниками не здійснює жодна особа (особи) з держави (держав), що не є стороною Енергетичного Співтовариства чи Сполученими Штатами Америки.
3. Оператор газосховища повинен бути юридично та організаційно незалежним від інших видів діяльності на ринку природного газу, не пов'язаних із транспортуванням та зберіганням природного газу.
4. Підвищуються вимоги щодо публічності та прозорості діяльності суб'єктів газового ринку, зокрема:
  - ▶ річна фінансова звітність оператора газотранспортної системи, оператора газорозподільної системи, оператора газосховища, оператора установки LNG та постачальника "останньої надії" підлягає обов'язковій перевірці незалежним аудитором та має бути розміщена на веб-сайті таких суб'єктів у встановленому законом порядку;
  - ▶ під час аудиторської перевірки незалежний аудитор зобов'язаний перевіряти звітність на предмет відсутності дискримінації та перехресного субсидіювання між замовниками;
  - ▶ суб'єкти ринку природного газу (крім споживачів), які відповідно до закону не зобов'язані публікувати річну фінансову звітність, зобов'язані надати доступ до звітності за місцем проведення державної реєстрації таких суб'єктів.

Облік об'єктів державної власності

У річному звіті, присвяченому аналізу діяльності 100 найбільших державних підприємств України за 2014 р., було виділено в тому числі наступні проблеми стосовно ведення реєстру об'єктів державної власності (Реєстру):

- ▶ не передбачений вільний доступ до всіх відомостей реєстру (отримання відомостей із Реєстру може бути здійснено лише щодо конкретного об'єкту шляхом подання запиту до Фонду державного майна України);
- ▶ не всі відомості Реєстру розміщені в мережі Інтернет у вільному доступі (зокрема, доступною є інформація щодо переліку державних підприємств в розрізі областей України та корпоративних прав держави).

У зв'язку з цим слід зазначити, що відповідно до змін, внесених Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» від 09.04.2015 р. № 319-VIII доступ до даних Реєстру об'єктів державної власності здійснюється відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації», у тому числі шляхом оприлюднення у формі відкритих даних на офіційному веб-сайті Фонду державного майна України, тобто у форматі, що дозволяє автоматизоване оброблення електронними засобами відповідної інформації, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання (ст. 10-1 Закону України «Про доступ до публічної інформації»).

З огляду на вказані зміни, очікується, що зазначені вище проблеми будуть вирішені, а діючий реєстр об'єктів державної власності буде більш змістовним та якісним.

Сплата частини прибутку та дивідендів до державного бюджету

Постановою Кабінету Міністрів України від 22.04.2015 р. № 241 був затверджений базовий норматив відрахування частки прибутку, що спрямовується на виплату дивідендів за результатами фінансово-господарської діяльності у 2014 р. для господарських товариств, у статутному капіталі яких є корпоративні права держави, а також господарських товариств, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) яких належать господарським товариствам, частка держави в яких становить 100 відсотків (далі – суб'єкти господарювання), у тому числі дочірніх підприємств (далі – суб'єкти господарювання) в таких розмірах:

- ▶ 30 % – для суб'єктів господарювання електроенергетичної галузі, щодо яких здійснюється державне регулювання цін і тарифів, та ПАТ «Державний ощадний банк України»;
- ▶ 50 % – для всіх інших суб'єктів господарювання.

При цьому доручено суб'єктам управління корпоративними правами держави у разі невиплати до 01.07.2015 р. суб'єктом господарювання дивідендів за результатами його фінансово-господарської діяльності у 2014 р. вжити заходів до розірвання контракту з керівником такого суб'єкта господарювання.

Слід відзначити, що зазначений порядок є аналогічним порядку сплати частини прибутку, який діяв протягом 2014 року.

Процедура призначення керівників та система заохочень (вимоги оплати праці членів правління та наглядової ради)

Постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2015 р. № 396 запроваджено певні виключення із загального порядку конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, який затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 р. № 777, зокрема:

1. Визначено, що такий порядок конкурсного відбору не застосовується для відбору кандидатів (кандидатур) на посаду голови виконавчого органу (керівника) господарського товариства, більш як 50 % корпоративних прав (акцій, часток) якого належить НАК «Нафтогаз України».

2. Відбір кандидатів (кандидатур) на посаду голови виконавчого органу (керівника) таких господарських товариств, здійснюється:

- ▶ у разі, якщо НАК «Нафтогаз України» є єдиним акціонером (учасником) такого товариства – самостійно правлінням НАК «Нафтогаз України»;
- ▶ в усіх інших випадках – за конкурсною процедурою, регламентованою п. 2-2 постанови Кабінету Міністрів України від 02.12.2009 р. № 1354 «Деякі питання діяльності Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», згідно якої передбачається проведення конкурсу утвореною НАК «Нафтогаз України» конкурсною комісією із подальшою подачею відібраних кандидатур для погодження комітетом з призначення керівників особливо важливих для економіки підприємств, утвореному згідно з Порядком проведення конкурсного відбору керівників суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 03.09.2008 р. № 777.

Моніторинг і розкриття інформації про діяльність (система звітності, вимоги до аудиту)

В законодавстві України відбулись певні зміни, які мають значно покращити ситуацію із розкриттям інформації про діяльність суб'єктів державного сектору економіки, зокрема:

1. Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо доступу до публічної інформації у формі відкритих даних» від 09.04.2015 р. № 319-VIII, в тому числі були внесені зміни до Закону України «Про доступ до публічної інформації», відповідно до яких:

- ▶ запроваджується функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних, на якому розпорядники публічної інформації мають розміщувати публічну інформацію у формі відкритих даних, тобто публічну інформацію у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання. При цьому, оскільки згідно ст. 13 цього Закону розпорядниками публічної інформації, окрім суб'єктів владних повноважень, є також юридичні особи, що фінансуються з державного бюджету (стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів), а також суб'єкти господарювання, які займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями (стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них), певна частина суб'єктів господарювання державного сектору економіки є розпорядниками публічної інформації та повинні будуть розміщувати відповідну публічну інформацію у формі відкритих даних;
- ▶ розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах;
- ▶ перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, вимоги до формату і структури таких наборів даних, періодичність їх оновлення визначаються Кабінетом Міністрів України. При цьому до такого переліку Кабінет Міністрів України обов'язково включає інформацію, доступ до якої у формі відкритих даних передбачено законом;

- ▶ створення та забезпечення функціонування єдиного державного веб-порталу відкритих даних здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері електронного урядування.

2. Законом України «Про внесення змін до статті 28 Бюджетного кодексу України щодо доступу до інформації про бюджетні показники у формі відкритих даних» від 09.04.2015 р. № 313-VIII, який набере чинності 01.09.2015 р., визначено, що інформація про бюджет, визначена статтею 28 Бюджетного кодексу України (зокрема, інформація про виконання державного бюджету, показники про стан державного (місцевого) боргу та надання державних (місцевих) гарантій, паспорти бюджетних програм на поточний бюджетний період та звіти про виконання паспортів бюджетних програм за звітний бюджетний період включаючи інформацію про стан реалізації інвестиційних проектів за бюджетними програмами із зазначенням ступеня їх готовності та обсягів коштів, необхідних для завершення таких проектів) оприлюднюється з додержанням вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації» в частині оприлюднення публічної інформації у формі відкритих даних.

Додатково до загальних вимог щодо аудиту суб'єктів державного сектора економіки, визначених в ст. 8 Закону України «Про аудиторську діяльність», постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання проведення аудиту суб'єктів господарювання державного сектору економіки» від 04.06.2015 р. № 390 визначені додаткові специфічні вимоги, зокрема:

1. Визначено, що до проведення аудиту фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності суб'єктів господарювання державного сектору економіки (крім Національного банку України, державних банків та банків з державною часткою у статутному капіталі) можуть бути залучені виключно аудиторські фірми, які відповідають критеріям, затвердженим цією постановою.

2. Суб'єктам управління об'єктами державної власності доручено забезпечити в установленому законодавством порядку проведення аудиторськими фірмами аудиту річної фінансової звітності або консолідованої фінансової звітності суб'єктів господарювання державного сектору економіки:

- ▶ вартість активів яких згідно з даними фінансової звітності за останній звітний рік перевищує 2 млрд. гривень або розмір чистого доходу яких за останній звітний рік перевищує 1,5 млрд. гривень, а також Державної адміністрації залізничного транспорту починаючи із звітності за 2013 р.;
- ▶ вартість активів яких згідно з даними фінансової звітності за останній звітний рік перевищує 250 млн. гривень.

3. Внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 29.11.2006 р. № 1673 «Про стан фінансово-бюджетної дисципліни, заходи щодо посилення боротьби з корупцією та контролю за використанням державного майна і фінансових ресурсів» в частині скасування обмеження на витрати суб'єктів господарювання державного сектору економіки на оплату аудиторських послуг на рівні не більш як 1,5 відсотка обсягу чистого прибутку;

4. Внесені зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 03.10.2012 р. № 899 «Про порядок здійснення витрат суб'єктами господарювання державного сектору економіки у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку» в частині скасування для суб'єктів господарювання державного сектору економіки заборони на здійснення витрат на оплату аудиторських послуг у разі незатвердження (непогодження) річних фінансових планів у встановленому порядку.

Отже, з одного боку, запроваджені зміни забезпечують можливість проведення незалежного аудиту переважної більшості основних суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що є позитивним кроком в забезпеченні прозорості їх діяльності, але з іншого боку, залишається не вирішеним питання нормативного забезпечення обов'язку оприлюднення результатів такого аудиту.

Система державної допомоги держпідприємствам (надання конкурентних переваг суб'єкту господарювання)

В якості видів непрямої державної підтримки суб'єктів господарювання державного сектору економіки у вигляді надання конкурентних переваг суб'єкту господарювання слід виділити наступні нормативно-правові акти, що були прийняті протягом березня – червня 2015 р., зокрема:

1. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стабілізації фінансового стану Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» № 423-VIII від 14.05.2015 р.

Зазначеним законом передбачені певні виключення із загального правового регулювання, які по суті є перевагами, зокрема:

- ▶ до Порядку обмеження електроспоживання споживачів до рівня екологічної броні електропостачання або повного припинення їм електропостачання, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 січня 2004 р. № 93, внесені зміни, згідно яких обмеження або припинення електропостачання не застосовуються щодо об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави у сфері телекомунікацій та зв'язку, в особливий період;
- ▶ електропостачання об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави у сфері телекомунікацій та зв'язку, щодо яких застосовані до набрання чинності цією постановою дії з обмеження або припинення електропостачання, підлягає відновленню протягом трьох діб з дня набрання чинності цією постановою

Інші зміни

Серед інших змін в законодавстві, які певним чином стосуються сфери управління об'єктами державної власності, слід зазначити наступні:

1. Визначено новий перелік об'єктів державної власності, що мають стратегічне значення для економіки і безпеки держави (постанова Кабінету Міністрів України від 04.03. 2015 р. № 83).

2. Законом України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо державних інвестиційних проектів» від 07.04.2015 р. № 288-VIII, вдосконалюються відносини із фінансування державних інвестиційних проектів (проект, що реалізується шляхом державного інвестування в об'єкти державної власності з використанням державних капітальних вкладень та/або кредитів (позик), залучених державою або під державні гарантії) і державних капітальних вкладень (капітальні видатки державного бюджету (надання кредитів з державного бюджету), що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів державної власності, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік) та запроваджується реальна можливість

планування видатків на ці цілі на строк, що перевищує один рік (на плановий та наступні за плановим два бюджетні періоди).

Зазначені зміни щодо державних інвестиційних проектів і державних капітальних вкладень застосовуються, починаючи з формування проекту Державного бюджету України на 2016 р.

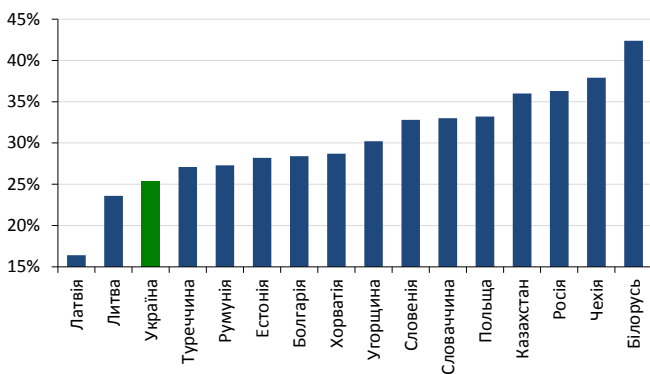

Економіка України

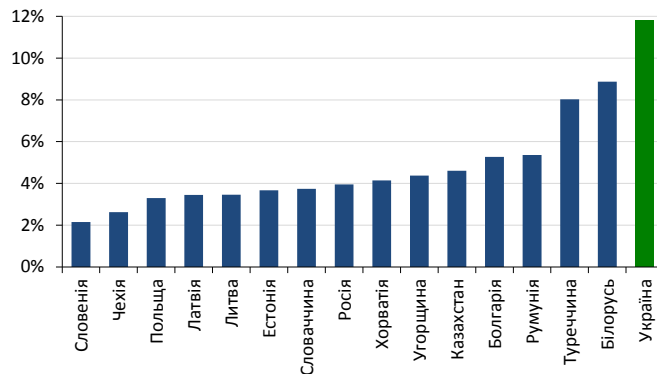
Загальний огляд

Україна займає перше місце в Європі за площею (603 628 км² разом із Кримом, який було анексовано Росією) та шосте за кількістю населення (понад 45 мільйонів осіб на початок 2014 р.) і тому вважається одним із найбільших ринків збуту в регіоні. Завдяки сприятливому географічному розташуванню країна відіграє роль основного транспортного коридору між Європою, Росією та Центральною Азією.

Україна багата на природні ресурси. Вона займає перше місце у світі за запасами залізної руди (20 % світового обсягу) та третє місце в світі за запасами заліза, що в ній міститься. В Україні також знаходяться сьомі за розміром підтвержені запаси вугілля (4 % світового обсягу) та великі площі чорнозему — одного з найбільш родючих видів ґрунтів. Площа сільськогосподарських угідь складає 43 млн. га (72 % від загальної площі країни), на Україну припадає приблизно 25 % чорноземів світу. Згідно з даними Управління енергетичної інформації США, Україна володіє четвертими за обсягом запасами технічно придатного до видобування сланцевого газу в Європі (1 200 млрд. куб. м) після Норвегії, Франції та Польщі.

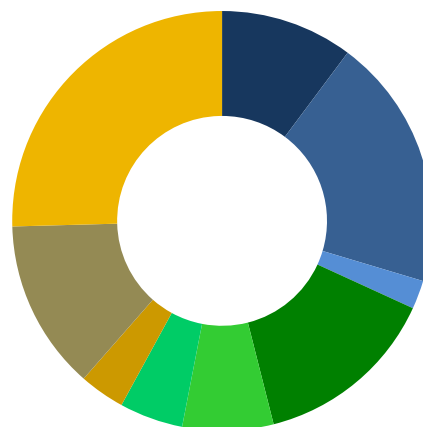

Мал. 001. Частка промисловості у ВВП: Україна та інші країни регіону (%; дані за 2014 р. або останні наявні дані)
Джерело: Світовий банк

Мал. 002. Частка сільського господарства у ВВП: Україна та інші країни регіону (%; дані за 2014 р. або останні наявні дані)
Джерело: Світовий банк

Завдяки великій кількості природних ресурсів і через примусову індустріалізацію в радянські часи промисловість стала провідною галуззю української економіки. Хоча з падінням частки промисловості із 37 % ВВП у 2007 р. до 27 % у 2013 р. Україна й переходить до стадії постіндустріальної економіки, промисловість і надалі відіграє важливу роль у динаміці ВВП завдяки впливу на інші галузі економіки, особливо на транспорт і оптову торгівлю. Водночас в останні роки активно розвивається сільське господарство, частка якого у ВВП зростає з 7,5 % у 2007 р. до 10,4 % у 2013 р., і яке вважається однією з найбільш перспективних галузей економіки в середньостроковій перспективі.

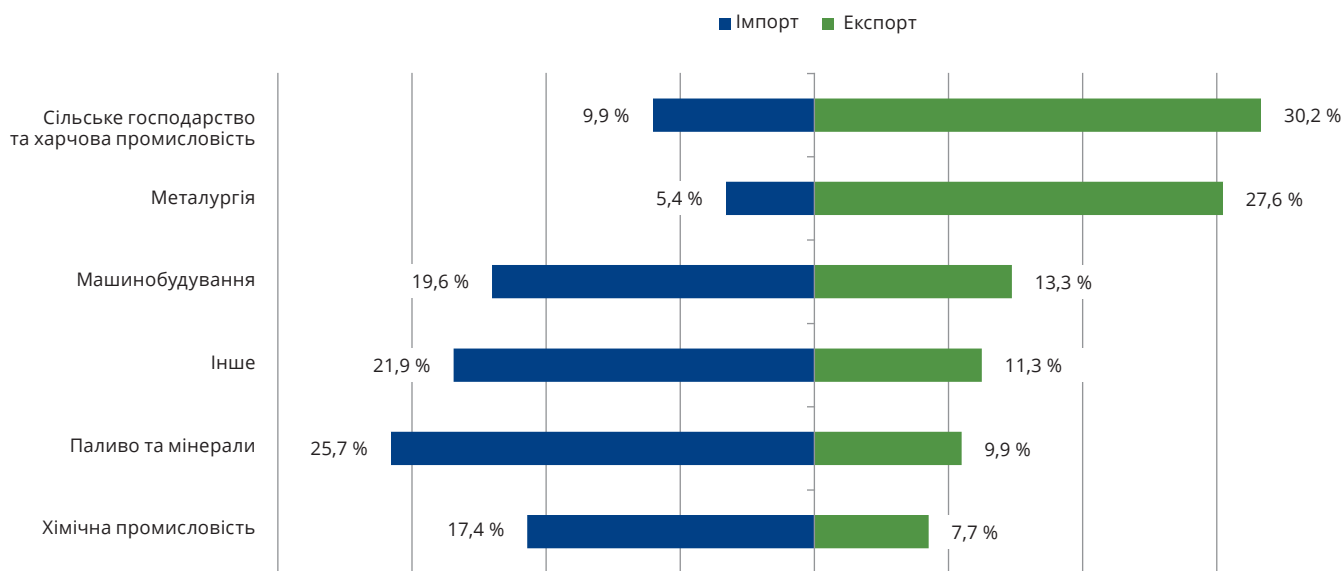

Мал. 003. Структура ВВП України (2014 р.)
Джерело: Державна служба статистики України

- Сільське господарство (10.2%)
- Будівництво (2.2%)
- Транспорт і зв'язок (7.0%)
- Медицина (3.5%)
- Інші види господарської діяльності (25.4%)
- Промисловість (19.4%)
- Торговля (14.2%)
- Освіта (4.9%)
- Чисті податки на продукцію (13.1%)

За структурою українська економіка є порівняно невеликою, відкритою та товарною. У 2014 р. країна зайняла 58-е місце у світі за розміром номінального ВВП (132 млрд. дол. США) і 47-е за ВВП за паритетом купівельної спроможності (ПКС). ВВП України на душу населення склав 3 089 дол. США (8 240 дол. США за ПКС) — 126-й показник у світі (106-й за ПКС). Зовнішньоторговельний оборот України складає 108 % ВВП.

На сировинні товари припадає дві третини товарного експорту країни, що є найвищим співвідношенням у регіоні після Росії та Казахстану. На відміну від багатих на нафту й газ сусідів, Україна має високу залежність від експорту продукції видобувної промисловості та сільського господарства. З 2010 р. частка сільськогосподарської продукції, у першу чергу зернових, насіння олійних культур і рослинної олії постійно зростає і склала 30 % у 2014 р., що є найбільшим показником у регіоні та підкреслює статус України як одного з найбільших у світі виробників та експортерів сільськогосподарської продукції. У 2014 р. на металургію та гірничу промисловість припадало 27 % загального експорту порівняно із 33 % у 2010 р. У нетоварному експорті домінує устаткування та промислові товари широкого вжитку. Відповідно, на експортоорієнтовані металургію, машинобудування та хімічну промисловість разом припадає 31 % обсягу промислової продукції України.

Мал. 004. Структура торгівлі товарами в Україні (2014 р.; млрд. дол. США) Джерело: НБУ

З огляду на структуру експорту Україна має високий рівень залежності від світового товарообігу та стану світової економіки. Унаслідок сильної залежності від іноземного попиту та тісного взаємозв'язку між орієнтованими на експорт галузями й іншими сферами економіки швидкість зростання української економіки є вкрай непостійною, із різкими провалами під час світових економічних криз, але й одночасно швидким відновленням у часи зростання глобальної економіки.

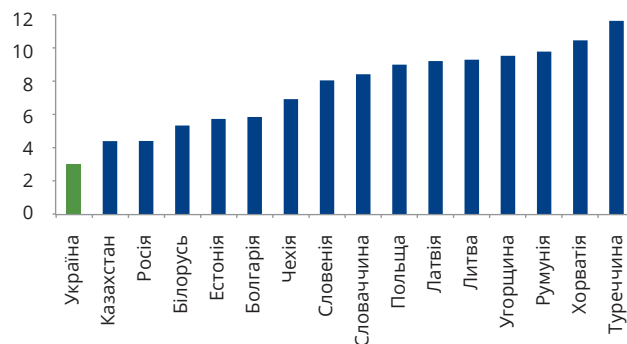
У сфері імпорту переважають енергоресурси, які утворюють чверть загального товарного імпорту та складаються переважно із природного газу, нафти та нафтопродуктів. Імпортований газ забезпечує близько половини внутрішнього споживання газу (у 2014 році об'єм імпорту склав 19 млрд. куб. м, а споживання — 42 млрд. куб. м). До 2014 р. Росія залишалася практично єдиним постачальником газу в Україну, але після зміни влади та внаслідок конфлікту з Росією новим урядом України було прийнято рішення про збільшення імпорту газу з ЄС та поставлено мету досягти повної незалежності від Росії в газовій сфері в середньостроковій перспективі. Україна також імпортує різноманітні проміжні товари, наприклад

продукцію хімічної промисловості (17 % від загального обсягу імпорту). Споживчі та інвестиційні товари у 2014 році склали відповідно 26 % та 14 % загального імпорту.

Висока залежність України від імпорту енергоресурсів є відображенням низької енергоефективності країни. Хоча Україна майже вдвічі зменшила споживання енергії з моменту отримання незалежності у 1991 році, енергетичні потреби країни залишаються значними через переважання підприємств із високим споживанням енергії та досі не реформованих промислових і комунальних підприємств.

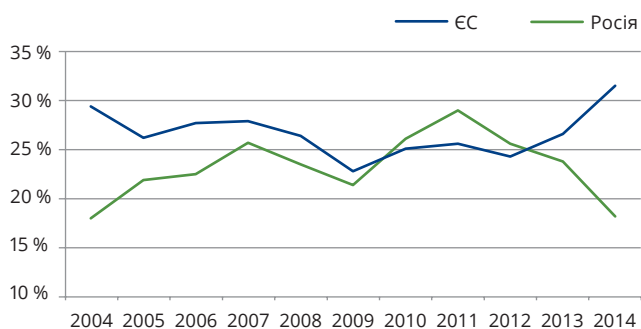
Водночас, важливим транзитним маршрутом для російського газу тривалий час була газотранспортна система України, отримана у спадщину після розпаду СРСР. Донедавна дві третини експортного газу транспортувалися до Європи територією України. Це забезпечувало незмінно позитивний торговельний баланс за послугами, який частково компенсував дефіцит торговельного балансу за товарами, який спостерігається у країні щороку з 2005 р. Але падіння попиту на російський газ в ЄС і прийняття Росією стратегії диверсифікації газотранспортних маршрутів загрожують статусові України як значного гравця ринку транзиту газу. У 2014 р. транзит газу територією України впав до 62 млрд. куб. м із 104 млрд. куб. м у 2011 р. і ймовірно скорочуватиметься надалі.

ЄС і Росія залишаються найбільшими торговельними партнерами України, але в останні декілька років, особливо у 2014 р., торговельні зв'язки з ЄС значно зміцнилися. З 2011 р. частка Росії в українському експорті постійно знижується через різні протекціоністські заходи країни-сусіда та політичну напругу. Тому у 2014 р. частка експорту до Росії в загальному українському обсязі експорту склала 18 % порівняно із 30 % у 2011 р. Водночас після стабілізації на рівні приблизно 25 % у 2009—2012 рр. частка ЄС в українському експорті зросла у 2014 р. до 30 %. Основними предметами експорту стають сільськогосподарська продукція та метали. У сфері імпорту частка Росії з 2010 р. скорочувалася і склала 23 % у 2014 р., переважно через зниження імпорту газу. А частка ЄС в імпорті зросла майже до 40 %.

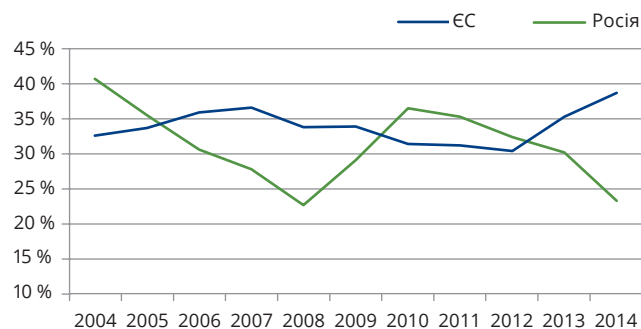
Мал. 005. Енергоефективність: Україна та інші країни регіону (у міжнародних доларах ВВП, створених з 1 кг нафтового еквівалента; останні наявні дані)

Джерело: Світовий банк

Мал. 006. Частка ЄС і Росії в експорті України (%)

Джерело: Державна служба статистики України

Мал. 007. Частка ЄС і Росії в імпорті України (%)

Джерело: Державна служба статистики України

Очікується, що після підписання в червні 2014 р. Угоди про асоціацію, зокрема положень Поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю, торговельні зв'язки між Україною та ЄС лише зміцнюватимуться. Ця угода має для України далекосяжні наслідки, адже вона становить всебічну «дорожню карту» у сфері вдосконалення її інститутів і правового поля. Україна бере на себе зобов'язання привести своє законодавство з питань торгівлі у відповідність до законодавства ЄС, здійснити реформування у багатьох сферах, зокрема у сфері державних закупівель, політики

захисту конкуренції та прав інтелектуальної власності. Очікується, що ці реформи принесуть Україні користь у середньо- та довгостроковій перспективі, але остаточний економічний ефект залежатиме від того, наскільки оперативно та сумлінно Україна виконає свої зобов'язання.

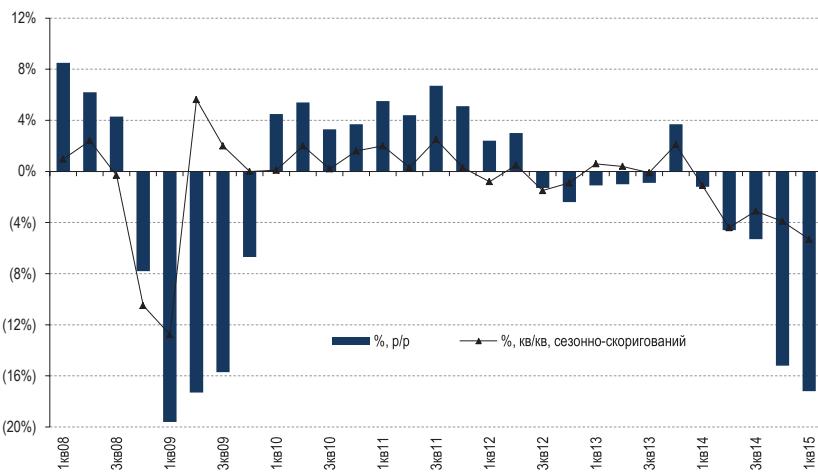
Останні події

Україна переживає один із найбільш важких періодів у своїй історії, адже економічні труднощі загострюються анексією Криму Росією та воєнним конфліктом на сході країни.

Анексія Криму Росією у березні 2014 р. несуттєво вплинула на українську економіку, бо на цей півострів площею 26 945 км² (4,5 % загальної площі України) припадала відносно мала частка ВВП (3,7 % у 2012 р.), а його економічні зв'язки з материковою Україною були слабкими. Проте подальші сепаратистські заворушення, що

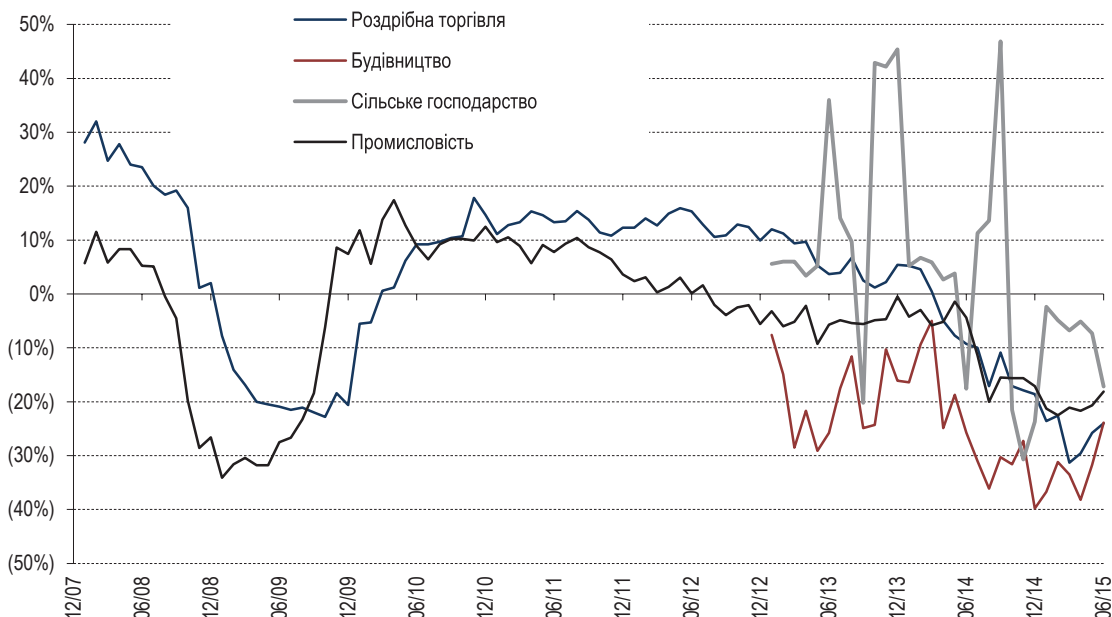
виникли у двох областях на сході країни — Донецькій і Луганській (загальна площа — 53 500 км² або 8,8 % площі України) — у квітні 2014 р. і з того часу переросли у повноцінний воєнний конфлікт, мають набагато істотніші економічні наслідки.

Під контролем у сепаратистів перебуває менш ніж 3 % території України, але на ній знаходяться численні великі підприємства, на які припадає приблизно 15 % сукупного обсягу

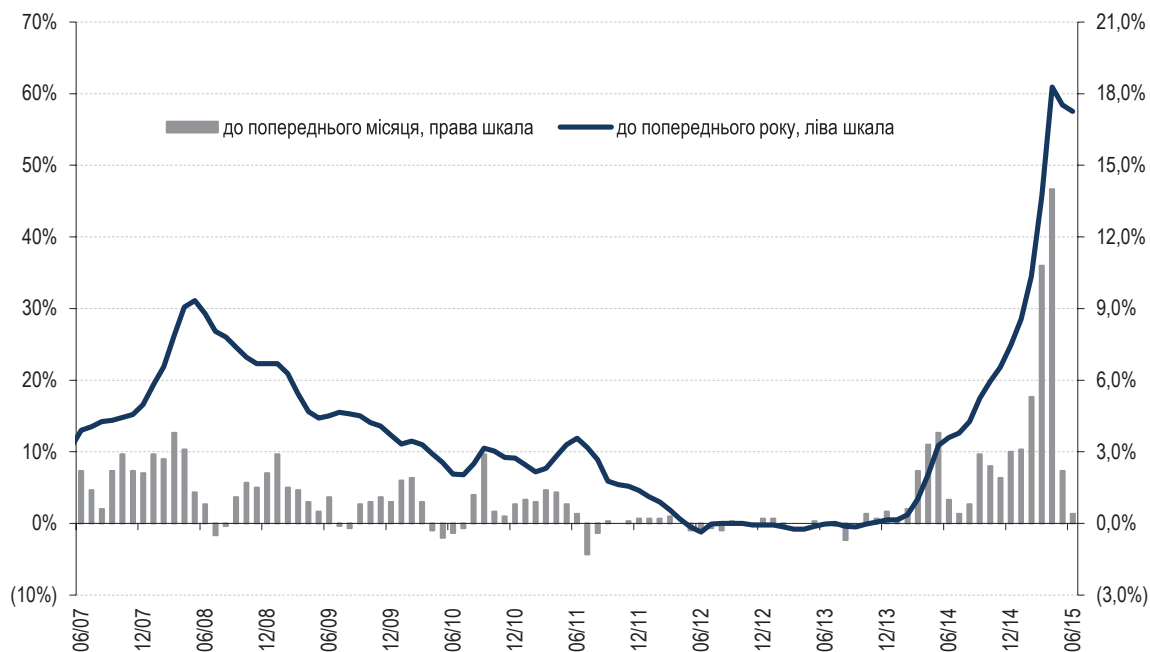
Мал. 008. Приріст реального ВВП
Джерело: Державна служба статистики України

промислового виробництва і приблизно 8 % ВВП. Між компаніями, розташованими

Мал. 009. Ключові показники реального сектору (%; р/р)
Джерело: Державна служба статистики України

Мал. 010. Динаміка споживчої інфляції (%)

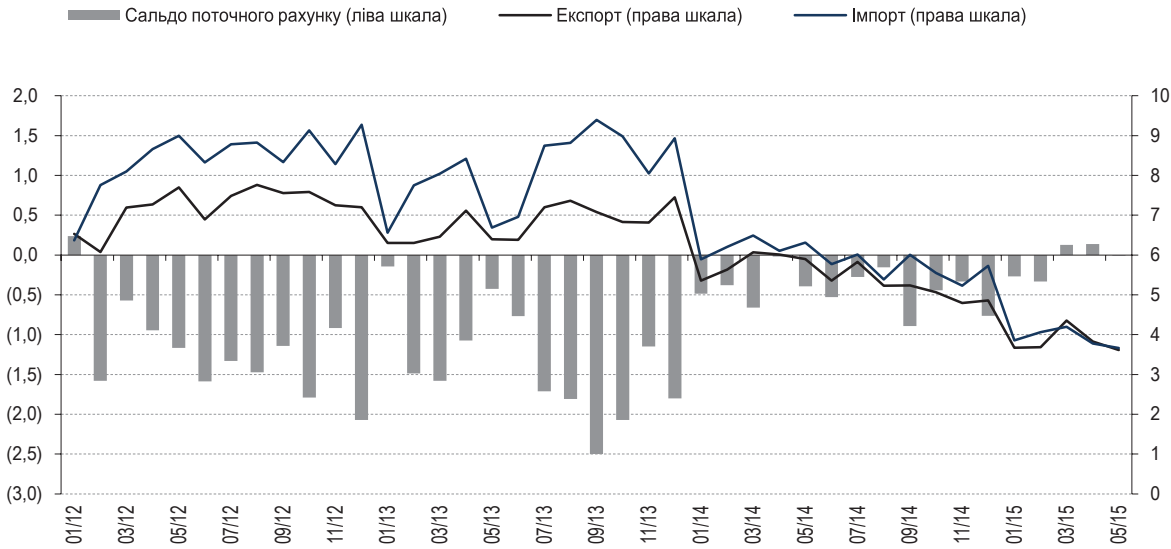
Джерело: Державна служба статистики України

в Донецькій і Луганській областях, є міцні виробничі зв'язки, але їхній взаємозв'язок із іншими регіонами України обмежується переважно поставками залізної руди (із Дніпропетровської області на донецькі металургійні комбінати) й енергетичного вугілля (із Луганської в інші області України). На цей регіон також припадає значна частка українського експорту, в основному устаткування та металургія, що здебільшого поставляються у Росію.

Конфлікт на сході призвів до падіння ВВП у 2014 р. на 6,8 % порівняно з попереднім роком після двох років нульового зростання. Основним чинником стало різке падіння промислового виробництва — на 11 % порівняно з попереднім роком, хоча спад спостерігався й у більшості інших галузей економіки. Єдиною галуззю, що зростала, стало сільське господарство, яке дало приріст в обсягах виробництва на рівні 2,8 % порівняно з попереднім роком завдяки рекордно високому врожаю зернових у 2014 р. — 64 млн. т. Ще більше постраждали фінансові ринки України. Гривня знецінилася на 62% з кінця 2013 р. Заворушення на валютному ринку спровокували значний відтік вкладів із банків. З кінця 2013 р. банківська система втратила 15% гривневих і 49% валютних вкладів. Станом на кінець липня 2015 р., Національний банк вивів з ринку 53 неплатоспроможні банки із 180, які існували наприкінці 2013 р. Девальвація грошової одиниці та суттєве підвищення тарифів на комунальні послуги призвели до прискорення споживчої інфляції, яка сягнула 61% у квітні 2015 р.

Україні вдалося уникнути краху фінансової системи завдяки потужній фінансовій допомозі з боку міжнародних фінансових установ і урядів інших країн. Початковий дворічний пакет допомоги у розмірі 27 млрд. дол. США, про який було оголошено у квітні 2014 р., включав 17 млрд. дол. США кредиту «стенд-бай» від МВФ, а також фінансування від Світового банку, ЄС, Сполучених Штатів Америки й інших країн і міжнародних фінансових установ. Минулого року Україна використала 10 млрд. дол. США з цього пакета, чого було достатньо для здійснення планових виплат за державним боргом в іноземній валюті. Але із переростанням воєнного конфлікту на сході України в затяжну стадію та через те, що його негативний вплив на економіку виявився сильнішим, ніж очікувалося, первинний розмір фінансової допомоги було збільшено до 50 млрд. дол. США, а його строк було продовжено ще на три роки.

Дотримуючись рекомендацій МВФ, українська влада у 2014 р. утримувала загальний дефіцит державного бюджету на помірному рівні — 4,7 % ВВП (як і в 2013 р.), але структурний дефіцит державного нафтогазового монополіста, НАК

Мал. 011. Експорт, імпорт та сальдо поточного рахунку (млрд. дол. США)

Джерело: Державна служба статистики України

«Нафтогаз України», різко збільшився через девальвацію національної грошової одиниці і досягнув приблизно 5,0 % ВВП. Унаслідок цього зведений дефіцит держбюджету збільшився приблизно до 10 % ВВП порівняно із 6,6 % ВВП у 2013 р. Більшу частину дефіциту профінансував Національний банк шляхом емісії грошових коштів. Завдяки девальвації національної валюти державний борг України скоротився у 2014 р. на 4,5 % порівняно з минулим роком — до 70 млрд. дол. США. Але відношення боргу до ВВП виросло до 71 % порівняно з 39 % у 2013 р. через значне скорочення номінального ВВП у доларах США, викликане девальвацією гривні.

З березня 2015 р. в економіці України розпочались стабілізаційні процеси. Після різкої девальвації гривні в лютому 2015 р., Національному банку України вдалось стабілізувати валютний курс шляхом введення обмежень на обмін валюти та запровадження жорсткого контролю за міжбанківськими операціями. В результаті курс гривні стабілізувався на рівні 21-23 грн. за дол. США, що позитивно вплинуло на динаміку депозитів.

Економіка все ще потерпає від негативного впливу воєнного конфлікту. В першому кварталі 2015 р. реальний ВВП скоротився на 17,2% р/р. Але динаміка окремих секторів економіки в другому кварталі поточного року свідчить про певну стабілізацію економічної активності. Так, темпи падіння в промисловості в червні 2015 р. скоротились до -18,1 % р/р порівняно з -20,7% у травні. Сповільнення темпів падіння спостерігається у роздрібній торгівлі та будівництві, що свідчить про відсутність подальшого скорочення внутрішнього споживчого та інвестиційного попиту. Стабілізація валютного курсу сприяла сповільненню інфляції. В червні 2015 р. місячна інфляція повернулась до середньо-історичних значень, а річний показник уповільнився до 57,5%, хоча вторинні ефекти девальвації гривні ще продовжують створювати тиск на споживчі ціни.

Водночас значна девальвація гривні допомогла Україні зміцнити свою зовнішню позицію. Дефіцит поточного рахунку зменшився у 2014 р. до 4,0 % ВВП порівняно з 9,0 % ВВП у 2013 р. та скоротився до нуля в середині 2015 р. Проте відтік капіталу з приватного сектору продовжується, вказуючи що довіра та впевненість ще не повернулась до економічних агентів.

Влада України почала проводити виважену фіскальну політику. У січні-травні 2015 р. консолідований бюджет був зведений з профіцитом у 19,4 млрд. грн. (0,9 млрд. дол. США), порівняно з дефіцитом у 8 млрд. грн. (0,8 млрд. дол. США) в аналогічному періоді попереднього року. Надходження до бюджету виросли на 33 % в річному вимірі завдяки росту ПДВ, мита та акцизів. В той же час витрати бюджету у травні 2015 р. виросли тільки на 16 % у річному еквіваленті, в основному через необхідність збільшення витрат на обслуговування державного боргу та оборону.

Огляд портфелю держпідприємств

Даний звіт за 1-й квартал 2015 р. охоплює 92 найбільших підприємства державного сектору економіки. На відміну від попереднього звіту за 2014 р. до аналізу у складі Портфелю найбільших держпідприємств не ввійшли НАК «Нафтогаз України» та «Укрзалізниця», оскільки консолідована фінансова звітність даних підприємств за МСФЗ, що використовувалася для цілей річного звіту, не доступна на квартальній основі. Використання ж звітності вищезазначених підприємств складеної за національними стандартами обліку не було доцільним з огляду на значні розбіжності у фінансових даних обумовлені відмінностями у підходах до обліку фінансово-господарських операцій та/або переліком підприємств, що входять до периметру консолідації за кожним з видів обліку.

Агреговані фінансові дані Портфелю держпідприємств за 1-й квартал 2015 р. наведено у таблицях праворуч.

Балансова вартість активів

Станом на 31 березня 2015 р. загальна балансова вартість активів Портфелю складала 435,8 млрд. грн, що на 3,5 % більше, ніж станом на кінець 2014 р.¹ Незначне зростання відбулося головним чином за рахунок збільшення балансової вартості активів підприємств харчової промисловості і сільського господарства. Так у даній галузі сукупна балансова вартість активів за 1-й квартал 2015 р. зросла на 26 % (9,4 млрд. грн.) до 46,1 млрд. грн., головним чином, через переоцінку 1,0 млрд. дол. США, невикористаної частини позики «Державної продовольчо-зернової корпорації України» (ДПЗКУ) на суму 1,5 млрд. дол. США від Експортно-імпортного банку Китаю. Внаслідок знецінення національної валюти залишки грошових коштів в перерахунку на гривні зросли на 10,1 млрд. грн., що збільшило балансову вартість активів ДПЗКУ до 25,6 млрд. грн. (+38 % з початку року). Іншим підприємством, чиї активи зросли, спричинивши вплив на збільшення сукупної балансової вартості активів галузі, став «Аграрний фонд», чиї активи зросли на 608 млн. грн. (+10 %).

Сукупна балансова вартість активів підприємств хімічної галузі скоротилася на 11,9 % (1,7 млрд. грн.) з початку року до 12,9 млрд. грн., в основному через скорочення обсягів запасів на 2,1 млрд. грн., до 3,3 млрд. грн. «Одеський припортовий завод» (ОПЗ) був основним підприємством, яке скоротило запаси на 2,2 млрд. грн. за 1-й квартал 2015 р.

31 березня 2015

31 грудня 2014

■ Електроенергетика

■ Транспорт

■ Машинобудування

■ Вугільна промисловість

■ Нафта і газ

■ Харчова промисловість і сільське господарство

■ Хімічна промисловість

■ Інше

Мал. 012. Активи (млрд. грн.)

Джерело: Дані ДП, МЕРТ

¹ Тут і далі, для забезпечення порівнюваності даних, фінансові показники Портфелю за 2014 р. не включають даних НАК «Нафтогаз України» та «Укрзалізниця».

Агрегована фінансова інформація ДП

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	25 386	38 584
Собівартість реалізованої продукції	22 876	30 484
Валовий прибуток/(збиток)	2 510	8 100
Операційні витрати	1 310	2 131
Операційний прибуток/(збиток)	1 200	5 969
Рентабельність основної діяльності (%)	4,7 %	15,5 %
EBITDA	4 631	9 366
Рентабельність за EBITDA (%)	18,2%	24,3%
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(569)	(1 382)
Прибуток/(збиток) від іншої діяльності	(5 556)	(14 059)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(4 925)	(9 472)
Податок на прибуток	208	200
Чистий прибуток/(збиток)	(5 133)	(9 672)
Чиста рентабельність (%)	(20,2 %)	(25,1 %)
Баланс (млн. грн.)	31.12.14	31.03.15
Нематеріальні активи	10 784	10 845
Незавершене будівництво	24 466	26 113
Основні засоби	257 806	254 591
Інвестиції	2 262	2 271
Інші необоротні активи	6 619	6 995
Необоротні активи	301 937	300 815
Запаси	31 249	28 062
Дебіторська заборгованість	50 533	56 924
Грошові кошти та їхні еквіваленти	30 724	44 262
Інші оборотні активи	6 535	5 633
Оборотні активи	119 041	134 881
Необоротні активи, утримувані для продажу	62	65
Активи, всього	421 040	435 761
Власний капітал	240 611	230 258
Відстрочені податкові зобов'язання	26 568	26 575
Довгострокові запозичення	42 027	59 738
Цільове фінансування	6 090	6 224
Інші довгострокові зобов'язання	18 222	21 486
Довгострокові зобов'язання	92 907	114 023
Короткострокові запозичення	13 786	15 099
Кредиторська заборгованість	51 537	55 919
Доходи майбутніх періодів	6 875	6 898
Інші поточні зобов'язання	15 324	13 564
Поточні зобов'язання	87 522	91 480
Зобов'язання, всього	180 429	205 503
У т.ч. боргові зобов'язання	73 150	95 414
Власний капітал і Зобов'язання	421 040	435 761
Фінансові коефіцієнти	31.12.14	31.03.15
Рентабельність активів (%)	n/a	(9,0 %)
Рентабельність власного капіталу (%)	n/a	(17,5 %)
Борг / власний капітал (%)	n/a	41,4 %
Інформація про працівників	1 кв. 14	1 кв. 15
Середня кількість працівників	876 918	859 816

Власний капітал і боргові зобов'язання

За перші три місяці 2015 р. балансова вартість капіталу Портфелю скоротилася на 10,3 млрд. грн. через збиткову діяльність державних підприємств у цей період. Суттєве скорочення відбулося у галузях електроенергетики, харчової промисловості і сільського господарства, машинобудування та вугільній галузі (1,6 млрд. грн.).

В електроенергетиці показник власного капіталу зменшився на 3,8 млрд. грн. (2,1 %). У січні-березні 2015 р. збитки компаній сектора збільшились до 3,9 млрд. грн. (проти 2,6 млрд. грн. у 1-му кварталі 2014 р.) за рахунок віднесення до витрат ефекту від переоцінки кредитів у іноземній валюті, що призвело до зростання інших витрат в 3,3 рази, до 7,2 млрд. грн. Незважаючи на переоцінку іноземних кредитів показник співвідношення чистого боргу до EBITDA склав 1,1х на кінець 1-го кварталу, що вказує на незначне боргове навантаження в середньому по галузі. Показник рентабельності застосованого капіталу у 1-му кварталі досяг 3,7 %, що на 3,7 пп більше порівняно з кінцем 2014 р.

Скорочення сукупної балансової вартості капіталу держпідприємств харчової промисловості і сільського господарства на 24 % (2,2 млрд. грн.) з початку року, до 7,2 млрд. грн. станом на кінець березня 2015 р., відбулося переважно через чисті збитки та інші витрати викликані знеціненням національної валюти. Найбільше зниження вартості капіталу спостерігалось у ДПЗКУ (-2,1 млрд. грн. до негативного значення у 2,5 млрд. грн.), ДП «Укрсприт» (-394 млн. грн. до негативного значення у 256 млн. грн), та у ДП «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу» (-71% або 207 млн. грн.). Зниження вартості капіталу цих підприємств частково було компенсоване 610 млн. грн. приросту вартості капіталу зафіксованого «Аграрним фондом». За результатами 1-го кварталу 2015 р. агрегований показник рентабельності застосованого капіталу в галузі склав 21,4 % проти 7,7 % у 2014 р.

В хімічній галузі балансова вартість власного капіталу компаній збільшилася на 416 млн. грн. з початку року до 119 млн. грн.. При цьому балансова вартість власного капіталу ОПЗ збільшилася на 542 млн. грн. до 506 млн. грн., що компенсувало падіння власного капіталу «Укрхімтрансміаку» та «Сумихімпрому» на 88 млн. грн. та 32 млн. грн. відповідно.

За перші три місяці 2015 р. загальний рівень боргових зобов'язань Портфелю виріс на 30,4 % – із 73,1 млрд. грн. станом на 31 грудня 2014 р. до 95,4 млрд. грн. станом на 31 березня 2015 р. Загальне співвідношення боргових зобов'язань до власного капіталу Портфелю зросло із 30,4 % до 41,4 %. Найбільший рівень боргових зобов'язань спостерігався у підприємств харчової промисловості і сільського господарства, на долю яких припадало 37,2% (або 35,5 млрд. грн.) загального обсягу боргових зобов'язань Портфелю на кінець 1-го кварталу 2015 р.

31 березня 2015

31 грудня 2014

- Електроенергетика
- Транспорт
- Машинобудування
- Вугільна промисловість
- Нафта і газ
- Харчова промисловість і сільське господарство
- Хімічна промисловість
- Інше

Мал. 013. Боргові зобов'язання (млрд. грн.) Джерело: Дані ДП, МЕРТ

У той час, як короткострокові боргові зобов'язання підприємств галузі зросли на 24,2 % протягом 1-го кварталу 2015 р., їхня частка в загальній структурі зобов'язань залишилася без змін, оскільки довгострокові боргові зобов'язання зросли на 48,7 % до 35,2 млрд. грн. (90 % всіх зобов'язань), переважно через переоцінку позики 1,5 млрд. дол. США. Загальна сума чистого боргу підприємств галузі склала 5,8 млрд. грн. (+35 %), оскільки близько 1,0 млрд. дол. США від позики на 1,5 млрд. дол. США ДПЗКУ були не використані і розміщувалися на банківських рахунках підприємства станом на кінець березня 2015 р. Завдяки суттєвому покращенню EBITDA, співвідношення чистого боргу до EBITDA знизилось до 0,6x із 1,6x на кінець 2014 р., зі скороченням показника ДПЗКУ з 3,7x до 1,3x за цей період. Співвідношення чистого боргу до власного капіталу погіршилося (0,8x проти 0,5x на кінець 2014 р.) також за рахунок ДПЗКУ, через зменшення вартості капіталу внаслідок накопичених збитків.

Станом на кінець березня 2015 р. загальний борг підприємств хімічної галузі склав 7,1 млрд. грн., що на 11 % менше ніж на початку року, і переважно був деномінований у гривнях (включаючи борг ОПЗ за поставки природного газу). Довгострокові боргові зобов'язання склали 3,7 млрд. грн. (53 % від загальної суми боргу проти 40 % в 2014 р.), на долю короткострокових кредитів припадає решта загальної суми боргу або 3,3 млрд. грн. (проти 4,8 млрд. грн. в 2014 р.). Боргові зобов'язання сектору зменшилися, головним чином, за рахунок ОПЗ (-17 % до 5,3 млрд. грн.). Водночас, сукупний чистий борг сягнув 6,1 млрд. грн. (-17 %), а коефіцієнт співвідношення чистого боргу до EBITDA становив 6,8x на кінець 1-го кварталу 2015 р. (на кінець 2014 р. його значення було негативним через від'ємний показник EBITDA). Співвідношення чистого боргу до власного капіталу склало 59,5x на кінець березня 2015 р. (на кінець 2014 р. його значення було незначущим через від'ємне значення сукупного власного капіталу).

Чистий дохід

За 1-й квартал 2015 р. агрегований чистий дохід Портфелю склав 38,6 млрд. грн., що на 52 % більше показника за аналогічний період попереднього року. Зростання чистих доходів спостерігалось в усіх галузях, окрім вугледобувної, у якій за 1-й квартал 2015 р. відбулося падіння на 39,7 % (722 млн. грн.) порівняно з 1-м кварталом 2014 р. внаслідок зниження обсягу видобутку та реалізації вугілля. Доля видобутку бурого та кам'яного вугілля у промисловому виробництві у 1-му кварталі 2015 р. знизилася на 1,7 пп, до 2,3 % у порівнянні з відповідним періодом минулого року за рахунок негативного впливу збройного конфлікту у Донецькій та Луганській областях. Взагалі, за перші три місяці 2015 р. українські підприємства вугільної промисловості скоротили видобуток на 55%, до 9,4 млн. т, доля державних підприємств у загальному видобутку вугілля склала 18%.

За перші три місяці 2015 р. чистий дохід підприємств електроенергетичної галузі збільшився на 59% у порівнянні з відповідним періодом минулого року, до 18,6 млрд. грн., а прибутковість галузі за показником EBITDA подвоїлась і склала 4,4 млрд. грн., що перевищило показник попереднього лідера – транспортної галузі. Середній показник рентабельності підприємств галузі за показником EBITDA склав 24% (+4 пп до показника минулого періоду).

Сукупний чистий дохід десяти підприємств сектору машинобудування у складі Портфелю за 1-й квартал 2015 р. склав 2,4 млрд. грн. (+26 % порівняно з 1-м кварталом 2014 р.). Найбільше зросли чисті доходи ДП «Антонов» (на 498 млн. грн.), «Турбоатому» (на 164 млн. грн.) та Заводу цивільної авіації № 410 (на 66 млн. грн.). Чистий дохід цих трьох підприємств складає 73 % сукупного чистого доходу сектору. Водночас, чистий дохід «Електроважмаша» знизився удвічі (на 308 млн. грн.) відносно 1-го кварталу минулого року та склав 310 млн. грн., а дохід підприємства «Хартрон» скоротився на 43 % (-25 млн. грн.) до 33 млн. грн.

Державні підприємства харчової промисловості і сільського господарства отримали дохід у розмірі 4,3 млрд. грн. за 1-й квартал 2015 р. (+56 % порівняно з аналогічним періодом 2014 р.), основна частина цієї суми припадала на ДПЗКУ – з 2,7 млрд. грн. (+78 % порівняно з 1-м кварталом 2014 р.) та «Аграрний фонд» – 1,1 млрд. грн.

Мал. 014. Чистий дохід (млн. грн.)
Джерело: Дані ДП, МЕРТ

(+66%). Водночас доходи «Укрспирту» знизились на 79 млн. грн. до 307 млн. грн. через спад внутрішнього споживання алкогольних напоїв.

Підприємства хімічної галузі у складі Портфелю більш ніж подвоїли (+120 %) свої доходи за 1-й квартал 2015 р. порівняно з відповідним періодом попереднього року збільшивши їх до 4,5 млрд. грн. ОПЗ, один з найбільших виробників азотних добрив в Україні, який займається виробництвом аміаку, сечовини і деяких хімічних субпродуктів, збільшив доходи на 111 % порівняно з 1-м кварталом 2014 р. до 3,2 млрд. грн. «Суміхімпром» – найбільший український виробник комплексних добрив (широкий спектр гранульованих азотнофосфорнокалієвих і азотнофосфорних добрив), діоксиду титану та інших неорганічних речовин – збільшив доходи на 220 % до 764 млн. грн.; а «Укртрансаміак» – у віданні якого перебуває українська сторона аміакопроводу Тольятті-Горлівка-Одеса – збільшив доходи на 95 % до 421 млн. грн. На вищезгадані три компанії припадає 98 % від загальної суми доходів хімічної галузі. За 1-й квартал 2015 р. «Павлоградський хімічний завод» і «Укрмедпостач» також збільшили доходи на 54 % і 214 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 66 млн. грн. і 4 млн. грн. відповідно.

ЕВІТДА та чистий прибуток

Підприємства електроенергетичного сектору за перші три місяці 2015 р. у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року подвоїли прибутковість за показником ЕВІТДА, який склав 4.4 млрд. грн. Оператор атомних електростанцій ДП НАЕК «Енергоатом», найбільша компанія у секторі, яка займає долю у 83 % за показником ЕВІТДА, у 1-му кварталі 2015 р. збільшила результат за ЕВІТДА більш ніж у два рази до 3.6 млрд. грн., що відповідає рентабельності за ЕВІТДА у 50%. Друге та третє місце у галузі посідають компанії Укренерго (оператор високовольтних мереж) та Укргідроенерго (оператор гідроелектростанцій). Зростання тарифів для Укренерго призвело до зростання показника ЕВІТДА на 49 %, до 396 млн. грн., що відповідає долі у 8 % серед підприємств галузі. Доля Укргідроенерго в загальному обсязі ЕВІТДА компаній галузі склала 7 %, після зниження на 21% за рахунок диспропорції у тарифах на відпуск та перекачку води Дністровською ГАЕС.

У 1-му кварталі 2015 р. три компанії з електроенергетичної галузі звітували про від'ємне значення показника ЕВІТДА – це ДП «Регіональні енергетичні мережі» (постачальник електроенергії вугільним підприємствам), генеруюча компанія ПАТ «Центренерго», та ПАТ «Дніпродзержинська теплоелектроцентраль». «Центренерго» – як одна з «блакитних фішок» українського фондового ринку та одна з найбільш цікавих компаній для іноземних інвесторів у першому кварталі знизило корисний відпуск електроенергії на 60%, до 1,3 млрд. кВт•год через скорочення постачання палива на електростанції компанії. В 1-му кварталі 2015 р. чистий дохід

ПАТ «Центренерго» знизився на 29% до 1,2 млрд. грн. за рахунок зниженні корисного відпуску електроенергії, яке не було скомпенсоване навіть 77 % зростанням тарифу, що в свою чергу призвело до зниження показника EBITDA до негативного 186 млн. грн. (порівняно з позитивним 63 млн. грн. у 2014 р.).

За результатами перших трьох місяців 2015 р. сукупний розмір EBITDA десяти найбільших ДП сектору машинобудування у складі Портфелю був від'ємним на рівні 41 млн. грн., тоді як за аналогічний період попереднього року він складав 171 млн. грн., що негативно вплинуло на показник рентабельності за EBITDA, котрий знизився до -1,7% з 8,9% у 1-му кварталі 2014 р. Показник EBITDA ДП «Антонов» зріс у 3,5 рази до 403 млн. грн., у «Турбоатома» він підвищився на 78 % до 634 млн. грн., тоді як «Південмаш» майже у 2,5 рази збільшив негативний показник EBITDA до -1,2 млрд. грн.

У галузі машинобудування тільки три ДП продемонстрували позитивну динаміку чистого прибутку. «Турбоатом», «Антонов» і Завод цивільної авіації № 410 збільшили чистий прибуток за 1-й квартал 2015 р. порівняно з аналогічним періодом минулого року на 291 млн. грн. до 685 млн. грн., на 288 млн. грн. до 330 млн. грн. та на 9 млн. грн. до 0,3 млн. грн., відповідно. Проте цей позитивний результат був повністю перекритий збитками «Південмашу» та КБ «Південне» (сукупно трохи більше 3 млрд. грн.).

У харчовій промисловості і сільському господарстві собівартість реалізованої продукції підприємств зросла на 36 % або 826 млн. грн., головним чином за рахунок ДПЗКУ (собівартість зросла на 50 %) і «Аграрного фонду» (собівартість зросла на 24 %). Операційні витрати (адміністративні витрати та витрати на збут) зросли на 96 % (230 млн. грн.), за рахунок збільшення витрат ДПЗКУ на 778 % порівняно з аналогічним періодом попереднього року (337 млн. грн.) і витрат «Аграрного фонду» на 7 млн. грн., які були частково скомпенсовані зниженням витрат «Укрспирту» на 76 % (116 млн. грн.). Чистий прибуток від іншої операційної діяльності склав 1,5 млрд. грн., що відповідало зростанню на 244 % (1,1 млрд. грн.) порівняно з 1-м кварталом 2014 р. Зростання відбулося за рахунок ДПЗКУ (+919 млн. грн. порівняно з 1-м кварталом 2014 р.) та «Аграрного фонду» чий прибуток від іншої операційної діяльності склав 227 млн. грн. (+215 млн. грн. порівняно з 1-м кварталом 2014 р.). З урахуванням вищезазначених змін, сукупний прибуток від операційної діяльності зріс на 222 % до 2,3 млрд. грн. протягом 1-го кварталу 2015 р., оскільки зростання доходів від основної та іншої операційної діяльності випереджало зростання відповідних витрат. Показник EBITDA за 1 квартал 2015 р. склав 2,3 млрд. грн., що відповідало зростанню на 210 % порівняно з аналогічним періодом минулого року.

Мал. 015. EBITDA (млн. грн.)

Джерело: Дані ДП, МЕРТ

Лише п'ять компаній галузі отримали чистий прибуток за 1-й квартал 2015 р.: «Аграрний фонд» – 610 млн. грн., «Укрспирт» – 13 млн. грн., «Артемсіль» – 32 млн. грн., «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу» – 1 млн. грн. і «Державний резервний насіннєвий фонд України» – 0,4 млн. грн. Основним джерелом негативного фінансового результату за 1-й квартал 2015 р. сектору в цілому (чистий збиток у розмірі 1,5 млрд. грн.) став ДПЗКУ з чистим збитком у розмірі 2,0 млрд. грн., що був обумовлений 3,7 млрд. грн. збитків від переоцінки валютних боргових зобов'язань (а саме, позики на 1,5 млрд. дол. США від Експортно-імпортного банку Китаю, що була отримана у 2012 році). У той же час сукупні витрати по податку на прибуток скоротилися у 9 разів порівняно з аналогічним періодом минулого року і склали 4 млн. грн. за 1 й квартал 2015 р., з яких 3 млн. грн. були сплачені «Укрспиртом».

У хімічній галузі сукупна собівартість реалізованої продукції підприємств збільшилась на 84 % (1,6 млрд. грн.) порівняно з аналогічним періодом попереднього року, головним чином за рахунок ОПЗ (+68 % або 1,0 млрд. грн.), «Сумихімпром» (+170 % або 419 млн. грн.) і «Укртрансміаку» (+126 % або 141 млн. грн.). Операційні витрати (адміністративні витрати та витрати на збут) зросли на 37% порівняно з аналогічним періодом минулого року (31 млн. грн.) до 115 млн. грн. Чистий збиток від іншої операційної діяльності склав 652 млн. грн. (порівняно із 131 млн. грн. збитків за 1 квартал 2014 р.): ОПЗ отримав 324 млн. грн., інших операційних збитків (у порівнянні з 2 млн. грн. іншого операційного прибутку у 1-му кварталі 2014 р.), інші операційні збитки «Сумихімпрому» зросли на 81 млн. грн. (у 11 разів порівняно з попереднім періодом), і «Укрхімтрансміак» наростив збитки на 112 млн. грн. до 229 млн. грн. (+96% до відповідного періоду минулого року).

Загалом, за 1-й квартал 2015 р. підприємства отримали сукупний операційний прибуток у розмірі 167 млн. грн. (порівняно з 108 млн. грн. сукупних операційних збитків за 1-й квартал 2014 р.), оскільки зростання доходів випереджало витрати. Агрегований показник EBITDA за період був позитивним на рівні 226 млн. грн. (порівняно з від'ємним значенням 56 млн. грн. за 1-й квартал 2014 р.), за рахунок позитивного показника EBITDA ОПЗ на рівні 298 млн. грн. (проти негативного значення у 15 млн. грн. за 1-й квартал 2014 р.), скорочення негативного показника EBITDA «Сумихімпром» на 11 млн. грн. до збитку на рівні EBITDA у розмірі 23 млн. грн., що допомогло компенсувати зростання збитки на рівні EBITDA у ДП «Укрхімтрансміак» на 44 млн. грн. до 57 млн. грн.

Тільки три компанії звітували про чистий прибуток за 1-й квартал 2015 р., ОПЗ (90 млн. грн., порівняно зі збитком у 40 млн. грн. за аналогічний період 2014 р.), «Павлоградський хімічний завод» (6 млн. грн., -5 %) і «Укрмедпостач» (1 млн. грн., +73%). Сукупний чистий збиток державних підприємств сектору склав 34 млн. грн. за 1-й квартал 2015 р., скоротившись з 119 млн. грн. збитків у 1-му кварталі 2014 р. завдяки зростанню сукупного операційного прибутку, що перекрив збільшення інших фінансових витрат на 190 млн. грн. (переважно за рахунок зростання фінансових витрат ОПЗ на 182 млн. грн.).

Сім компанії вугледобувної галузі увійшли до Портфелю, але їх вага у загальній сумі доходів всіх компанії Портфелю досить невелика, та складає близько 1,5% від загальної суми доходів, та 1,8% від загального обсягу активів. Історично компанії вугледобувної галузі були збитковими, та зниження видобутку вугілля призвело до подальшого зростанні збитків на за всіма показниками прибутковості. Так за показником EBITDA вугільні підприємства у Портфелі звітували про від'ємне значення EBITDA у 1,5 млрд. грн. (у порівнянні з 248 млн. грн. у минулому році), та чисті збитки у розмірі 1,7 млрд. грн. (у порівнянні з 432 млн. грн. роком раніше).

Огляд держпідприємств

ПАТ «Аграрний фонд»

www.agrofond.gov.ua

Загальна інформація

ПАТ «Аграрний фонд» було створене у середині 2013 р. для виконання функцій фінансованого державою Аграрного фонду та подолання обмежень, притаманних бюджетній організації. До завдань первісного Аграрного фонду входило, зокрема, забезпечення сільгоспвиробників позиками від імені держави шляхом форвардних закупівель і формування запасів для ринкових інтервенцій із метою регулювання внутрішніх цін на продовольчі товари, що підлягають державному регулюванню (тобто хліб, борошно, цукор, сухе молоко та масло). Проте обидва фонди наразі існують паралельно, оскільки українське законодавство забороняє передачу деяких із вищезгаданих функцій акціонерному товариству. ПАТ «Аграрний фонд» працює через два дочірні підприємства: «Агрофонд-зерно» (зберігання державного зерна, ринкові інтервенції та виробництво борошна) та «Агрофінфонд» (фінансування інвестиційних проєктів).

Результати операційної діяльності

У 2015 р. «Аграрний фонд» планує виконати форвардну закупівлю 1,2 млн. тон зерна, з яких 783 тис. тон було закуплено в продаж осінньої форвардної програми у 2014 р., 180 тис. тон уже закуплено у ході весняної форвардної кампанії 2015 р. Решту запланованого обсягу планується закупити до кінця весняної форвардної кампанії 2015 р.

Фінансові результати

За 1 квартал 2015 р. «Аграрний фонд» продав продукції на суму 1,1 млрд. грн., що на 66% вище від аналогічного показника минулого року. EBITDA та чистий прибуток склали відповідно 572 млн. грн. та 610 млн. грн. Позитивний вплив на чистий фінансовий результат за період справили також інші фінансові доходи у сумі 39 млн. грн.; рентабельність за EBITDA та чиста рентабельність за 1 квартал 2015 р. зросли до 53 % та 56 % відповідно. На кінець 1 кварталу 2015 р. на банківських рахунках Фонду розміщувалося 3,7 млрд. грн. готівки, включаючи частину статутного капіталу компанії (в розмірі близько 2,7 млрд. грн. із 5,0 млрд. грн., що були внесені у формі державних облігацій). «Аграрний фонд» втратив більше 2 млрд. грн. минулого року через банкрутство «Брокбізнесбанку». Компанія не мала боргових зобов'язань станом на кінець 1 кварталу 2015 р.

Цілі реформи

- Необхідні зміни до відповідного законодавства для усунення дублювання функцій із державним Аграрним фондом і передачі всіх його функцій ПАТ «Аграрний фонд».
- Згідно з чинним законодавством «Аграрний фонд» може купувати або продавати сільськогосподарську продукцію лише на організованому ринку (тобто на державній Аграрній біржі). Ця платформа залишається дуже неліквідною, що призводить до появи неринкових комерційних пропозицій і неефективності спотових закупівель. Необхідно створити більш надійну систему порівнювального аналізу цін, можливо з використанням позабіржових цін, наданих промисловими консультантами, або котирувань Чиказької товарної біржі.
- Форвардна закупівля зернових є одним із головних видів діяльності «Аграрного фонду»; це означає, що компанія несе погодні ризики, а саме ризики втрати врожаю та непостачання сільгоспвиробниками зернових згідно з укладеними контрактами. Це призводить до необхідності відповідного страхування закуповуваного врожаю та вибору надійних страхових компаній, здатних застрахувати ці ризики.
- Девальвація гривні становить найбільшу перешкоду підписанню нових контрактів із форвардних закупівель між «Аграрним фондом» і місцевими сільгоспвиробниками. Для зменшення валютних ризиків необхідно зафіксувати ціни на зернові в дол. США або розробити механізми хеджування валютних ризиків.
- Прозорість операцій та нагляд із боку професійної наглядової ради потрібні для покращення корпоративного управління компанії та запобігання новим випадкам шахрайства, подібних тим, що розслідуються зараз.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	653	1 084
Собівартість реалізованої продукції	590	731
Валовий прибуток/(збиток)	63	354
ЕВІТДА	72	572
Амортизація	-	-
Операційний прибуток/(збиток)	72	571
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	118	39
Прибуток/(збиток) до оподаткування	259	610
Податок на прибуток	36	-
Чистий прибуток/(збиток)	223	610
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	6 097	6 705
Необоротні активи	15	15
Основні засоби	5	5
Оборотні активи	6 082	6 690
Дебіторська заборгованість	1 496	1 762
Грошові кошти та їхні еквіваленти	2 756	3 720
Зобов'язання та власний капітал	6 097	6 705
Зобов'язання	388	386
Кредиторська заборгованість	229	172
Боргові зобов'язання	-	-
Власний капітал	5 709	6 319

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	н.в.	65,9%
Рентабельність за EBITDA (%)	18,3%	52,7%
Чиста рентабельність (%)	24,0%	56,3%
Борг/власний капітал (%)	0,0%	0,0%
Чистий борг/EBITDA (x)	(5,4)	(1,6)
Рентабельність власного капіталу (%)	12,3%	35,2%
Рентабельність активів (%)	11,6%	38,1%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	8,9%	36,2%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	120	154
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	7 378	6 565
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «АНТОНОВ»

 www.antonov.com

Загальна інформація

ДП «Антонов» – провідний виробник літаків в Україні, заснований майже 70 років тому. На цьому підприємстві було розроблено понад 100 моделей літаків, у тому числі найбільші транспортні літаки у світі – АН-124 (Руслан) та АН-225 (Мрія). У 2009 р. ДП «Антонов» було об'єднано з Київським авіаційним заводом «Авіант», завдяки чому до його конструкторського бюро було додано потужності для серійного виробництва. Зараз головними замовниками ДП «Антонов» є кубинські, північнокорейські та російські авіалінії. Асортимент продукції компанії включає пасажирські (АН-38, АН-74, АН-140 та АН-148) та транспортні літаки (АН-3, АН-70, АН-124-100 Руслан та нова розробка АН-178).

Результати операційної діяльності

У 2013 р. ДП «Антонов» випустило сім літаків (п'ять АН-158 для компанії «Cubana De Aviacion» та два АН-148 для компанії «Air Koryo»), але протягом 2014 р. – лише два (із п'яти запланованих). Українсько-російський конфлікт негативно вплинув на діяльність компанії, яка була також ускладнена дефіцитом ліквідності та проблемами з постачальниками (зокрема, керівництво ДП «Антонов» звинувачувало місцевого виробника «Південмаш» у затримках постачання шасі), що навіть змусило підприємство підписати контракт із російським виробником у 2 півріччі 2014 р. П'ять комплектів літаків було вироблено та доставлено відповідно до угоди, підписаної з російським авіавиробником «ВАСО». Минулого року на виробничих потужностях ДП «Антонов» також було відремонтовано 21 літак для української армії. Наразі спільні проекти з російською стороною переважно призупинені. У 2014 р. компанія завершила випробовування свого нового транспортного літака АН-178; загальний об'єм попиту на нього оцінюється на рівні 200 машин до 2032 р. У травні 2015 р. Кабінет Міністрів передав ДП «Антонов» у склад державного концерну «Укроборонпром». У липні підприємство оголосило, що модернізація виробничих потужностей дасть змогу виробляти до 25 літаків на рік.

Фінансові результати

За перші 3 місяці 2015 р. чисті доходи зросли на 110 % (порівняно з аналогічним періодом минулого року) до 947 млн. грн. Вражаючи показники також продемонстрували EBITDA та чистий прибуток: 403 млн. грн. та 330 млн. грн., зростання у 2,5 та 7 разів, відповідно. Зростання чистих доходів відбулося через девальвацію гривні, оскільки літаки, як правило, оцінюються у твердій валюті. ДП «Антонов» має непогашені внутрішні облигації на суму 580 млн. грн., із купонним доходом 10,5–11,0 %, строк сплати по яким спливає у травні 2015 р. Підприємство випустило облигації у 2009 р. з метою рефінансування банківської заборгованості та поповнення оборотного капіталу. Діючи контракти підприємства з кубинськими та північнокорейськими авіалініями фінансуються через російську лізингову компанію «Льюїсін фінанс», з якою «Антонов» продовжує співпрацювати через недостатність власних можливостей для лізингу. У 2014 р. ДП «Антонов» втратило більше 200 млн. грн. через банкрутство «Брокбізнесбанку» (відповідна сума залишається у складі дебіторської заборгованості, під неї не був створений резерв).

Цілі реформи

- Для покращення продажів та просування українських літаків на світовий ринок компанії необхідні зміни в маркетинговій стратегії, у тому числі пошук нових можливостей лізингу та розширення сервісної мережі компанії у світі. Стабільний приток нових замовлень сприятиме економії за рахунок зростання масштабів виробництва та покращить фінансовий стан і ліквідність компанії (наприклад, у 2013 р. компанією Boeing було виготовлено 200 літаків, Embraer – 80, а російською корпорацією ОАК – 111 літаків). За оцінками ДП «Антонов», його потреба в оборотному капіталі складає 100 млн. дол., для чого необхідно отримувати замовлення що найменше на 6–7 літаків щороку з авансовим платежем у розмірі 50 % від суми замовлення.
- Вкрай необхідні інвестиції, які можуть бути надані державою шляхом збільшення акціонерного капіталу або довгострокової позики на пільгових умовах. Держава також може розглянути можливість продажу міноритарного пакета акцій іноземному стратегічному інвестору з належною репутацією, що сприятиме просуванню компанії на висококонкурентні світові ринки.
- Ще одним сприятливим фактором для ДП «Антонов» може стати отримання замовлень від клієнтів на внутрішньому ринку – як цивільних, так і військових, враховуючи складні завдання, які зараз стоять перед Україною в сфері оборони.
- «Вузькі місця» та зниження обсягів виробництва (як одноразові, так і викликані розірванням зв'язків із Росією) можна подолати за рахунок створення або розширення місцевих виробничих потужностей (власних або шляхом інвестицій в інші державні компанії, наприклад «Південмаш»), а також шляхом залучення іноземних (не російських) постачальників.
- ДП «Антонов» має оптимізувати витрати за рахунок відмови від непрофільних активів і перегляду асортименту літаків із метою зосередження на перспективних моделях, включаючи АН-158 і, потенційно, АН-178 та АН-70.
- Компанія повинна оптимізувати структуру управління з урахуванням ризиків корпоративного управління, які виникли у 2014 р. (у тому числі кримінальні справи, порушені проти колишніх керівників).

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	449	947
Собівартість реалізованої продукції	290	624
Валовий прибуток/(збиток)	160	323
EBITDA	114	403
Амортизація	41	59
Операційний прибуток/(збиток)	74	344
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(14)	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	73	353
Податок на прибуток	31	23
Чистий прибуток/(збиток)	43	330
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	6 068	6 367
Необоротні активи	2 486	2 469
Основні засоби	1 466	1 438
Оборотні активи	3 581	3 899
Дебіторська заборгованість	896	1 049
Грошові кошти та їхні еквіваленти	461	730
Зобов'язання та власний капітал	6 068	6 367
Зобов'язання	2 222	2 336
Кредиторська заборгованість	852	893
Боргові зобов'язання	279	279
Власний капітал	3 845	4 031

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	2,4%	110,8%
Рентабельність за EBITDA (%)	10,5%	42,5%
Чиста рентабельність (%)	1,2%	34,9%
Борг/власний капітал (%)	7,3%	6,9%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,5)	(0,3)
Рентабельність власного капіталу (%)	1,0%	29,8%
Рентабельність активів (%)	0,6%	21,3%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	2,8%	31,9%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	12 698	12 705
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	5 503	6 214
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Центренерго»

www.centrenergo.com

Загальна інформація

ПАТ «Центренерго» – другий за потужністю в Україні виробник теплової енергії (7 660 МВт), у розпорядженні якого знаходяться три електростанції у промислових районах Київської, Харківської та Донецької областей. ПАТ «Центренерго» має три газові установки потужністю 800 МВт на Вуглегірській електростанції та дві газові установки потужністю 300 МВт на Трипільській електростанції; таким чином, загальна потужність газових установок компанії складає 3 000 МВт. Решта 17 установок з виробництва електроенергії мають загальну потужність 4 660 МВт та працюють на вугіллі. Проте лише 4 з них (загальною потужністю 1 200 МВт) використовують так зване вугілля з високим вмістом легких речовин, тоді як іншим необхідний антрацит, об'єм поставок якого в Україні у 2014 р. скоротився в результаті тривалого воєнного протистояння у східних регіонах, де сконцентровані основні поклади вугілля. Генеруючі потужності компанії було збудовано у 1960–70 рр. У 2014 р. її доля у виробництві електроенергії в Україні складала 7 % (18 % від загального об'єму виробництва теплової енергії).

Результати операційної діяльності

За перші 3 місяці 2015 р. ПАТ «Центренерго» зменшило продаж електроенергії ДП «Енергоринок» на 60% порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 1,3 млрд. кВт·год через скорочення постачання палива на електростанції компанії у зв'язку з воєнним конфліктом у Донецькій та Луганській областях. Дефіцит спостерігався як на вугіллі антрацитової групи, яке видобувається у зоні АТО, так і вугіллі газової групи постачання якої було обмежено за рахунок пошкодженої інфраструктури. Компанія використовувала вугілля, яке було імпортоване із ПАР та Росії, але обсяги цього вугілля були вкрай недостатні. Середньозважений тариф «Центренерго» зріс на 77% порівняно з минулим роком, до 921 грн. за МВт.

Фінансові результати

В 1 кварталі 2015 р. чистий дохід ПАТ «Центренерго» знизився на 29% порівняно з минулим роком, до 1,2 млрд. грн. за рахунок зниження корисного відпуску електроенергії, яке не було скомпенсоване навіть 77% зростанням тарифу. Показник EBITDA знизився до негативного -186 млн. грн. (порівняно з позитивним 63 млн. грн. у минулому році), та компанія відзвітувала про 230 млн. грн. чистих збитків, у порівнянні з 14 млн. грн. чистого прибутку у минулому році. Компанія не мала короткострокових кредитів банків, а довгострокові кредити на кінець 1 кварталу 2015 р. склали 183 млн. грн.

Цілі реформи

- Діючі тарифи «Центренерго» значно нижчі за рівень компенсації коштів, що становить загрозу швидкого погіршення фінансового стану компанії. Без негайного втручання регулятора енергетичної галузі компанії може навіть не вистачити коштів на закупівлю вугілля на поточний період.
- Генеруюче обладнання компанії, хоча й знаходиться у відносно доброму стані, є застарілим та потребує серйозної модернізації, на яку в компанії не вистачає власних коштів.
- «Центренерго» очолює перелік компаній, які держава вважає за необхідне якнайшвидше передати у приватну власність. Залучення приватного інвестора допоможе компанії вирішити найгостріші проблеми фінансування (наприклад, придбання вугілля для опалювального сезону 2015–16), а у майбутньому – модернізувати свої виробничі потужності, збільшити ефективність та покращити систему корпоративного управління.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	1 751	1 248
Собівартість реалізованої продукції	1 691	1 433
Валовий прибуток/(збиток)	60	(186)
EBITDA	63	(194)
Амортизація	35	37
Операційний прибуток/(збиток)	28	(231)
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(8)	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	14	(230)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	14	(230)
Сплачені дивіденди	0,5	0,5

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	5 281	4 935
Необоротні активи	3 227	3 208
Основні засоби	2 088	2 052
Оборотні активи	2 054	1 727
Дебіторська заборгованість	1 144	1 066
Грошові кошти та їхні еквіваленти	396	111
Зобов'язання та власний капітал	5 281	4 935
Зобов'язання	2 853	2 737
Кредиторська заборгованість	2 188	2 107
Боргові зобов'язання	192	193
Власний капітал	2 428	2 198

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	1,4%	(28,7%)
Рентабельність за EBITDA (%)	4,1%	(15,5%)
Чиста рентабельність (%)	0,9%	(18,4%)
Борг/власний капітал (%)	7,9%	8,8%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,7)	не визн.
Рентабельність власного капіталу (%)	2,9%	(46,7%)
Рентабельність активів (%)	1,4%	(18,0%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	6,3%	(38,6%)

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Виробництво електроенергії (ГВт·год)	2 122	1 333
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(13%)	(60%)
Тариф (грн./МВт·год)	517	921
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	4,0%	77%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	8 047	7 993
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	6 618	6 344
Частка держави (%)	78%	78%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Вугілля України»

Загальна інформація

ДП «Вугілля України» – державна компанія (100 % акціонерного капіталу належать державі), яка була заснована у 2003 р. Вона виступає торговельним посередником між державними виробниками вугілля та кінцевими споживачами – ТЕЦ та електростанціями. Компанія виконує ключову роль у регулюванні роздрібних цін на вугілля, проводячи централізовані закупівлі вугілля з державних шахт та здійснюючи поставки цього вугілля п'яти українським енергетичним компаніям («Західенерго», «Дніпроенерго» та «Східенерго», які належать ДТЕК; «Донбасенерго», що належить Energoinvest Holding B.V.; та «Центренерго») за середньою ціною продажу. Регулюючи ціни, компанія визначає обсяг державних субсидій, необхідних державним вугільним шахтам для компенсації витрачених ними коштів. Державні вугільні шахти характеризуються високою вартістю виробництва (внаслідок низької ефективності) та низькою якістю видобутого вугілля; таким чином, вони є збитковими та сильно залежать від державних субсидій.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

У 1 кварталі 2015 р. на шахтах, що знаходяться у сфері управління Міністерства енергетики та вугільної промисловості України, обсяг видобутого вугілля становив 1,6 млн. т, що складає лише 26 % рівня аналогічного періоду минулого року. Основною причиною падіння обсягу видобутку вугілля є воєнний конфлікт у Луганській та Донецькій областях.

За перші 3 місяці 2015 р. ДП «Вугілля України» зменшило чисті доходи на 52 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 0,6 млрд. грн., тоді як валовий прибуток впав на 78 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 35 млн. грн., що призвело до зниження валової рентабельності на 6,5 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року до 5,6 %. У 1 кварталі 2015 р. в загальному обсязі реалізації підприємства відсутній експорт. Доходи підприємства деноміновані у національній валюті. Собівартість реалізованої продукції складається з двох основних компонентів: собівартості придбаного вугілля (більше 90%) та транспортних витрат. У 1 кварталі 2015 р. збитки компанії збільшилися у 3,2 рази в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року, чиста рентабельність була від'ємною на рівні -69,4 %. Показник EBITDA впав порівняно з аналогічним періодом минулого року до від'ємного значення -335 млн. грн., рентабельність за EBITDA склала -53,2%. Інші операційні доходи у 1 кварталі 2015 р. в основному були представлені нарахованими штрафними санкціями та склали близько 14 млн. грн. в порівнянні з 1,3 млн. грн. за аналогічний період попереднього року. Інші операційні витрати у 1 кварталі 2015 р. зросли на 204 млн. грн. до 360 млн. грн. порівняно з 1 кварталом 2014 р. за рахунок збільшення обсягів витрат від курсових різниць. Станом на 31 березня 2015 р. загальна сума дебіторської заборгованості ДП «Вугілля України» зменшилася на 5% до 3,7 млрд. грн., а боргові зобов'язання зросли на 13,1% до 3,1 млрд. грн. Зменшення дебіторської заборгованості було пов'язано з погашенням ТОВ «ДТЕК Трейдинг» заборгованості обсягом 424,4 млн. грн. Також ДПЗД «Укрінтеренерго» повністю розрахувалося за боргами перед ДП «Вугілля України».

Цілі реформи

- Необхідно проаналізувати поточну роль компанії у формуванні цін на вугілля, видобуте державними підприємствами, у тому числі її роль у забезпеченні економічної та соціальної стабільності державних вугільних шахт, беручи до уваги політичну та соціальну специфіку закриття збиткових шахт.
- Необхідно поліпшити систему контролю за якістю видобуваного вугілля.
- Державні шахти потребують модернізації з метою підвищення ефективності виробництва.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	1 324	629
Собівартість реалізованої продукції	1 164	594
Валовий прибуток/(збиток)	160	35
EBITDA	(37)	(335)
Амортизація	-	-
Операційний прибуток/(збиток)	(38)	(335)
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	(96)	(102)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(134)	(437)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(134)	(437)
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	4 513	4 541
Необоротні активи	537	522
Основні засоби	0,4	0,4
Оборотні активи	3 975	4 019
Дебіторська заборгованість	3 939	3 742
Грошові кошти та їхні еквіваленти	21	253
Зобов'язання та власний капітал	4 513	4 541
Зобов'язання	4 384	4 849
Кредиторська заборгованість	833	822
Боргові зобов'язання	2 762	3 123
Власний капітал	129	(308)

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	21,1%	(52,4%)
Рентабельність за EBITDA (%)	6,2%	(53,2%)
Чиста рентабельність (%)	0,0%	(69,4%)
Борг/власний капітал (%)	2 142,8%	н.в.
Чистий борг/EBITDA (x)	6,8	н.в.
Рентабельність власного капіталу (%)	0,0%	н.в.
Рентабельність активів (%)	0,0%	(38,6%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	14,0%	(47,6%)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Середня кількість працівників	158	158
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	13 221	11 949
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Електроважмаш»

www.spetm.com.ua

Загальна інформація

ДП завод «Електроважмаш» був заснований майже 70 років тому. За радянських часів «Електроважмаш» входив до складу ПАТ «Турбоатом» — провідного виробника енергетичних турбін. Основним напрямком діяльності заводу було виробництво електричного обладнання, отже згодом «Електроважмаш» став окремим підприємством. Завод виготовляє транспортне обладнання для шахт та залізниць (близько 60–70% доходів), а також турбо- та гідрогенератори (хоча існують обмеження на виробництво генераторів великої потужності) та електрообладнання постійного струму (до 30%). Обладнання виробництва «Електроважмаш» використовується більш ніж у 40 країнах по всьому світу. Після кризи 2008 р. «Електроважмаш» значно покращив фінансовий стан: чисті доходи від реалізації продукції у 2008 р. становили 0,1 млрд. грн., а у 2013 р. зросли до 2,2 млрд. грн.

Результати операційної діяльності

У 2013 р. обсяг експорту склав більше 50 % від загального обсягу чистих доходів заводу. Історично, головними замовниками обладнання «Електроважмаш» були російські підприємства (доля ринку «Електроважмаш» у Росії досягала 70%), але в 2014 р. обсяг експорту продукції до Росії впав після різкого погіршення україно-російських відносин. Ситуація була ускладнена через воєнний конфлікт на сході України: завод був змушений припинити співпрацю з українським виробником локомотивів «Луганськтепловоз» у другій половині 2014 р.

Підприємство оцінює загальну суму замовлень на 2015 р. у 1,5 млрд. грн. або більше (девальвація гривні на початку 2015 р. полегшить досягнення цього показника у зв'язку зі збільшенням гривневої вартості експортного обладнання). Виробники енергетичного обладнання зазвичай мають довгий цикл виробництва (від 3 до 5 років); це означає, що «Електроважмаш» збереже свою присутність на ринках Росії/країн Митного союзу у середньостроковій перспективі. Підприємство має потенціал для виходу на ринки країн Середньої Азії, зокрема Казахстану, а також має потенційних замовників в Індії, Китаї та Латинській Америці. ЄС, натомість, поки що не розглядається підприємством серед ключових ринків збуту продукції. На внутрішньому ринку, у рамках програми заміщення імпорту, «Електроважмаш» продовжить й надалі постачати продукцію для електростанцій, зокрема для НАЕК «Енергоатом», а також для теплових електростанцій на сході країни, які постраждали внаслідок бойових дій.

Фінансові результати

Чистий дохід від реалізації продукції «Електроважмаш» у 1 кварталі 2015 р. склав 310 млн. грн., що майже на 50 % менше за аналогічний показник минулого року. Оскільки значну частину доходів складає експорт, фінансовий результат підприємства у національній валюті не є релевантним. Так у доларовому еквіваленті доходи від реалізації продукції скоротилися на 79 % порівняно з минулим роком та склали 14,7 млн. дол. США. Така динаміка пов'язана із скороченням постачань до Росії та воєнним конфліктом на сході України. З вересня 2014 р. компанія скоротила робочий тиждень з 5 до 4 днів (хоча навіть за умов скороченого тижня збережено три робочі зміни на добу). Згідно звітності компанії за 1 квартал 2015 р. її чистий прибуток знизився більш ніж у 23 рази порівняно з аналогічним показником за минулий рік і склав всього 2 млн. грн., тоді як у 1 кварталі 2014 р. він становив 47 млн. грн.; в доларовому еквіваленті прибуток скоротився у 56 разів.

За результатами 1 кварталу 2015 р. показник рентабельності застосованого капіталу для «Електроважмаш» виявився значно нижчим ніж у «Турбоатома» (6% проти 76 %), але все ж таки кращим за показники інших державних підприємств галузі (середній показник для державних підприємств у галузі машинобудування склав -4,9%).

На кінець 1 кварталу 2015 р. боргові зобов'язання підприємства склали 560 млн. грн., що на 181 млн. грн. більш ніж на кінець 2014 р. (зростання відбулось, головним чином, через переоцінку боргу в іноземній валюті). Обсяг готівкових коштів з початку року зріс на 40 млн. грн. до 245 млн. грн.

Цілі реформи

- У зв'язку з наявними високими ризиками, щодо стабільного співробітництва із замовниками з Росії/країн Митного союзу, очікується, що «Електроважмаш» буде впроваджувати політику подальшої інтенсифікації продажів на світових ринках. Для досягнення цієї мети буде необхідне зосередження маркетингових зусиль для дослідження нових ринків збуту і це цілком можливо для підприємства, яке протягом останніх років оновило склад своєї команди спеціалістів і з маркетингу. Також важливим кроком має стати скорочення постачань базових матеріалів з Росії, у тому числі і за рахунок підвищення локалізації виробництва в Україні.
- Заводу «Електроважмаш» слід розширити перелік надаваних послуг та зайняти нові ринкові ніші, такі як, діагностика, шеф монтаж/монтаж і поточне обслуговування обладнання тощо.
- Необхідно розробити довгострокову програму розвитку, мета якої – збереження конкурентоспроможності підприємства на регіональному/світовому рівні, незалежно від відносин із Росією, з подальшим узгодженням технічних стандартів «Електроважмаш» відповідно до європейських, у рамках поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	617	310
Собівартість реалізованої продукції	492	230
Валовий прибуток/(збиток)	126	80
EBITDA	73	29
Амортизація	12	14
Операційний прибуток/(збиток)	61	14
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(6)	(13)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	55	2
Податок на прибуток	8	-
Чистий прибуток/(збиток)	47	2

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	1 425	1 510
Необоротні активи	353	371
Основні засоби	314	293
Оборотні активи	1 072	1 138
Дебіторська заборгованість	398	428
Грошові кошти та їхні еквіваленти	205	245
Зобов'язання та власний капітал	1 425	1 510
Зобов'язання	979	1 074
Кредиторська заборгованість	576	493
Боргові зобов'язання	379	560
Власний капітал	446	436

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(15,4%)	(49,8%)
Рентабельність за EBITDA (%)	6,1%	9,2%
Чиста рентабельність (%)	1,2%	0,6%
Борг/власний капітал (%)	85,0%	128,5%
Чистий борг/EBITDA (x)	1,5	2,8
Рентабельність власного капіталу (%)	5,1%	1,8%
Рентабельність активів (%)	1,5%	0,5%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	7,6%	5,8%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	6 471	5 891
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	4 154	2 672
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат) поділені на середньозважену кількість працівників

ДП НАЕК «Енергоатом»

www.energoatom.kiev.ua

Загальна інформація

ДП НАЕК «Енергоатом» – державне підприємство, до складу якого входять чотири українські атомні електростанції з загальною потужністю 13,8 ГВт (25 % загальної потужності виробництва електроенергії в Україні) та на яке припадає майже половина обсягу виробництва електроенергії в Україні. 13 із 15 атомних установок із виробництва електроенергії ДП «Енергоатом» – установки російського виробництва ВВЕР-1000, ще дві – ВВЕР-440. До складу підприємства також входить Ташлицька гідроакумулююча електростанція, загальна потужність якої складає 302 МВт (планується підвищення до 900 МВт). Тарифи на електроенергію, вироблену «Енергоатомом», залишаються найнижчими в Україні. Це пояснюється тим, що поточні тарифи все ще не враховують вартість переробки та захоронення відходів ядерного палива та витрат на виведення ядерних реакторів з експлуатації.

Результати операційної діяльності

За перші 3 місяці 2015 року корисний відпуск електроенергії «Енергоатом» практично не змінився порівняно з минулим роком та склав 22,4 млрд. кВт•год. тариф на відпуск електроенергії за період зріс на 39 %, до 370 грн/МВт•год.

Фінансові результати

Зростання тарифу на електроенергію вироблену «Енергоатом» дозволило компанії збільшити чистий дохід у 1 кварталі 2015 р. на 39% порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 7,3 млрд. грн., що, в свою чергу, призвело до зростання показника ЕВІТДА більш ніж у два рази до 3,6 млрд. грн., що відповідає рентабельності за ЕВІТДА у 50 %, що на 23 пп вище за показник у 2014 р. та на 18 пп більше за показник за відповідний період попереднього року. Чисті збитки компанії також знизились з 1,7 млрд. грн. у 1 кварталі минулого року до 1,3 млрд. грн. у 1 кварталі 2015 р. Такі збитки склалися за рахунок відносно високих амортизаційних відрахувань (2 млрд. грн. у 1 кварталі 2015 р.), та збитків від переоцінки кредитів у іноземній валюті (4,1 млрд. грн. проти 1,1 млрд. грн. у минулому році). У 1 кварталі показник борг/власний капітал зріс на 2 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року до 6%, в той час як чистий борг/ЕВІТДА знизився з 1,0х до 0,6х.

Цілі реформи

- Чинні тарифи на електроенергію є економічно недоцільними та мають бути скореговані з урахуванням загального обсягу витрат, пов'язаних із циклом експлуатації ядерного палива, а також витрат на виведення з експлуатації або подовження терміну експлуатації ядерних реакторів.
- Підприємство залежить від поставок ядерного палива та обладнання з Росії, тобто підпадає під вплив політичних ризиків. «Енергоатом» розпочинав співпрацю з Westinghouse з метою збільшення обсягу поставок паливних елементів, але їхня частка все ще незначна.
- Оскільки Запорізька, Рівненська та Хмельницька атомні електростанції стикаються з технічними обмеженнями передачі електроенергії, їхні потужності не використовуються в повній мірі. Будівництво нових ліній електропередач дозволить збільшити потужність на 1,8 ГВт.
- Будівництво сховища із сухими контейнерами для відпрацьованого ядерного палива на Чорнобильській атомній електростанції дозволило би розмістити у ньому відходи з трьох атомних електростанцій.
- Подібно до «Укргідроенерго», «Енергоатом» закуповує електроенергію у ДП «Енергоринок» для своєї гідроакумулюючої електростанції за ціною 408 грн./МВт•год, а продає електроенергію, яку виробляє ця станція за 278 грн./МВт•год, таким чином переплачуючи 132 млн. грн. за власну електроенергію.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	5 246	7 300
Собівартість реалізованої продукції	5 107	5 270
Валовий прибуток/(збиток)	138	2 030
ЕВІТДА	1 617	3 612
Амортизація	2 099	2 076
Операційний прибуток/(збиток)	(481)	1 536
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	(182)	(298)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(1 763)	(1 319)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(1 763)	(1 319)
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	199 514	200 485
Необоротні активи	177 529	176 141
Основні засоби	171 458	169 500
Оборотні активи	21 965	24 326
Дебіторська заборгованість	10 205	13 254
Грошові кошти та їхні еквіваленти	402	408
Зобов'язання та власний капітал	199 514	200 485
Зобов'язання	44 770	46 996
Кредиторська заборгованість	9 661	9 840
Боргові зобов'язання	6 844	9 187
Власний капітал	154 744	153 489

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	34,8%	39,2%
Рентабельність за ЕВІТДА (%)	27,7%	49,5%
Чиста рентабельність (%)	(27,9%)	(18,1%)
Борг/власний капітал (%)	4,4%	6,0%
Чистий борг/ЕВІТДА (x)	1,0	0,6
Рентабельність власного капіталу (%)	(4,0%)	(3,5%)
Рентабельність активів (%)	(3,2%)	(2,6%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	(1,2%)	3,8%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	34 508	34 311
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	9 407	9 318
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Іллічівський морський торговельний порт»

www.ilport.com.ua

Загальна інформація

Іллічівський морський торговельний порт є одним з найбільших державних портів України. Він розташований на північно-західному узбережжі Чорного моря у Сухому лимані, у 19 км на південний захід від Одеси. Довжина причальної лінії складає близько 6 км. Довжина підхідного каналу порту сягає 1,4 км, ширина – 160 м, глибина – 17 м. Порт здатний приймати судна з осадкою до 13 м та довжиною до 275 м (в окремих випадках – до 300 м). Загальна площа складів відкритого типу становить 575 тис. м², площа критих складів дорівнює 27 тис. м². Потужності порту дозволяють обробляти більш ніж 32 млн. т вантажів на рік. Основна спеціалізація порту – вантажно-розвантажувальні роботи та зберігання руди, сірки, зернових, контейнерів, а також зберігання та транспортна обробка рідкої рослинної олії. Загальна складська потужність терміналу для зберігання зерна дорівнює 4 млн. т, сховища руди – 3 млн. т, сірки – 2 млн. т. Також порт має паливний термінал для перевантаження та зберігання нафтопродуктів (дизельне паливо, бензин, мазут та сира нафта) та комплекс для зберігання зріджених газів.

Результати операційної діяльності

Враховуючи те, що порти Севастополя, Євпаторії та Керчі у Криму наразі не входять до складу транспортної системи України, частина їхнього вантажообігу була спрямована до Іллічівського торговельного морського порту. В результаті Іллічівський порт вимушено зайняв монополісну позицію в області та навіть на рівні країни в обробці вантажів, які прибувають суднами з безкрановим завантаженням (комплекс обслуговування суден із безкрановим завантаженням Іллічівського порту є одним із найбільших у Чорноморському регіоні). За підсумками 1 кварталу 2015 р. в Іллічівському порту було оброблено 4,6 млн. т вантажів, що на 9 % більше показника за аналогічний період 2014 р.

Фінансові результати

За підсумками 1 кварталу 2015 р. Іллічівський порт отримав 415 млн. грн. чистого доходу та звітував про 257 млн. грн. чистого прибутку (за аналогічний період минулого року зафіксовано нульовий прибуток). За підсумками 1 кварталу 2015 р. Іллічівський порт зайняв друге місце у галузі за обсягом чистого прибутку серед морських портів України. Рентабельність за EBITDA склала 69 % у 1 кварталі 2015 р., а рентабельність чистого прибутку за той самий період склала 62 %. Близько 80 % доходів порту деноміновані у доларах США (наприклад, плата за перевантаження), тоді як основні витрати здійснювались у гривні (наприклад, витрати на заробітну плату, що складають від 40 % до 48 % собівартості і від 61 % до 69 % адміністративних витрат).

Цілі реформи

- Залучення додаткових вантажних потоків та розширення переліку вантажів.
- Оптимізація чисельності персоналу з метою підвищення ефективності операцій і зниження обсягу витрат до економічно обґрунтованого рівня.
- Залучення приватних інвесторів із метою реалізації спільних проектів.
- Проведення днопоглиблювальних робіт для створення можливості прийому великих суден (наприклад, класу «кейпсайз»). Це зумовлено тим, що власники вантажів, намагаючись оптимізувати свої витрати, надають перевагу суднам із великою вантажопідйомністю.
- Залучення інвестицій у нові об'єкти та обладнання, використання енергозберіжних технологій.
- Посилення функції маркетингу та покращення якості обслуговування клієнтів.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	147	415
Собівартість реалізованої продукції	145	202
Валовий прибуток/(збиток)	2	213
EBITDA	38	285
Амортизація	31	28
Операційний прибуток/(збиток)	7	257
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	-	257
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	-	257

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 014	2 171
Необоротні активи	1 451	1 421
Основні засоби	1 397	1 338
Оборотні активи	563	749
Дебіторська заборгованість	269	252
Грошові кошти та їхні еквіваленти	169	378
Зобов'язання та власний капітал	2 014	2 171
Зобов'язання	293	277
Кредиторська заборгованість	221	187
Боргові зобов'язання	53	54
Власний капітал	1 721	1 894

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	16,7%	181,4%
Рентабельність за EBITDA (%)	36,3%	68,7%
Чиста рентабельність (%)	15,3%	62,0%
Борг/власний капітал (%)	3,1%	2,9%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,4)	(0,3)
Рентабельність власного капіталу (%)	6,8%	46,9%
Рентабельність активів (%)	6,0%	49,2%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	9,1%	52,7%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Вантажообіг (млн. т)	4,2	4,6
Зернові та рослинна олія	1,6	1,7
Руда (нікелева та залізна)	0,5	1,2
Сірка	0,7	0,3
Інше (контейнери, вугілля та ін.)	1,4	1,4

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	4 090	4 090
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	5 424	6 448
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Харківське державне авіаційне виробниче підприємство»

 www.ksamc.com

Загальна інформація

«Харківське державне авіаційне виробниче підприємство» (ХДАВП) входить до складу авіаційного концерну «Антонов» та є одним із найстаріших виробників літаків в Україні - історія роботи підприємства сягає майже 90 років. ХДАВП має 4 дочірні компанії (розташовані у м. Харків та сусідніх містах), які виконують повний цикл виробництва та технічного обслуговування літаків. Нещодавно підприємство брало участь у проєкті з будівництва ближньомагістрального пасажирського літака Ан-140-100 та багатоцільового літака Ан-74, а також у виробництві компонентів та запчастин для літаків Ан-140, Ан-148 та Л-410.

Результати операційної діяльності

Починаючи з 2009 р., ХДАВП збудувало лише сім літаків, з них три у 2009 р., по одному у 2010 – 2013 р., та жодного у 2014 р. Такі обсяги виробництва набагато нижчі за проектну потужність підприємства, що складає 24 літаки на рік. Негативний вплив на діяльність підприємства також був зумовлений зростаючим дефіцитом ліквідності на фоні зменшення державної підтримки. Заборона експорту літаків в Росію ще сильніше погіршила операційні показники підприємства. Але враховуючи те, що «Антонов» нещодавно оголосив про завершення випробувань нового вантажного літака Ан-178 (попит на який може скласти 200 одиниць до 2032 р.), перспективи щодо обсягів виробництва ХДАВП можуть дещо поліпшитися.

Фінансові результати

За перші 3 місяці 2015 р. чистий дохід від реалізації товарів та послуг зменшився на 33% порівняно з аналогічним періодом 2014 р. та склав 7 млн. грн., тоді як собівартість знизилася на 14 % у гривневому еквіваленті. В результаті валовий збиток підприємства склав 11 млн. грн. (порівняно з 12 млн. грн. за 1 квартал 2014 р.). Зростання валового прибутку було нівельоване різким підвищенням витрат. Інші операційні витрати у січні-березні 2015 р. збільшилися на 77% по відношенню до аналогічного періоду 2014 р. Адміністративні витрати за підсумками перших 3 місяців 2015 р., в свою чергу, зменшилися на 19% порівняно з аналогічним періодом минулого року. У результаті чисті збитки за період виростили до 128 млн. грн. (1 квартал 2014 р. – 121 млн. грн.). Боргові зобов'язання зменшилися до 1,2 млрд. грн. Водночас сукупні зобов'язання підприємства дещо зросли на 4 % з початку року (на 133 млн. грн.) до 3,3 млрд. грн., в тому числі через збільшення інших поточних зобов'язань на 26 % з початку року (+300 млн. грн.) до 1 526 млн. грн. Для довідки: у жовтні 2014 р. ХДАВП оголосило дефолт по облігаціям вартістю 440 млн. грн.

Цілі реформи

- ХДАВП, який є провідним виробничим активом концерну «Антонов», негайно потребує нової стратегічної програми розвитку.
- Також слід приділити увагу реструктуризації боргу, оскільки підприємство має гарантовані державою облігації на 1,2 млрд. грн., строк погашення яких настає у 2015 р.; разом з цим підприємство має заборгованість зі сплати податків та кредиторську заборгованість.
- Слід провести оптимізацію структури управління, а також прив'язати винагороду керівників до результатів діяльності підприємства.
- Для підвищення ефективності, збільшення використання виробничих потужностей і покращення стандартів якості слід здійснити капітальні інвестиції.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	10	7
Собівартість реалізованої продукції	21	18
Валовий прибуток/(збиток)	(12)	(11)
ЕВІТДА	(38)	(40)
Амортизація	10	10
Операційний прибуток/(збиток)	(48)	(50)
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(43)	(39)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(121)	(128)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(121)	(128)
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 344	2 348
Необоротні активи	1 048	1 038
Основні засоби	226	217
Оборотні активи	1 295	1 310
Дебіторська заборгованість	164	170
Грошові кошти та їхні еквіваленти	20	15
Зобов'язання та власний капітал	2 344	2 348
Зобов'язання	3 184	3 317
Кредиторська заборгованість	500	554
Боргові зобов'язання	1 455	1 214
Власний капітал	(840)	(969)

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	6,3%	(33,0%)
Рентабельність за ЕВІТДА (%)	(32,2%)	(600,7%)
Чиста рентабельність (%)	(117,6%)	(1 940,9%)
Борг/власний капітал (%)	н.в.	н.в.
Чистий борг/ЕВІТДА (x)	н.в.	н.в.
Рентабельність власного капіталу (%)	н.в.	н.в.
Рентабельність активів (%)	(16,7%)	(21,9%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	(24,1%)	(81,9%)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	3 852	3 596
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	2 791	2 516
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ВАТ «Харківобленерго»

www.oblenergo.kharkov.ua

Загальна інформація

ВАТ «Харківобленерго» є одним з найбільших дистриб'юторів електроенергії в Україні. Це підприємство обслуговує Харківську область, яка відрізняється високим рівнем індустріалізації (площа: 31 400 км²; населення: 2,8 млн.). Компанія володіє 47 273 км ліній електромережі з номінальною потужністю трансформаторів у 8 162 МВА. Обленерго має добре диверсифіковану базу клієнтів, що включає 1,2 млн. домогосподарств та 3 000 промислових споживачів (головним чином машинобудівні підприємства). На ці дві групи споживачів припадає відповідно 40% та 23% продажів електроенергії компанії, на комерційних споживачів - 18%, а на муніципальні підприємства - 3%. Найбільшими споживачами компанії є водоканали та тепломережі, «Харківський метрополітен», заводи з виробництва енергетичного обладнання «Турбоатом» та «Електроважмаш». Держава володіє 65% акцій «Харківобленерго».

Результати операційної діяльності

За січень-березень 2015 року обсяги постачання електроенергії споживачам «Харківобленерго» знизилися на 4 % в порівнянні з минулим роком до 1,5 млрд. кВт·год, що дорівнює приблизно 7% від загального обсягу постачання обласними енергопостачальними компаніями України. Втрати електроенергії у мережі зросли на 0,4 пп в порівнянні з аналогічним періодом минулого року, до 13 %, але були нижчі за нормативні втрати, визначені регулятором на 2,5 пп. Загальний рівень сплати за електроенергію придбану компанією у ДП «Енергоринок» склав 105 % і рівень заборгованості знизився на 13 % до 55,8 млн. грн., тоді як заборгованість споживачів перед «Харківобленерго» за спожиту електроенергію станом на кінець 1 кварталу 2015 р. становила 821 млн. грн., що на 18 % перевищує показник на початок кварталу. Найбільший приріст заборгованості спостерігався за рахунок житлово-комунальних господарств та машинобудівної галузі.

Фінансові результати

В 1 кварталі 2015 р. чистий дохід Харківобленерго зріс на 21% порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 1,2 млрд. грн. завдяки підвищенню тарифів на електроенергію для кінцевих споживачів яке компенсувало падіння обсягів постачання. Показник EBITDA майже подвоївся, зрісши до 231 млн. грн., чистий прибуток виріс у 2,2 рази до 173 млн. грн. Таким чином, за січень-березень 2015 р. рентабельність за EBITDA та чиста рентабельність зросли відповідно до 19 % (+7,1 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року) та 14% (+6,3 пп). Компанія не має банківських кредитів.

Цілі реформи

- З точки зору встановлення тарифів, слід поступово переходити від діючого методу «витрати плюс фіксований прибуток» до тарифів, які були б прив'язані до результатів діяльності підприємства і залежали від якості постачання електроенергії та обсягів інвестованого капіталу.
- До тарифів на передачу електроенергії для компанії також потрібно включати справедливую інвестиційну складову, щоб фінансувати, окрім поточної діяльності, також модернізацію застарілих підстанцій, трансформаторів і ліній електропередачі (їхній середній коефіцієнт зносу становить 60 %).
- Компанія має розділити сегменти бізнесу з передачі та постачання електроенергії, щоб запобігти конфліктам інтересів між компанією-дистриб'ютором та її незалежними постачальниками.
- Слід зробити подальші інвестиції у зменшення втрат потужності в електромережах, щоб наблизити цей показник до середнього у ЄС – 7 %.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	1 018	1 234
Собівартість реалізованої продукції	934	1 055
Валовий прибуток/(збиток)	84	179
EBITDA	119	231
Амортизація	42	59
Операційний прибуток/(збиток)	77	172
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	78	173
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	78	173
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 667	2 762
Необоротні активи	1 998	1 949
Основні засоби	1 956	1 912
Оборотні активи	669	814
Дебіторська заборгованість	515	697
Грошові кошти та їхні еквіваленти	83	47
Зобов'язання та власний капітал	2 667	2 762
Зобов'язання	419	342
Кредиторська заборгованість	337	246
Боргові зобов'язання	2	2
Власний капітал	2 247	2 420

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	8,0%	21,2%
Рентабельність за EBITDA (%)	7,5%	18,7%
Чиста рентабельність (%)	0,8%	14,0%
Борг/власний капітал (%)	0,1%	0,1%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,3)	-
Рентабельність власного капіталу (%)	1,4%	26,6%
Рентабельність активів (%)	1,2%	25,4%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	2,0%	28,4%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Обсяг продажу електроенергії (ГВт·год)	1 475	1 519
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(7,1%)	(3,5%)
Втрати потужності в мережі (%)	12,4%	12,8%
Приріст (пп, до відповідного періоду минулого року)	(1,56 пп)	0,39 пп

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	7 086	6 843
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	4 440	4 592
Частка держави (%)	65%	65%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Хмельницькобленерго»

 www.hoe.com.ua

Загальна інформація

ПАТ «Хмельницькобленерго» є дистриб'ютором електроенергії середнього розміру у Хмельницькій області (площа: 21 000 км²; населення: 1,4 млн.). Компанія володіє 35 123 км ліній електромережі низької напруги з номінальною потужністю трансформаторів у 3 127 МВА. Компанія має диверсифіковану базу клієнтів, що включає 550 000 побутових споживачів електроенергії та 19 500 комерційних та промислових споживачів, головним чином, сільськогосподарські підприємства. На домогосподарства припадає 42 % обсягу реалізації електроенергії «Хмельницькобленерго», далі йдуть промислові (14 %) та комерційні (11 %) споживачі. Незалежні постачальники електроенергії забезпечують 18 % загального обсягу реалізації електроенергії в зоні обслуговування «Хмельницькобленерго», найбільшим із них є дочірнє підприємство державної залізничної монополії «Укрзалізниця». Держава володіє 70 % акціонерного капіталу «Хмельницькобленерго».

Результати операційної діяльності

У 1 кварталі 2015 р. Хмельницькобленерго зберегло обсяги постачання електроенергії своїм клієнтам на рівні попереднього року, який склав 494 млн. кВт·год. Вплив економічного спаду на роботу «Хмельницькобленерго» був незначним через відносно низьку долю великих промислових споживачів у регіоні. Втрати електроенергії в мережі компанії зменшилися на 0,57 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 16 %, що на 2,6 пп нижче за рівень нормативних втрат, встановлений регулятором галузі. Загальна заборгованість компанії за електроенергію придбану у ДП «Енергоринок» складає лише 3 млн. грн., в той час як споживачі заборгували компанії понад 47 млн. грн.

Фінансові результати

У 1 кварталі 2015 р. «Хмельницькобленерго» збільшило чистий дохід на 22% порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 333 млн. грн. за рахунок росту середнього тарифу на електроенергію. Показник EBITDA зріс у 2,5 рази, до 71 млн. грн., а чистий прибуток зменшився в 3,3 рази, до 46 млн. грн. Показник рентабельності за EBITDA та чиста рентабельність склали, відповідно, 22 % (+11,3 пп до відповідного періоду минулого року) та 14 % (+11,5 пп). За січень-березень 2015 р. показники рентабельності власного та застосованого капіталу були, відповідно, на рівні 23 % та 27 %, що перевищує показники за 2014 р. на 19,1 пп та 23,3 пп.

Цілі реформи

- З точки зору встановлення тарифів, слід поступово переходити від діючого методу «витрати плюс фіксований прибуток» до тарифів, які були б прив'язані до результатів діяльності підприємства і залежали від якості постачання електроенергії та обсягів інвестованого капіталу.
- До тарифів на передачу електроенергії для компанії також потрібно включати справедливий інвестиційну складову, щоб фінансувати, окрім поточної діяльності, також модернізацію застарілих підстанцій, трансформаторів і ліній електропередач (їхній середній коефіцієнт зносу становить 60 %).
- Компанія має розділити сегменти бізнесу з передачі та постачання електроенергії, щоб запобігти конфліктам інтересів між компанією-дистриб'ютором та її незалежними постачальниками.
- Слід зробити подальші інвестиції у зменшення втрат потужності в електромережах, щоб наблизити цей показник до середнього у ЄС – 7 %.
- Компанія має спростити процес під'єднання нових споживачів до електромережі.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	273	333
Собівартість реалізованої продукції	249	272
Валовий прибуток/(збиток)	24	61
EBITDA	28	71
Амортизація	11	18
Операційний прибуток/(збиток)	16	52
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	1
Прибуток/(збиток) до оподаткування	18	54
Податок на прибуток	3	8
Чистий прибуток/(збиток)	14	46
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	878	935
Необоротні активи	770	758
Основні засоби	768	756
Оборотні активи	108	177
Дебіторська заборгованість	55	70
Грошові кошти та їхні еквіваленти	31	86
Зобов'язання та власний капітал	878	935
Зобов'язання	154	165
Кредиторська заборгованість	89	98
Боргові зобов'язання	1	1
Власний капітал	724	771

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	10,0%	22,1%
Рентабельність за EBITDA (%)	9,9%	21,2%
Чиста рентабельність (%)	2,4%	13,9%
Борг/власний капітал (%)	0,1%	0,1%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,3)	(0,3)
Рентабельність власного капіталу (%)	3,6%	22,7%
Рентабельність активів (%)	2,9%	20,4%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	3,9%	27,2%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Обсяг продажу електроенергії (ГВт·год)	494	494
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	0,0%	0,0%
Втрати потужності в мережі (%)	16,59%	15,91%
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(1,6 ПП)	(2,6 ПП)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	3 559	3 568
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	4 245	4 224
Частка держави (%)	70,0%	70,0%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

Міжнародний аеропорт «Бориспіль»

 www.kbp.aero

Загальна інформація

Міжнародний аеропорт «Бориспіль» є найбільшим аеропортом в Україні. У 2014 р. на нього прийшовся 51% усіх авіарейсів в Україні. Аеропорт має дві злітно-посадкові смуги, які повністю відповідають міжнародним стандартам та можуть приймати повітряні судна всіх типів. Він має п'ять терміналів (включаючи три пасажирські термінали), але наразі використовується тільки один (термінал D); його коефіцієнт середньої завантаженості становить 27%. Компанія має приблизно 4,2 тисячі працівників, що відповідає 1,2 тисячі пасажирів на одного працівника (проти 15,5 тисяч пасажирів на одного працівника у інших міжнародних аеропортах).

Протягом останніх шести років у розвиток аеропорту було інвестовано близько 600 млн. дол. США, включаючи 429 млн. дол. США у термінал D, 96 млн. дол. США у реконструкцію терміналів В і F, а також пов'язаної інфраструктури, 33 млн. дол. США у будівництво автостоянки (не завершено) та 38 млн. дол. США у інші проекти. Більшість проектів не призвели до збільшення доходів, оскільки вони не були закінчені або не повністю використовувалися після завершення.

Результати операційної діяльності

У січні-березні 2015 р. аеропорт прийняв 1,3 мільйона пасажирів (65% повітряного пасажиропотоку в Україні), включаючи 1,2 млн. пасажирів міжнародних рейсів та 0,1 млн. пасажирів внутрішніх рейсів. Загальний пасажиропотік аеропорту «Бориспіль» у січні-березні 2015 р. знизився на 7% порівняно з аналогічним періодом попереднього року, головним чином, через тривале воєнне протистояння на сході України та анексію Криму Росією, а також через загальну економічну нестабільність і зменшення доходів населення.

Фінансові результати

За січень-березень 2015 р. чисті доходи аеропорту «Бориспіль» зросли у гривневому еквіваленті на 65% порівняно з аналогічним періодом минулого року (-31% у доларовому еквіваленті), рентабельність за EBITDA залишилась високою (79% проти, у середньому, 40% для аналогічних міжнародних аеропортів). Проте високі фінансові витрати та збитки від переоцінки боргових зобов'язань призвели до негативного чистого результату.

Серед аналогічних міжнародних аеропортів аеропорт «Бориспіль» має найнижчий показник доходів, не пов'язаних з авіацією (4 дол. США на пасажира проти середнього показника 12 дол. США на пасажира для схожих аеропортів). У той самий час цей тип доходу є основним джерелом прибутку міжнародних аеропортів (50–70% в структурі EBITDA).

У січні-березні 2015 р. відбулося помітне покращення у коефіцієнті відношення чистого боргу до EBITDA (з 2,1 на кінець 2014 р. до 1,4 у 1 кварталі 2015 р.). Як і очікувалось, у річній звітності за 2014 р. відобразились збитки, пов'язані з переоцінкою валютного кредиту у японській єні. Крім того, у звітності за перші три місяці 2015 р. помітний ефект девальвації гривні, що спричинило різке зростання зобов'язань аеропорту «Бориспіль» з 4,1 млрд. грн. за підсумком 9 місяців 2014 р. до 4,7 млрд. грн. за підсумком 3 місяців 2015 р. Проте цей результат був зрівноважений показником EBITDA, що виріс у гривневому виразі на 113% порівняно з першим кварталом 2014 р.

Цілі реформи

- Через сприятливе розташування аеропорт «Бориспіль» має потенціал для розвитку як важливий транспортний вузол Східної Європи. Цього можна досягти через більш ефективне управління самим аеропортом, а також завдяки збільшенню повітряних подорожей в Україні.
- Ключові завдання в короткостроковій перспективі включають: ретельно розроблену процедуру для призначення нового виконавчого директора (через комітет з призначень керівників особливо важливих підприємств); покращення управління аеропортом із метою збільшення пасажиропотоку та показників доходу на пасажира від авіаперевезень і неавіаційної комерційної діяльності; більш ефективний лізинг комерційної площі, а також додаткові прибутки від реклами, автостоянок та інших додаткових послуг; оптимізацію персоналу.
- Головним пріоритетом у довгостроковій перспективі має стати підписання Угоди про єдиний авіаційний простір між Україною та ЄС. Залучення бюджетних перевізників також допоможе збільшити кількість рейсів і подолати низький коефіцієнт завантаженості аеропорту.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	320	527
Собівартість реалізованої продукції	243	245
Валовий прибуток/(збиток)	77	281
EBITDA	195	415
Амортизація	93	80
Операційний прибуток/(збиток)	101	336
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	(74)	(136)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(186)	(299)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(186)	(299)

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	9 495	9 594
Необоротні активи	7 988	7 924
Основні засоби	5 634	5 567
Оборотні активи	1 507	1 670
Дебіторська заборгованість	773	911
Грошові кошти та їхні еквіваленти	636	662
Зобов'язання та власний капітал	9 495	9 594
Зобов'язання	4 327	4 728
Кредиторська заборгованість	1 077	1 292
Боргові зобов'язання	2 769	2 940
Власний капітал	5 168	4 866

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	13,9%	64,3%
Рентабельність за EBITDA (%)	64,9%	78,8%
Чиста рентабельність (%)	(8,0%)	(56,8%)
Борг/власний капітал	53,6%	60,4%
Чистий борг/EBITDA (x)	2,1	1,4
Рентабельність власного капіталу (%)	(2,4%)	(26,2%)
Рентабельність активів (%)	(1,3%)	(12,5%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	8,4%	17,2%

Операційні показники	2014	1 кв. 15
Міжнародні рейси	64 128	13 515
Внутрішні рейси	7 849	1 468
Пасажирський потік (тис.)	6 888	1 348
вкл. міжнародн.	6 341	1 242
Вантажообіг (тис. т)	30,2	6,5
вкл. міжнародн.	30,0	6,4

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	4 338	4 245
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	5 831	5 894
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

Міжнародний аеропорт «Львів» імені Данила Галицького

 www.lwo.aero

Загальна інформація

Міжнародний аеропорт «Львів» імені Данила Галицького є найбільшим аеропортом у Західній Україні. У 2014 р. через цей аеропорт було виконано 7 700 рейсів (-19 % порівняно з минулим роком), в тому числі 5 638 міжнародних рейсів. Сьогодні аеропорт надає послуги 18 авіалініям, маршрутна мережа яких складається із 32 напрямків (30 міжнародних та 2 внутрішніх). У 2014 р. аеропорт став єдиним аеропортом в Україні, що залучив нову авіакомпанію для виконання рейсів до Львова.

У межах програми підготовки України до футбольного чемпіонату Євро-2012 у Львівському міжнародному аеропорту було збудовано новий термінал за рахунок інвестицій загальним обсягом 2,4 млрд. грн.

Результати операційної діяльності

У січні-березні 2015 р. аеропорт «Львів» прийняв 96 100 пасажирів (5 % повітряного пасажиропотоку в Україні). Загальний пасажиропотік аеропорту протягом перших 3 місяців 2015 р. знизився на 13 % порівняно з аналогічним кварталом попереднього року, головним чином, через зменшення кількості пасажирів, що подорожували Україною та до країн СНД (наприклад, кількість регулярних рейсів зі Львова до Москви зменшилась з 7 до 3 на тиждень). У квітні 2015 р. аеропорт долучився до випробувань Єдиного Неба Європи, приймаючи рейси з країн ЄС без обмежень. Це має покращити можливості аеропорту щодо залучення більшої кількості авіаліній, включаючи бюджетні авіалінії, тим самим збільшуючи кількість рейсів і пасажиропотік.

Фінансові результати

За січень-березень 2015 р. чисті доходи аеропорту «Львів» зросли у гривневому еквіваленті на 44 % порівняно з аналогічним періодом минулого року (але знизилися на 42 % у доларовому еквіваленті). Показник доходу на пасажирів залишався на значно нижчому рівні порівняно з середнім показником для аналогічних міжнародних аеропортів (14 дол. США проти 27 дол. США на пасажирів). Доля доходу від неавіаційної діяльності також залишалась низькою порівняно з іншими аналогічними міжнародними аеропортами (35 % проти середнього показника 50 %). Згідно звітності компанія майже не має боргу, оскільки більшість робіт із будівництва нового терміналу були профінансовані державною компанією спеціального призначення, ДП «Фінансування інфраструктурних проектів».

Цілі реформи

- Міжнародний аеропорт «Львів» є єдиним головним регіональним аеропортом в Україні, що у державній власності. Цей факт має сприяти співробітництву із приватними інвесторами в майбутньому.
- Аеропорт має докласти зусиль із залучення базового перевізника для обслуговування рейсів на 10–15 нових напрямках зі Львова, щоб забезпечити логістичну підтримку для іноземних туристів, що подорожують Західною Україною, та адаптуватися під потреби робочих мігрантів.
- З метою розкриття потенціалу аеропорту слід вирішити низку питань: призначити нового генерального директора (через комітет з призначень керівників особливо важливих підприємств), який зосередиться на покращенні операційних і фінансових показників компанії; збільшити долю доходів від неавіаційної діяльності шляхом більш ефективного використання комерційних площ аеропорту та за рахунок додаткових прибутків від допоміжних послуг.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	19	28
Собівартість реалізованої продукції	43	42
Валовий прибуток/(збиток)	(24)	(15)
ЕБИТДА	1	5
Амортизація	27	21
Операційний прибуток/(збиток)	(26)	(16)
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	-	5
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	-	5

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 125	2 111
Необоротні активи	2 082	2 062
Основні засоби	1 987	1 969
Оборотні активи	43	49
Дебіторська заборгованість	23	24
Грошові кошти та їхні еквіваленти	14	19
Зобов'язання та власний капітал	2 125	2 111
Зобов'язання	6	8
Кредиторська заборгованість	4	6
Боргові зобов'язання	-	-
Власний капітал	2 120	2 102

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	10,3%	43,5%
Рентабельність за ЕБИТДА (%)	28,6%	17,6%
Чиста рентабельність (%)	22,1%	16,3%
Борг/власний капітал	0,0%	0,0%
Чистий борг/ЕБИТДА (x)	(0,4)	(1,0)
Рентабельність власного капіталу (%)	1,2%	0,9%
Рентабельність активів (%)	1,2%	0,9%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	(3,3%)	(3,1%)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	852	873
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	3 850	4 158
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Маріупольський морський торговельний порт»

www.marport.net

Загальна інформація

Маріупольський морський торговельний порт розташований у північно-західній частині Таганрозької затоки Азовського моря, на відстані 23 км від входу до затоки. Цей порт є головними морськими воротами Донбасу та одним із чотирьох найбільших портів України (разом із портами Південний, Одеса та Іллічівськ). Територія порту Маріуполь складає 77,7 га, довжина причальних ліній становить 4,2 км, кількість причалів – 18. Порт Маріуполь може приймати судна довжиною до 250 метрів з осадкою до 8 метрів. Середня глибина підходів до порту дорівнює 8,6 м. Маріупольський морський торговельний порт надає великий діапазон портових послуг, а також виконує перевалку вантажів із залізничного, автодорожного транспорту та річкових суден на морські судна. Порт забезпечує обслуговування усіх типів вантажів: сипучих вантажів, контейнерів, важких і великогабаритних вантажів. На території порту розташований спеціальний термінал для транспортної обробки вугілля з обігом вантажу у 5 млн. т вугілля на рік. Контейнерний термінал у порту Маріуполь має загальну площу 34 000 м² з потужністю у 50 000 одиниць TEU (двадцятифутовий еквівалент) на рік. Портові сховища включають: 11 800 м² закритих складів та 240 900 м² сховищ відкритого типу. Період навігації триває цілий рік. Але в середньому протягом приблизно 35 днів на рік для навігації потрібно льодове проведення суден. Порт має залізничне, магістральне та річкове сполучення з більшістю країн СНД.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

У 2014 р. вантажообіг Маріупольського морського порту склав 13 млн. т, включаючи 12,1 млн. т через термінали у державній власності (9 % від загального вантажообігу в Україні), що на 16 % нижче порівняно з 2013 р. Слід відмітити значне зниження інтенсивності комерційної діяльності в порту після початку воєнного конфлікту на Донбасі. Транспортну інфраструктуру, що підходила до порту, було знищено внаслідок бойових дій, тому обсяг перевезень вугілля через порт скоротився через труднощі з організацією транспортного сполучення з розташованими в зоні конфлікту шахтами. За 1 квартал 2015 р. чистий дохід зменшився на 62,5 % порівняно з аналогічним періодом попереднього року. Рентабельність за EBITDA залишалася високою (112 % за 1 квартал 2015 р. проти 67 % у 2014 р.) Коефіцієнти рентабельності власного капіталу та рентабельності активів за 1 квартал 2015 р. склали відповідно 28 % та 29 %.

Цілі реформи

- Інвестиції у нові об'єкти та обладнання з метою розширення потужностей обробки вантажів.
- Залучення більшого обсягу приватного капіталу (наприклад, реалізація проектів на концесійній основі).
- Раціоналізація тарифної політики.
- Оптимізація маркетингу та обслуговування клієнтів.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	156	254
Собівартість реалізованої продукції	159	159
Валовий прибуток/(збиток)	(2)	96
EBITDA	69	285
Амортизація	32	32
Операційний прибуток/(збиток)	37	253
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	32	248
Податок на прибуток	18	52
Чистий прибуток/(збиток)	15	196
Сплачені дивіденди	-	-

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 577	2 798
Необоротні активи	1 741	1 710
Основні засоби	1 586	1 648
Оборотні активи	836	1 087
Дебіторська заборгованість	175	186
Грошові кошти та їхні еквіваленти	468	711
Зобов'язання та власний капітал	2 577	2 798
Зобов'язання	148	248
Кредиторська заборгованість	79	158
Боргові зобов'язання	46	46
Власний капітал	2 430	2 549

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(2,3%)	62,5%
Рентабельність за EBITDA (%)	66,6%	112,0%
Чиста рентабельність (%)	36,8%	77,1%
Борг/власний капітал (%)	1,9%	1,8%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,7)	(0,6)
Рентабельність власного капіталу (%)	14,1%	28,2%
Рентабельність активів (%)	13,4%	29,2%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	3 683	3 534
Середньомісячна заробітна плата на працівника (грн.)*	5 864	6 857
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Миколаївобленерго»

 www.energy.mk.ua

Загальна інформація

ПАТ «Миколаївобленерго» є середнім за розміром дистрибутором електроенергії у Миколаївській області (площа: 24 598 км²; населення: 1,16 млн.) на півдні України. Компанія володіє 25 000 км повітряних ліній електропередачі та 1 463 км підземних кабельних ліній, а також 6 000 підстанцій із трансформаторною потужністю 3 361 МВА. Обленерго обслуговує 476 000 побутових споживачів та 16 000 комерційних та промислових споживачів. Держава володіє 70 % акцій «Миколаївобленерго».

Результати операційної діяльності

За три місяці 2015 року Миколаївобленерго реалізувало 687 млн. кВт·год, що на 1,7 пп менше показника першого кварталу 2014 року. Мережеві втрати зменшилися на 0,33 пп, до 13,0 %, що на 2,52 пп більше за середні втрати обленерго в Україні, та на 3,54 пп нижчі за нормативні втрати, встановлені національним регулятором (та закладені у тариф). Загальна заборгованість компанії перед ДП «Енергоринок» знизилась на 4,5 %, до 360 млн. грн.

Фінансові результати

У 1 кварталі 2015 р. Миколаївобленерго збільшило чистий дохід на 22,5 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 448 млн. грн. за рахунок збільшення середньозваженого тарифу на 25 %, до 650 грн/МВт·год. Показник EBITDA збільшився на 14,6 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 55 млн. грн., та чистий прибуток зріс на 27 %, до 34 млн. грн. Рентабельність за EBITDA зросла на 4,8 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 12,2 %, та чиста рентабельність зросла на 6,6 пп до 7,6 %. Компанія звітувала про відносно низьку банківську заборгованість у розмірі 25 млн. грн., але враховуючи реструктуризовану заборгованість перед ДП «Енергоринок» показник чистого боргу до EBITDA склав 1,5х за три місяці 2015 р. За той же період показник рентабельності власного капіталу склав 32,1 % (+27,7 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року), а рентабельності застосованого капіталу – 19,7 % (+14,2 пп).

Цілі реформи

- З точки зору встановлення тарифів, слід поступово переходити від діючого методу «витрати плюс фіксований прибуток» до тарифів, які були б прив'язані до результатів діяльності підприємства і залежали від якості постачання електроенергії та обсягів інвестованого капіталу.
- До тарифів на передачу електроенергії для компанії також потрібно включати справедливую інвестиційну складову, щоб фінансувати, окрім поточної діяльності, також модернізацію застарілих підстанцій, трансформаторів і ліній електропередач (їхній середній коефіцієнт зносу становить 60 %).
- Компанія має розділити сегменти бізнесу з передачі та постачання електроенергії, щоб запобігти конфліктам інтересів між компанією-дистрибутором та її незалежними постачальниками.
- Слід зробити подальші інвестиції у зменшення втрат потужності в електромережах, щоб наблизити цей показник до середнього у ЄС – 7 %.
- Компанія має спростити процес під'єднання нових споживачів до електромережі.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	366	448
Собівартість реалізованої продукції	324	393
Валовий прибуток/(збиток)	42	55
EBITDA	48	55
Амортизація	18	19
Операційний прибуток/(збиток)	31	36
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(1)	(1)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	31	35
Податок на прибуток	4	1
Чистий прибуток/(збиток)	27	34
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	1 034	1 071
Необоротні активи	885	882
Основні засоби	884	881
Оборотні активи	149	190
Дебіторська заборгованість	71	101
Грошові кошти та їхні еквіваленти	6	12
Зобов'язання та власний капітал	1 034	1 071
Зобов'язання	677	680
Кредиторська заборгованість	231	219
Боргові зобов'язання	335	345
Власний капітал	357	392

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	9,2%	22,5%
Рентабельність за EBITDA (%)	7,4%	12,2%
Чиста рентабельність (%)	1,0%	7,6%
Борг/власний капітал (%)	93,6%	88,0%
Чистий борг/EBITDA (x)	3,0	1,5
Рентабельність власного капіталу (%)	4,4%	32,1%
Рентабельність активів (%)	1,5%	13,0%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	5,5%	19,7%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Обсяг продажу електроенергії (ГВт·год)	699	687
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(1,2%)	(1,7%)
Втрати потужності в мережі (%)	16,59	15,91
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(0,51 ПП)	(0,33 ПП)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	3 547	3 416
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	5 056	6 293
Частка держави (%)	70,0%	70,0%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

НАК «Нафтогаз України»

www.naftogaz.com

Загальна інформація

«Нафтогаз України» є державним підприємством, що займається виробництвом, транспортуванням і постачанням нафти та природного газу. Компанія керує внутрішньою газотранспортною системою, до складу якої входять 39 800 км трубопроводів високого тиску та підземні газові резервуари-сховища загальною потужністю 32 млрд. куб. м. Газова транзитна система має номінальну потужність імпорту 288 млрд. куб. м та експортну потужність 179 млрд. куб. м, включаючи 140 млрд. куб. м до ЄС. «Укргазвидобування», дочірня компанія НАК «Нафтогаз України», щорічно видобуває 15 млрд. куб. м газу (75 % від загального виробництва в Україні). Діяльність компанії жорстко регулюється, а реалізація газу населенню та підприємствам з теплопостачання здійснюється за ціною нижче ринкової. «Нафтогаз України» також має проблеми обумовлені поганою платіжною дисципліною споживачів та залишається компанією, яка сильно залежить від державної підтримки.

Результати операційної діяльності

У 2014 р. «Нафтогаз України» реалізував 29 млрд. куб. м газу домогосподарствам (-6 % порівняно з минулим роком) за середньою ціною 1843 грн. за тис. куб. м, при цьому середній тариф для населення зріс на 39 % до 478 грн. за тис. куб. м, а середній тариф для промислових споживачів збільшився на 20 % до 4564 грн. за тис. куб. м. Станом на кінець 2014 р. дебіторська заборгованість «Нафтогаз України» становила 27 млрд. грн., включаючи 16 млрд. грн. від підприємств теплопостачання. Об'єми газу, перекачаного до ЄС та у країни СНД, знизилися на 28 % до 62 млрд. куб. м, оскільки «Газпром» зменшив транзит до країн ЄС через Україну, щоб обмежити можливості України імпортувати цей газ за меншою ціною.

Фінансові результати

Фінансова звітність «Нафтогаз України» як така, мало придатна для фінансового аналізу, оскільки компанія у своєму поточному стані покладається на значні державні дотації. Вона зазнає значних збитків через реалізацію газу за цінами нижче ринкових для підприємств теплопостачання та, час від часу, навіть для промислових споживачів (останнє трапляється, коли державний регулятор не встигає своєчасно коригувати ціну на газ з урахуванням знецінення гривні). За 9 місяців 2014 р. «Нафтогаз України» звітував про величезні чисті збитки у розмірі 60 млрд. грн. (проти 25 млрд. грн. збитків попереднього року), що значною мірою були обумовлені знеціненням гривні. Держава покриває збитки «Нафтогаз України» шляхом регулярних збільшень акціонерного капіталу шляхом випуску облігацій внутрішньої позики, які компанія реалізує, спрямовуючи надходження від продажу на закупівлю газу.

Цілі реформи

- Головним пріоритетом є збільшення всіх дотаційних газових тарифів до економічно доцільного рівня (або принаймні до рівня відшкодування витрат). Поступове припинення субсидій дозволить збільшити інвестиції в бурові технології та стимулювати виробництво, а також зробити неможливими схеми незаконних арбітражних операцій, що існують завдяки значному розбігу цін для різних груп споживачів.
- Слід виконати модернізацію газотранспортної системи та побудувати нові з'єднувальні трубопроводи для забезпечення необмеженого потоку газу між Україною та ЄС, що призведе до зниження залежності від «Газпрому».
- Слід провести глибоке реформування організаційної структури «Нафтогаз України» згідно із Третім енергопакетом ЄС шляхом розділення підрозділів із виробництва, транзиту, зберігання та постачання газу.
- Компанія має сприяти створенню спільних підприємств з іноземними інвесторами для залучення інвестицій у модернізацію газотранспортної системи.
- Після збільшення цін на газ до ринкового рівня «Нафтогаз України» має розглянути можливість виходу на ринок акцій (IPO) для своїх активів із виробництва газу.

Фінансовий результат (млн. грн.)	2013	2014
Чистий дохід	75 374	78 444
Собівартість реалізованої продукції	76 126	86 951
Валовий прибуток/(збиток)	(752)	(8 507)
EBITDA	(822)	(26 095)
Амортизація	5 959	5 225
Операційний прибуток/(збиток)	(6 781)	(31 320)
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	(8 126)	(7 098)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(15 492)	(77 603)
Податок на прибуток	1 591	(2 956)
Чистий прибуток/(збиток)	(17 957)	(88 433)

Баланс (млн. грн.)	2013	2014
Активи, всього	237 918	514 979
Необоротні активи	194 816	471 701
Основні засоби	181 428	454 991
Оборотні активи	43 102	43 278
Дебіторська заборгованість	23 740	28 540
Грошові кошти та їхні еквіваленти	2 338	4 755
Зобов'язання та власний капітал	237 918	514 979
Зобов'язання	130 883	158 001
Кредиторська заборгованість	29 478	14 137
Боргові зобов'язання	59 936	61 057
Власний капітал	107 035	356 978

Фінансові коефіцієнти	2013	2014
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	н/д	(4,4 %)
Рентабельність за EBITDA (%)	(1,1 %)	(33,3 %)
Чиста рентабельність (%)	(23,8 %)	(112,7 %)
Борг/власний капітал (%)	56,0 %	17,1 %
Чистий борг/EBITDA (x)	н/д	н/д
Рентабельність власного капіталу (%)	(16,1 %)	(38,1 %)
Рентабельність активів (%)	(7,7 %)	(23,5 %)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	(4,1 %)	(7,5 %)

Операційні показники	2013	2014
Продаж газу (млрд. куб. м)	30,7	28,8
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(30,0 %)	(6,2 %)
Середній тариф (грн. за тис. куб. м)	1 264	1 843
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	12,1 %	45,9 %
Транзит (млрд. куб. м)	86,1	62,2
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	2,2 %	(27,8 %)

Дані про компанію	2013	9 міс. 2014
Кількість працівників (тис.)*	175 000	175 000
Середньомісячна заробітна плата (грн.)	н/д	н/д
Частка держави (%)	100,0 %	100,0 %

Примітка: *консолідовано для усіх дочірніх підприємств Нафтогазу

ДП «Одеський морський торговельний порт»

www.port.odessa.ua

Загальна інформація

Одеський морський торговельний порт є одним із найбільших портів на Чорному морі. Порт має 1 пасажирський та 7 вантажних терміналів (для обробки як сипучих та наливних вантажів, так і контейнерів). Технічні потужності порту дозволяють здійснювати перевалку до 21 млн. т сухих та до 25 млн. т наливних вантажів щорічно. Контейнерні термінали можуть прийняти до 900 000 одиниць TEU щорічно. Пасажирський термінал може приймати до 5 пасажирських суден одночасно та обслуговувати до 4 млн. пасажирів щорічно. Одеський порт має найбільший у басейні Чорного моря зерновий термінал загальною потужністю 300 тис. т. Порт також має сховище відкритого типу (загальна площа 425 000 м²) та склади (загальна площа 60 000 м²). Транспортна інфраструктура порту має залізничне, автомобільне та річкове сполучення. Період навігації триває цілий рік, але в середньому протягом приблизно 30 днів на рік для навігації потрібно льодове проведення суден.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

У 2014 р. вантажообіг Одеського морського торговельного порту склав 24,6 млн. т (17 % загального вантажообігу в Україні) що на 6 % більше порівняно з 2013 р. Обсяги обробки контейнерів скоротилися на 17 % у 2014 р. порівняно з 2013 р. Очікується, що у 2015 р. кількість пасажирських лайнерів, що прибуватимуть в порт не перевищить 30. За 1 квартал 2015 р. чистий дохід зріс на 136,5 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 133 млн. грн. Рентабельність за EBITDA залишилася високою (154,5 % за перший квартал 2015 р. проти 84,7 % у 2014 р.) Коефіцієнти рентабельності власного капіталу та рентабельності активів також мали позитивну динаміку протягом першого кварталу 2015 р. збільшившись, відповідно, на 29,0 пп та 32,3 пп (порівняно з 2014 р.).

Цілі реформи

- Інвестиції у нові об'єкти та обладнання з метою розширення потужностей обробки вантажів.
- Залучення більшого обсягу приватного капіталу (наприклад, реалізація проектів на концесійній основі).
- Раціоналізація тарифної політики.
- Оптимізація маркетингу та обслуговування клієнтів.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	56	133
Собівартість реалізованої продукції	33	42
Валовий прибуток/(збиток)	24	92
EBITDA	46	206
Амортизація	12	11
Операційний прибуток/(збиток)	34	195
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	3	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	34	196
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	34	196
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	1 847	2 033
Необоротні активи	1 431	1 407
Основні засоби	1 133	1 112
Оборотні активи	416	626
Дебіторська заборгованість	88	105
Грошові кошти та їхні еквіваленти	279	476
Зобов'язання та власний капітал	1 847	2 033
Зобов'язання	113	175
Кредиторська заборгованість	16	78
Боргові зобов'язання	-	-
Власний капітал	1 734	1 859

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(36,2%)	136,5%
Рентабельність за EBITDA (%)	84,7%	154,5%
Чиста рентабельність (%)	50,3%	146,7%
Борг/власний капітал (%)	0,0%	0,0%
Чистий борг/EBITDA (x)	(1,1)	(0,6)
Рентабельність власного капіталу (%)	8,5%	37,5%
Рентабельність активів (%)	8,0%	40,3%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	1 021	974
Середньомісячна заробітна плата на працівника (грн.)*	7 891	8 768
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Одеський припортовий завод»

 www.opz.odessa.net

Загальна інформація

ПАТ «Одеський припортовий завод» (ОПЗ) (м. Одеса, південна Україна), був заснований у 1974 р., 100 % акціонерного капіталу заводу належать державі. Головними видами діяльності ОПЗ є виробництво та перевантаження нітрату амонію та сечовини. Завод виробляє 17 % нітрату амонію та 19 % сечовини від загального обсягу виробництва в Україні. Експортні продажі складають 90 % від реалізації заводом аміачної продукції власного виробництва. Завод розташований у кінцевій точці аміачного трубопроводу Тольятті-Горлівка-Одеса і виконує перевантаження великих об'ємів аміаку, що транспортується через трубопровід. Серед іншої продукції ОПЗ можна виділити рідкий азот, вуглекислий газ, рідкий кисень та сульфат натрію. Фінансові показники ОПЗ залежать від цін на природний газ: вартість газу складає 80 % собівартості виробництва.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

Протягом 2013 р. ОПЗ здійснював закупівлю газу в компанії Ostchem Holding AG (підконтрольній Дмитру Фірташу) за більш вигідною порівняно з «Нафтогаз України» ціною на газ. Починаючи з 2014 р. «Нафтогаз України» став єдиним постачальником газу, оскільки Ostchem Holding припинив закупівлі газу в «Газпрома». Після підвищення тарифів на газ для підприємств у 2014 р. ОПЗ розпочав імпорт газу з Угорщини через реверсні потужності. Нестабільність газових цін у 2014 р. призвела до скорочення виробництва продукції ОПЗ у 2 та 3 кварталах 2014 р., але до кінця року підприємство змогло відновити діяльність у повному обсязі завдяки зростанню цін на азотні добрива та отриманню кредиту у розмірі 5 млрд. грн. від «Ощадбанку» для закупівлі газу в «Нафтогаз України». У першому кварталі 2015 р. ПАТ «Одеський припортовий завод» декілька разів припиняв транспортування аміаку. Причиною стала відсутність замовлень від ДП «Укрхімтрансміаку» через підвищення цін на транспортування. За 1 квартал 2015 р. підприємство істотно покращило показник реалізації готової продукції - збільшення чистого доходу за період склало 110,7 % порівняно з аналогічним періодом минулого року. За результатами діяльності у 1 кварталі 2015 р. підприємство стало прибутковим з обсягом чистого прибутку у 90 млн. грн. у порівнянні зі збитком у 40 млн. грн. за аналогічний період попереднього року. Рентабельність за ЕВІТДА має позитивне значення у 1 кварталі 2015 р. і складає 9,3 % в порівнянні з негативним значенням (2,4 %) у 2014 р. Позитивну динаміку також мають показники рентабельності власного капіталу (позитивне значення 97,4 % у першому кварталі 2015 р. проти негативного (82,4 %) у 2014 р.) та рентабельності активів (позитивне значення 4,7 % у першому кварталі 2015 р. проти негативного (4,7 %) у 2014 р.).

Цілі реформи

- Диверсифікація постачань природного газу.
- Модернізація виробничого обладнання для використання альтернативних ресурсів (окрім газу) у процесі виробництва.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	1 531	3 225
Собівартість реалізованої продукції	1 538	2 584
Валовий прибуток/(збиток)	(8)	642
ЕВІТДА	(15)	298
Амортизація	23	25
Операційний прибуток/(збиток)	(38)	274
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(1)	(184)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(40)	90
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(40)	90
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	8 827	6 664
Необоротні активи	1 752	1 731
Основні засоби	1 074	1 051
Оборотні активи	7 076	4 933
Дебіторська заборгованість	2 056	1 842
Грошові кошти та їхні еквіваленти	249	485
Зобов'язання та власний капітал	8 827	6 664
Зобов'язання	8 864	6 158
Кредиторська заборгованість	2 202	657
Боргові зобов'язання	6 396	5 334
Власний капітал	(36)	506

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	10,7%	110,7%
Рентабельність за ЕВІТДА (%)	(2,4%)	9,3%
Чиста рентабельність (%)	(5,0%)	2,8%
Борг/власний капітал (%)	(17 698%)	1 054,7%
Чистий борг/ЕВІТДА (x)	н.в.	4,1
Рентабельність власного капіталу (%)	(82,4%)	97,4%
Рентабельність активів (%)	(4,7%)	4,7%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	3 786	3 723
Середньомісячна заробітна плата на працівника (грн.)*	7 256	6 513
Частка держави (%)	99,6%	99,6%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середньозважену кількість працівників

ПАТ «Автомобільні дороги України»

www.adu.org.ua

Загальна інформація

ПАТ «Автомобільні дороги України» було засновано Кабінетом Міністрів України у 2002 р. Під керівництвом «Укравтодору» ця державна акціонерна компанія забезпечує будівництво та обслуговування доріг державного і місцевого значення. Компанія укладає контракти на будівництво доріг і виконання ремонтних робіт на замовлення «Укравтодору», фінансування відповідних робіт здійснюється з державного бюджету. Компанія «Автомобільні дороги України» також надає послуги приватним клієнтам, однак на цей напрям припадало лише 10 % доходів компанії у 2014 р.

Компанія здійснює управління 33 дочірніми підприємствами у всіх областях України, включаючи два підприємства у Криму та два – у зоні воєнного конфлікту на сході. У власності дочірніх підприємств компанії «Автомобільні дороги України» є декілька кар'єрів для видобування будівельних матеріалів, заводи з виробництва бітумних матеріалів, а також різноманітне обладнання для будівництва та ремонту доріг.

Результати операційної діяльності

Головним замовником компанії є «Укравтодор», відповідно доходи компанії залежать від фінансування програм з обслуговування доріг за рахунок коштів із держбюджету. У 2014 р. обсяг будівництва нових доріг в Україні був незначним, і компанія «Автомобільні дороги України» отримувала дохід головним чином за обслуговування та ремонт існуючої мережі доріг. Але навіть дохід від цього виду діяльності скоротився вдвічі порівняно з 2013 р., а площа відремонтованого дорожнього покриття (ямковий ремонт) значно зменшилась порівняно з минулим роком. У 2014 р. також знизився дохід від виконаних робіт з обслуговування доріг у зимовий час.

Компанія продовжила у першому кварталі проводити заходи з оптимізації витрат, зокрема, середньомісячний рівень заробітної плати зменшився на 6 % з початку року при збереженні чисельності працівників на незмінному рівні, чому сприяло подальше переведення частини робітників на часткову зайнятість.

Фінансові результати

Після падіння доходу компанії від реалізації робіт та послуг на 35 % і майже чотириразного зростання чистого збитку через різке підвищення інших операційних витрат в минулому році у першому кварталі 2015 р. порівняно з аналогічним періодом 2014 р. було зафіксовано невелике п'ятипроцентне збільшення чистого доходу до 398 млн. грн., проте фінансовий результат все таки залишився від'ємним (чистий збиток за перші три місяці 2015 р. склав 6 млн. грн.).

Однією з найбільших статей витрат компанії, як і раніше, є ремонт та обслуговування дорожньої техніки. Це обладнання є застарілим і потребує регулярної заміни запчастин.

В частині фінансування оборотного капіталу, компанія «Автомобільні дороги України» залежить від своєчасних грошових надходжень із державного бюджету (які розподіляються «Укравтодором» згідно з контрактами на обслуговування доріг).

Станом на кінець березня 2015 р. компанія «Автомобільні дороги України» мала значну кредиторську заборгованість на рівні приблизно 1,4 млрд. грн. та боргові зобов'язання у розмірі 48 млн. грн.

Цілі реформи

- Зміна наявної бізнес-моделі, що ґрунтується на роботі виключно з державними контрактами, та пошук можливостей більш вигідного співробітництва. Укладання контрактів із приватними замовниками, покращення внутрішніх механізмів контролю та проведення подальшої оптимізації витрат.
- Раціоналізація корпоративної структури та управління рухом грошових коштів серед дочірніх підприємств.
- Впровадження довгострокового планування та перехід від однорічних контрактів на будівництво/ремонт до довгострокових угод.
- Забезпечення ефективного використання власних потужностей для виробництва будівельних матеріалів або продаж частини таких потужностей.
- Розробка стратегії з модернізації дорожньої техніки та виробничих потужностей, що мають високий рівень зносу.
- Реформа дорожньої галузі, що наразі проводиться «Укравтодором» і має закінчитися до кінця 2015 р., без сумніву, вплине на діяльність компанії «Автомобільні дороги України». Цю реформу спрямовано на передачу управління регіональними дорогами (майже 70 % загальної мережі доріг в Україні) від «Укравтодору» до обласних державних органів влади. Логіка цієї реформи полягає в тому, що обласні органи влади зможуть більш ефективно здійснювати контроль за дорогами місцевого значення та краще керувати роботами з ремонту та обслуговування.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	380	398
Собівартість реалізованої продукції	393	395
Валовий прибуток/(збиток)	(12)	3
ЕВІТДА	(4)	7
Амортизація	30	27
Операційний прибуток/(збиток)	(35)	(19)
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(4)	(2)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(27)	(6)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(27)	(6)
Сплачені дивіденди	0,07	-

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 819	3 075
Необоротні активи	1 513	1 697
Основні засоби	1 404	1 358
Оборотні активи	1 299	1 371
Дебиторська заборгованість	930	790
Грошові кошти та їхні еквіваленти	51	37
Зобов'язання та власний капітал	2 819	3 075
Зобов'язання	1 622	1 592
Кредиторська заборгованість	1 385	1 386
Боргові зобов'язання	56	48
Власний капітал	1 197	1 483

Фінансові коефіцієнти*	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(35,3%)	4,7%
Рентабельність за ЕВІТДА (%)	(5,0%)	1,9%
Чиста рентабельність (%)	(11,2%)	(1,6%)
Борг/власний капітал (%)	4,7%	3,3%
Чистий борг/ЕВІТДА (x)	н.в.	0,4
Рентабельність власного капіталу (%)	(17,8%)	(1,9%)
Рентабельність активів (%)	(7,9%)	(0,9%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	(17,3%)	(5,0%)

Примітка: *фінансовий лізинг включено до заборгованості

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	24,7	24,7
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	2 224	2 095
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат) поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України»

 www.pzcu.gov.ua

Загальна інформація

ПАТ «Державна продовольчо-зернова корпорація України» (ДПЗКУ) була заснована у 2010 р. як наступник державної компанії «Хліб України». ДПЗКУ є вертикально інтегрованим оператором зернового ринку з національною мережею зернових елеваторів (загальна потужність: 3,8 млн. т), двома портовими терміналами в Одесі та Миколаєві (загальна потужність перевалки: 2,4 млн. т) та зерновими переробними підприємствами із загальною потужністю 531 тис. т борошна, 31 тис. т круп та 163 тис. т комбікормів щорічно. ДПЗКУ закупає зерно та насіння соняшника для експорту в місцевих сільгоспвиробників як на спотових, так і на форвардних умовах. У 2012 р. компанія отримала кредит на 15 років у розмірі 3,0 млрд. дол. США від Експортно-імпортного банку Китаю. Відсоткова ставка за цим кредитом із 5-річним пільговим періодом становить 6 % річних. Потенційні проекти по цій угоді включають закупівлю китайських пестицидів, насіння та сільськогосподарського обладнання, а також експорт зернових до Китаю. Транш у розмірі 1,5 млрд. дол. США було витрачено на фінансування експорту зернових (головним чином кукурудзи) до Китаю.

Результати операційної діяльності

За 1 квартал 2015 року загальний експорт кукурудзи з України становив 657 тис. т, що на 173 % перевищило показник першого кварталу 2014 року. Виходячи з того, що ДПЗКУ є ключовим експортером кукурудзи до Китаю, левова частка даного обсягу була експортована саме ДПЗКУ. За результатами 2014/15 маркетингового року (Липень 2014 – Червень 2015) загальний обсяг експорту кукурудзи до Китаю оцінюється у 3,2 млн. т. У 2015/16 маркетинговому році ДПЗКУ планує поставити до Китаю близько 2 млн. т кукурудзи.

Фінансові результати

Чисті доходи ДПЗКУ за 1 квартал 2015 р. склали 2,7 млрд. грн., що на 78 % вище відповідного показника за аналогічний період минулого року. Зростання відбулося завдяки збільшенню експорту зернових та нарощення обсягів продукції переробки зерна (борошно та ін.). EBITDA становила 1,8 млрд. грн., у 2,6х перевищуючи показник за аналогічний період минулого року, а рентабельність за EBITDA склала 67 %. У той самий час чистий фінансовий результат за 1 квартал 2015 р. виявився негативним - компанія звітувала про чисті збитки в розмірі 2,0 млрд. грн. (порівняно зі збитками в розмірі 402 млн. грн. за 1 квартал 2014 р.). Негативний фінансовий результат компанії був обумовлений збитками від переоцінки боргових зобов'язань в іноземній валюті. Так збитки ДПЗКУ від переоцінки вищезгаданого траншу китайського кредиту у розмірі 1,5 млрд. дол. США склали 22,4 млрд. грн. Більша частина збитків була компенсована доходами в розмірі 18,8 млрд. грн. від переоцінки депозитів в іноземній валюті (оскільки 1 млрд. дол. США кредитних коштів були розміщені на депозитних рахунках в банках), що у кінцевому підсумку призвело до чистих збитків від курсових різниць у розмірі 3,7 млрд. грн.

Цілі реформи

- Необхідно завершити процес передачі активів від «Хліб України» до ДПЗКУ. ДПЗКУ має також визначити бажаний рівень вертикальної інтеграції (виключно зерновий трейдинг із відповідною інфраструктурою або переробка зернових на борошно).
- Компанія має переглянути умови кредитної угоди з Китаєм перед отриманням коштів другого траншу в розмірі 1,5 млрд. дол. США.
- Рівень зносу потужностей компанії для зберігання та перевалки складає 80 %, що свідчить про термінову потребу в інвестиціях. Другий транш китайського кредиту в розмірі 1,5 млрд. дол. США можна використати для фінансування інвестицій у виробничі потужності для зберігання та перевалки.
- Девальвація гривні є головною перепоною для підписання нових форвардних контрактів між ДПЗКУ та місцевими сільгоспвиробниками (фактично, ДПЗКУ відмінило форвардні закупівлі цього року через великий ризик, пов'язаний з валютним курсом). Для зменшення ризиків, пов'язаних з коливаннями валютного курсу, необхідно зафіксувати ціни на зернові в дол. США або розробити механізми хеджування валютних ризиків.
- Прозорість операцій і нагляд із боку професійної спостережної ради є необхідними умовами для покращення корпоративного управління компанії та запобігання випадкам шахрайства.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	1 516	2 697
Собівартість реалізованої продукції	1 313	1 964
Валовий прибуток/(збиток)	203	732
EBITDA	689	1 801
Амортизація	16	16
Операційний прибуток/(збиток)	673	1 785
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	(15)	(109)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(402)	(1 986)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(402)	(1 986)
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	24 296	33 480
Необоротні активи	921	908
Основні засоби	725	715
Оборотні активи	23 375	32 572
Дебіторська заборгованість	4 475	5 265
Грошові кошти та їхні еквіваленти	16 573	25 628
Зобов'язання та власний капітал	24 296	33 480
Зобов'язання	24 694	35 992
Кредиторська заборгованість	371	355
Боргові зобов'язання	23 653	35 164
Власний капітал	(398)	(2 513)

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	52,1%	77,9%
Рентабельність за EBITDA (%)	27,2%	66,8%
Чиста рентабельність (%)	(19,3%)	(73,6%)
Борг/власний капітал (%)	н.в.	н.в.
Чистий борг/EBITDA (x)	3,7	1,3
Рентабельність власного капіталу (%)	н.в.	н.в.
Рентабельність активів (%)	(7,2%)	(27,5%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	8,0%	21,9%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	5 231	5 249
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	3 467	2 727
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Сумихімпром»

www.sumykhimprom.com.ua

Загальна інформація

Історія компанії ПАТ «Сумихімпром» – виробника хімічної продукції – налічує більше 60 років. «Сумихімпром» – це ключове підприємство хімічної галузі України, що виробляє фосфатні мінеральні добрива (80 % всіх виробничих потужностей в Україні). Основна продукція компанії – комплексні хімічні добрива (53 % продажів) та діоксид титану (40 % продажів). Внутрішній попит на добрива є сезонним. Обсяг експорту складає близько 58 % від загальної суми чистих доходів компанії (30 % хімічних добрив та 98 % діоксиду титану експортується). Серед іншої продукції слід виділити неорганічні хімічні продукти з високою активністю, а саме сульфат алюмінію, сульфат заліза та сірчані кислоти. «Сумихімпром» є другим за розміром виробником діоксиду титану в Україні. Його доля на ринку комплексних добрив складає 35 %. «Сумихімпром» виробляє близько 50 видів хімічної продукції, що використовуються в сільському господарстві, будівництві, лако-фарбовій промисловості та шкіряній і гумовій промисловості. Компанія розташована у північно-східній частині України та займає площу 226 га. Кількість штатних працівників «Сумихімпром» становить приблизно 4 500 осіб, тому компанія є одним із найбільших роботодавців у Сумській області. «Сумихімпром» має в своїй структурі 11 головних виробничих підрозділів, 20 додаткових виробничих підрозділів та 7 соціальних об'єктів (наприклад, центр громадського харчування, базу відпочинку, спортивний клуб тощо).

Результати операційної діяльності та фінансові показники

У 2011 р. було розпочато процедуру банкрутства компанії «Сумихімпром» через значну накопичену кредиторську заборгованість. Пізніше у 2012 р. держава розпочала процес реструктуризації підприємства та намагалась провести приватизацію 92,75 % акцій компанії у 2013 р. Однак цей процес не було завершено. Хоча розробка плану реструктуризації ще триває, можна відзначити тільки незначне поліпшення фінансових та операційних показників «Сумихімпром». У січні 2015 р. на загальних зборах кредиторів ПАТ «Сумихімпром» було затверджено рішення про викуп боргів у заставних кредиторів (VAB Банку, Укресімбанку, Райффайзен Банку Аваль), які відмовилися погодити план оздоровлення підприємства. Даний факт дає можливість розпочати санацію підприємства. План санації передбачає збереження підприємства як цілісного майнового комплексу, збереження робочих місць, продовження виплати податків і зборів, нарощування виробництва продукції. План санації не передбачає участі зовнішнього інвестора, підприємство залишається у державній власності.

За 2014 р. «Сумихімпром» збільшило виробництво добрив на 16 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 208 тис. т. Динаміка виробництва у попередньому періоді була зворотною, а саме за 2013 р. падіння виробництва становило 46 % та було обумовлене несприятливою кон'юнктурою (низьким попитом) на світовому ринку. Обсяги реалізації діоксиду титану знизилися на 15 % у 2013 р. та на 16 % за 2014 р. (порівняно з аналогічними попередніми звітними періодами). Однією з основних проблем «Сумихімпром» можна назвати нестачу базової сировини для виробництва комплексних добрив в Україні.

За 1 квартал 2015 р. чистий дохід «Сумихімпром» зріс на 219,5 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 764 млн. грн., при цьому рентабельність за валовим прибутком змінилась з негативного значення (2,9 %) на позитивне 13 %. Компанія була збитковою у першому кварталі 2014 та 2015 рр., як на рівні EBITDA, так і на рівні чистого фінансового результату. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, послуги зросла на 124,7 % до 171 млн. грн. станом на кінець березня 2015 р. в порівнянні з 31 грудня 2014 р. На стороні пасивної частини балансу відбулось зростання поточної кредиторської заборгованості на 21,2 % до 798 млн. грн. станом на 31 березня 2015 р. (проти 31 грудня 2014 р.).

Цілі реформи

- Фіналізація та впровадження плану реструктуризації.
- Оптимізація структури витрат шляхом запровадження технологій збереження енергії/газу та диверсифікація постачання природного газу.
- Розробка програм реконструкції та модернізації. Підвищення прозорості тендерів із закупівель.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	239	764
Собівартість реалізованої продукції	246	665
Валовий прибуток/(збиток)	(7)	99
ЕБІТДА	(33)	(23)
Амортизація	8	9
Операційний прибуток/(збиток)	(42)	(32)
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(45)	(32)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(45)	(32)
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	1 376	1 533
Необоротні активи	685	683
Основні засоби	632	637
Оборотні активи	691	850
Дебіторська заборгованість	215	326
Грошові кошти та їхні еквіваленти	32	70
Зобов'язання та власний капітал	1 376	1 533
Зобов'язання	2 165	2 354
Кредиторська заборгованість	659	798
Боргові зобов'язання	-	-
Власний капітал	(789)	(821)

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	38,4%	219,5%
Рентабельність за EBITDA (%)	(2,3%)	(3,0%)
Чиста рентабельність (%)	(5,1%)	(4,2%)
Борг/власний капітал (%)	0,0%	0,0%
Чистий борг/EBITDA (x)	н.в.	н.в.
Рентабельність власного капіталу (%)	н.в.	н.в.
Рентабельність активів (%)	(7,4%)	(8,7%)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	4 497	4 385
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	3 442	3 790
Частка держави (%)	100%	100%

Примітка: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Турбоатом»

www.turboatom.com.ua

Загальна інформація

ПАТ «Турбоатом» виробляє турбінне обладнання для теплових, атомних та гідроелектростанцій, забезпечуючи понад 10 % потреби світового ринку в турбінах для атомних електростанцій, що робить підприємство четвертим найбільшим за розміром виробником турбін у світі. В Україні турбінами підприємства укомплектовані 40 % теплових електростанцій (ТЕС), 85 % атомних електростанцій (АЕС) та 95 % гідроелектростанцій (ГЕС). Виробничі потужності ПАТ «Турбоатом» дозволяють випускати щороку парові та гідравлічні турбіни загальною розрахунковою потужністю 8 млн. ГВт і 2 млн. ГВт відповідно. Підприємство постачає турбіни власного виробництва у 45 країн світу. З моменту свого заснування у 1935 р. виготовлено більше 165 турбін для 110 АЕС сумарною потужністю більше 65 млн. ГВт; 400 турбін для ТЕС (63 млн. ГВт); та 530 турбін для 115 ГЕС (39 млн. ГВт). Основними конкурентами підприємства є російські «Силові машини», Siemens, Alstom, ABB та Shanghai Electric.

Результати операційної діяльності

ПАТ «Турбоатом» є експортно-орієнтованим підприємством, питома вага експорту в загальній структурі доходів якого складала 74 % у 1 кварталі 2015 р. У 2014 р. доходи від реалізації парових турбін становили 54 % від загальної суми доходів від реалізації продукції, гідротурбін — 35 %, запасних частини — 7 % та іншого обладнання — 4 %. Підприємство реалізовувало турбіни та інше обладнання для атомних, теплових та гідроелектростанцій замовникам в Україні, Росії, Казахстані, Грузії, Таджикистані, Угорщині, Болгарії, Індії та Мексиці. У 1 кварталі 2015 р. підприємство виготовило та відвантажило: обладнання для атомних та теплових електростанцій в Україні та Казахстані. Також у 1 кварталі 2015 р. було виготовлено обладнання для гідравлічних електростанцій в Україні, Грузії та Росії.

Станом на кінець 1 кварталу 2015 р. середня чисельність працівників ПАТ «Турбоатом» складала 5 208 чоловік.

Фінансові результати

У 1 кварталі 2015 р. чистий дохід ПАТ «Турбоатом» склав 655 млн. грн., що на 33 % вище порівняно з 1 кварталом 2014 р. (беручи до уваги експортно-орієнтований профіль підприємства, у доларовому еквіваленті чисті доходи скоротилися на 44 %). Чистий прибуток за квартал склав 685 млн. грн., що на 74 % вище показника минулого року (-27 % у доларовому еквіваленті). Метою підприємства у 2015 р. є збільшення доходів від реалізації продукції на 20 % у річному порівнянні. Станом на кінець 1 кварталу 2015 р. підприємство не мало боргових зобов'язань, залишки грошових коштів склали 1,3 млрд. грн., що робить ПАТ «Турбоатом» одним з небагатьох прибуткових українських держпідприємств. В технічне переозброєння і капітальний ремонт в 1 кварталі 2015 р. підприємство інвестувало 14,2 млн. грн.

Цілі реформи

- У зв'язку з виникненням нових ризиків, що загрожують стабільності співробітництва із клієнтами з Росії/країн Митного союзу, «Турбоатом» має проводити подальшу диверсифікацію продажів на світовому ринку, для чого необхідне зосередження маркетингових зусиль. У цьому відношенні також важливо зменшити залежність від постачань базових матеріалів з Росії, у тому числі і за рахунок підвищення локалізації виробництва.
- Необхідно стимулювати місцеві електростанції (зокрема, «Енергоатом», державного оператора атомних електростанцій) розширювати співробітництво з ПАТ «Турбоатом» що сприятиме прискоренню імпортозаміщення.
- Необхідно розробити довгострокову програму розвитку ПАТ «Турбоатом», мета якої — збереження конкурентоспроможності підприємства на регіональному/світовому рівні, незалежно від відносин з Росією, з можливим подальшим наближенням відповідних технічних стандартів до стандартів Європейського Союзу, у рамках Поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	491	655
Собівартість реалізованої продукції	345	415
Валовий прибуток/(збиток)	145	240
ЕВІТДА	355	634
Амортизація	11	14
Операційний прибуток/(збиток)	344	620
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	8	6
Прибуток/(збиток) до оподаткування	418	724
Податок на прибуток	25	39
Чистий прибуток/(збиток)	393	685
Сплачені дивіденди	н.д.	н.д.

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	4 015	4 530
Необоротні активи	682	748
Основні засоби	486	487
Оборотні активи	3 333	3 782
Дебіторська заборгованість	455	653
Грошові кошти та їхні еквіваленти	949	1 342
Зобов'язання та власний капітал	4 015	4 530
Зобов'язання	1 436	1 266
Кредиторська заборгованість	1 213	1 043
Боргові зобов'язання	-	-
Власний капітал	2 579	3 264

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	5,8%	33,5%
Рентабельність за ЕВІТДА (%)	36,6%	96,8%
Чиста рентабельність (%)	34,6%	104,5%
Борг/власний капітал (%)	0,0%	0,0%
Чистий борг/ЕВІТДА (x)	(1,4)	(0,5)
Рентабельність власного капіталу (%)	26,9%	69,3%
Рентабельність активів (%)	16,5%	64,1%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	24,4%	76,0%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	5 817	5 208
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	4 735	4 741
Частка держави (%)	75%	75%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Адміністрація морських портів України»

 www.uspa.gov.ua

Загальна інформація

«Адміністрація морських портів України» (АМПУ) – це державне підприємство, яке здійснює нагляд за функціонуванням 13 морських портів на території України. Підприємство було засноване в 2013 році. АМПУ володіє стратегічними об'єктами портової інфраструктури, до яких належать акваторії морських портів, гідротехнічні споруди, причали, та інфраструктура загального користування, така як під'їзні дороги та інженерні мережі. АМПУ забезпечує функціонування морських портів, стягує портові збори, а також надає послуги загального технічного обслуговування. Наприклад, «Адміністрація морських портів України» є єдиним державним органом, що відповідає за підтримання необхідних глибин акваторії та за проведення днопоглиблювальних робіт.

У кожному порту є філія АМПУ, яка діє в якості адміністрації та державного оператора порту (стивідорної компанії). Приватні стивідорні компанії також можуть здійснювати діяльність у портах, орендуючи причали у АМПУ або шляхом будівництва своїх власних причалів. На даний час приватні стивідорні компанії працюють у 10 українських портах.

АМПУ є органом управління і не займається стивідорними операціями, тобто не конкурує з державними та приватними стивідорними компаніями.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

Доходи АМПУ складаються з портових зборів (корабельний, причальний, якірний та санітарний), льодового, лоцманського збору та інших платежів. АМПУ збирає доходи через свої філії та розподіляє частину цих коштів між ними для фінансування їхніх витрат. Близько 80 % доходів АМПУ деноміновані в дол. США, тоді як у витратах домінує гривнева складова. Найбільшими статтями витрат є заробітна плата та амортизація.

За підсумками 1 кварталу 2015 р. обсяг вантажообороту в морських портах України знизився порівняно з 1 кварталом 2014 р. на 2,5 % до 35,8 млн. т, але при цьому об'єм перевалки вантажів державними та приватними стивідорними компаніями на причалах АМПУ зріс на 2,3 % та склав 25,1 млн. т.

За 1 квартал 2015 р. АМПУ отримала 1,7 млрд. грн. чистого доходу, що удвічі більше порівняно з минулим роком, та відповідала про 0,9 млрд. грн. чистого прибутку (зростання у 4,2 рази відносно минулого року), внаслідок чого показник чистої рентабельності підскочив до 56 %, тоді як у 2014 році він був удвічі менший і складав 27 %. Неабияку роль в такому значному покращенні прибутковості компанії відіграла девальвація гривні, середній офіційний курс якої до долара США за 1 квартал 2015 р. знизився на 58 % порівняно з 1 кварталом 2014 р., що відбилося на різкому зростанні доходів в гривневому еквіваленті при збереженні собівартості майже на незмінному рівні.

Цілі реформи

- Оптимізувати тарифну політику, підвищити прозорість та ефективність обслуговування клієнтів.
- Забезпечити неупереджений та сприятливий бізнес-клімат для державних і приватних стивідорних компаній, допомогти портам збільшити доходи і підтримати приватних учасників у будівництві нових перевалочних терміналів.
- Створити прозору систему з технічного обслуговування портів, наприклад щодо днопоглиблювальних робіт.
- Підвищити ефективність внутрішніх операційних процесів, оптимізувати управління грошовими коштами між філіями, запровадити уніфіковану фінансову звітність та інформаційні системи, які охоплюють діяльність усіх підзвітних «АМПУ» портів.
- Оптимізувати витрати.
- По можливості допомагати державним стивідорним компаніям у залученні приватного капіталу, наприклад шляхом приватизації, договорів з управління та/або державно-приватного партнерства.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	832	1 700
Собівартість реалізованої продукції	349	364
Валовий прибуток/(збиток)	482	1 335
ЕБИТДА	552	1 421
Амортизація	93	91
Операційний прибуток/(збиток)	460	1 330
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	226	949
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	226	949
Сплачені дивіденди	-	-

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	17 481	18 491
Необоротні активи	16 159	16 083
Основні засоби	13 215	13 148
Оборотні активи	1 322	2 409
Дебіторська заборгованість	698	789
Грошові кошти та їхні еквіваленти	432	1 393
Зобов'язання та власний капітал	17 481	18 491
Зобов'язання	1 351	1 735
Кредиторська заборгованість	233	499
Боргові зобов'язання	905	1 017
Власний капітал	16 130	16 756

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	113,9%	104,4%
Рентабельність за ЕБИТДА (%)	69,1%	83,6%
Чиста рентабельність (%)	37,8%	55,9%
Борг/власний капітал (%)	5,6%	6,1%
Чистий борг/ЕБИТДА (x)	0,2	(0,1)
Рентабельність власного капіталу (%)	9,6%	21,3%
Рентабельність активів (%)	8,9%	21,1%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	14,2%	29,9%

Операційні показники	2014	1 кв. 15
Вантажообіг порту (млн. т)*	142,8	35,8
вкл. державні стивідорні компанії	48,6	12,8

Зауваження: *таблиця показує загальний оборот українських портів; ДП «Адміністрація морських портів України» отримує портові збори, але не займається перевантаженням.

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	8 454	8 026
Середньомісячна заробітна плата на працівника (грн.)**	6 685	8 735
Частка держави (%)	100%	100%

Примітки: **витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

Державне підприємство обслуговування повітряного руху України

 www.ukstatse.ua

Загальна інформація

Державне підприємство обслуговування повітряного руху України (Украерорух) було створене в 1992 р. і з того часу є єдиним постачальником аеронавігаційного обслуговування в Україні. До складу Украероруху входять Український центр планування використання повітряного простору України та регулювання повітряного руху (Украероцентр), Служба аеронавігаційної інформації України (CAI), Авікомпанія «Украерорух», Центр авіаційної підготовки та сертифікації та сім регіональних структурних підрозділів. Підприємство відповідає за забезпечення аеронавігаційного обслуговування в повітряному просторі України та в повітряному просторі над Чорним морем, де відповідальність за регулювання повітряного руху покладена на Україну міжнародними договорами. В рамках цієї діяльності Украерорух також забезпечує контроль повітряного простору, організацію потоків повітряного руху та надання аеронавігаційної інформації користувачам повітряного простору. Серед інших послуг: льотні перевірки радіотехнічного та світлосигнального обладнання, вертодром, погодження будівельних об'єктів (погодження місця розташування та висоти об'єктів на приаеродромних територіях та об'єктів, діяльність яких може вплинути на безпеку польотів і роботу радіотехнічних приладів цивільної авіації). У 2004 р. Україна стала членом Євроконтролю (Європейської організації з безпеки аеронавігації), а Украерорух як національний постачальник аеронавігаційного обслуговування здійснює впровадження Угоди про Спільний європейський авіаційний простір (ЕСАА).

Результати операційної діяльності

Однією з основних складових доходу підприємства є платежі, що сплачують авіаперевізники за обслуговування у повітряному просторі України. Розмір плати (тариф) за послуги аеронавігаційного обслуговування встановлюється ЄВРОКОНТРОЛЕМ, щоб гарантувати підприємству достатній прибуток для покриття його витрат і забезпечити високі стандарти аеронавігаційного обслуговування. На даний час тариф за обслуговування одного польоту (45,6 євро у 2015 р.) є значно нижчим за аналогічний показник у Європі (59 євро), що робить український повітряний простір привабливим для міжнародних перевізників з огляду на витрати. У 1 кварталі 2015 р. підприємство забезпечило аеронавігаційним обслуговуванням 42,9 тис. польотів, виконаних у повітряному просторі України вітчизняними та зарубіжними авіакомпаніями. Лідером з-поміж іноземних перевізників стала авіакомпанія «Turkish Airlines», яка здійснила більше ніж 4,7 тис. рейсів та посіла друге місце серед загальної кількості авіакомпаній. У 2015 р. Украерорух отримав сертифікат Державної авіаційної служби України, який підтверджує відповідність українського провайдера національним вимогам та міжнародним стандартам чинних Директив Європейського Парламенту та Ради, Європейської Комісії щодо здійснення аеронавігаційного обслуговування. У березні 2015 р. Украерорух увійшла до консорціуму SOFIAXL разом з виробниками аеронавігаційного обладнання Indra (Іспанія), Avitech (Німеччина), а також провайдерами аеронавігаційного обслуговування Литви (Oro navigacija), Польщі (PANSAs). Мета консорціуму полягає у створенні системи та сервісу підтримки гнучкого використання повітряного простору для організації повітряного руху у Європі для країн-членів Євроконтролю в рамках оголошеного тендеру.

Фінансові результати

Незважаючи на зниження пасажиропотоку та кількості рейсів, у 1 кварталі 2015 р. підприємство відзвітувало чистий дохід у розмірі 381 млн. грн. (що на 47,3 % менше у першому кварталі 2015 р. порівняно з аналогічним періодом попереднього року). Доходи деноміновані в євро або дол. США складають близько 80 % в загальній структурі доходів підприємства. Більшість операційних витрат підприємства деноміновані у гривні. Заробітна плата є найбільшою статтею витрат, яка займає майже 65 % в структурі собівартості реалізованих послуг та адміністративних витрат. Рентабельність за EBITDA покращилася на 36,6 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року, а рентабельність чистого прибутку - на 38,9 пп у 1 кварталі 2015 р. Підприємство не має боргових зобов'язань і ефективно застраховане від можливої майбутньої девальвації гривні, що забезпечує йому високу платоспроможність і фінансову стабільність. Основні засоби підприємства загальною вартістю 275 млн. грн. розташовано на території АР Крим та території проведення АТО.

Цілі реформи

- Розширити міжнародне співробітництво в рамках ініціативи Європейської Комісії з Єдиного європейського неба. Відповідно до ініціативи розподіл повітряного простору та його керування будуть єдиними для більшості країн Європи з метою підвищення безпеки та ефективного використання повітряного простору і системи управління повітряним рухом у межах і поза межами ЄС.
- Провести модернізацію навігаційного обладнання та обладнання зв'язку.
- Координувати збільшення інтенсивності повітряного руху на деяких маршрутах над Чорним морем із міжнародними організаціями.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	723	381
Собівартість реалізованої продукції	475	329
Валовий прибуток/(збиток)	248	52
EBITDA	376	254
Амортизація	61	54
Операційний прибуток/(збиток)	315	200
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	294	197
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	294	197
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	4 629	4 846
Необоротні активи	3 297	3 252
Основні засоби	2 658	2 631
Оборотні активи	1 332	1 594
Дебіторська заборгованість	549	640
Грошові кошти та їхні еквіваленти	683	850
Зобов'язання та власний капітал	4 629	4 846
Зобов'язання	168	190
Кредиторська заборгованість	98	106
Боргові зобов'язання	2	2
Власний капітал	4 460	4 656

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(13,0%)	(47,3%)
Рентабельність за EBITDA (%)	30,0%	66,6%
Чиста рентабельність (%)	12,7%	51,6%
Борг/власний капітал (%)	0,0%	0,0%
Чистий борг/EBITDA (x)	(1,0)	(0,8)
Рентабельність власного капіталу (%)	7,2%	16,2%
Рентабельність активів (%)	6,8%	16,6%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	11,1%	17,2%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	5 382	4 843
Середньомісячна заробітна плата на працівника (грн.)*	15 188	13 457
Частка держави (%)	100%	100%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Укренерго»

www.ukrenergo.energy.gov.ua

Загальна інформація

«Укренерго» – це державна компанія, 100 % акціонерного капіталу якої належить державі. Підприємство здійснює централізоване управління об'єднаною енергетичною системою України та транскордонними ЛЕП і надає диспетчерські послуги учасникам енергетичної системи. «Укренерго» здійснює оперативний контроль за обсягом виробництва електроенергії та веде моніторинг генераторних установок виробників, запасів палива й економічної ефективності виробництва з метою вирівнювання обсягів споживання та виробництва. Через свій статус природної монополії тарифи для підприємства встановлює регулятор галузі, який використовує для визначення тарифів метод «витрати +» згідно із власними потребами в операційних та капітальних витратах. «Укренерго» об'єднує сім регіональних енергетичних мереж і обслуговує 23 000 км ліній електропередач із напругою 220–750 кВ. Підприємство регулярно проводить аукціони та продає права на експорт електроенергії з України до сусідніх країн.

Результати операційної діяльності

У січні-березні 2015 р. Укренерго зменшило обсяги передачі електроенергії магістральними мережами на 2,3 % (у порівнянні з відповідним періодом минулого року) до 33,5 млрд. кВт·год. Середній тариф у першому кварталі зріс на 5,9 %, до 20,9 грн./МВт·год. Капітальні витрати компанії зросли на 1,4 %, до 440 млн. грн. Послуги транспортування були оплачені ДП «Енергоринок» на 72 %. Рівень втрат електроенергії в високовольтних мережах зріс на 0,57 пп порівняно з минулим роком до 2,98 %. У лютому 2015 р. Укренерго підписало угоду на 378 млн. дол. США для високовольтних мереж та встановлення сучасного обладнання для покращення надійності системи передачі електроенергії та підтримку при впровадженні оптового ринку електроенергії в Україні.

Фінансові результати

У 1 кварталі 2015 р. чистий дохід Укренерго збільшився на 8,3 % порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 737 млн. грн. Показник EBITDA зріс на 49 %, до 396 млн. грн., що відповідає рентабельності за EBITDA у 50 % (+14 пп до відповідного періоду минулого року та +7,5 пп до показника у 2014 р.). Але відображення переоцінки кредитів у іноземній валюті у звітності призвело до зростання чистого збитку компанії з 647 млн. грн. у 1 кварталі 2014 р. до 1,8 млрд. грн. у цьому році.

Показник чистий борг/EBITDA збільшився з 3,3х на кінець 2014 р. до 4,4х на кінець 1 кварталу 2015 р. через переоцінку валютних боргів.

Цілі реформи

- Затвердити економічно доцільні тарифи для підприємства та своєчасно коригувати їх відповідно до змін ринку.
- «Укренерго» має заборгованість перед ЄБРР та Світовим банком в дол. США, тобто девальвація гривні впливає на фінанси підприємства через збільшення витрат на виплату відсотків. Регулятор галузі повільно реагує на цю нову реальність.
- Узгодження, а з часом і синхронізація з ринком електроенергії ЄС забезпечить більш надійну експлуатацію енергосистеми України і усуне існуючі обмеження на експорт-імпорт електроенергії.
- Підприємство має побудувати додаткові лінії електропередач до Запорізької, Рівненської та Хмельницької АЕС, щоб додатково вивільнити до 1,8 ТВт·год їх виробничих потужностей.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	680	737
Собівартість реалізованої продукції	479	450
Валовий прибуток/(збиток)	201	287
EBITDA	248	369
Амортизація	134	122
Операційний прибуток/(збиток)	114	247
Чистий фінансовий дохід/(збитки)	(3)	(12)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	(647)	(1 826)
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	(647)	(1 826)

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	12 918	13 726
Необоротні активи	11 091	11 592
Основні засоби	6 648	6 543
Оборотні активи	1 828	2 134
Дебіторська заборгованість	1 322	1 556
Грошові кошти та їхні еквіваленти	340	413
Зобов'язання та власний капітал	12 918	13 726
Зобов'язання	7 177	9 812
Кредиторська заборгованість	1 436	1 867
Боргові зобов'язання	4 627	6 842
Власний капітал	5 741	3 914

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(6,9%)	8,3%
Рентабельність за EBITDA (%)	42,5%	50,1%
Чиста рентабельність (%)	(38,7%)	(247,9%)
Борг/власний капітал (%)	80,6%	174,8%
Чистий борг/EBITDA (x)	3,3	4,4
Рентабельність власного капіталу (%)	(18,1%)	(349,8%)
Рентабельність активів (%)	(9,9%)	(54,8%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	7,7%	9,2%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Передача електроенергії (ТВт·год)	34,5	33,5
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	0,0%	(2,7%)
Середній тариф (грн. за тис. куб. м)	19,7	20,9
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	0,0%	5,9%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	14 067	13 881
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	6 622	6 397
Частка держави (%)	100%	100%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ПАТ «Укргідроенерго»

 www.uge.gov.ua

Загальна інформація

ПАТ «Укргідроенерго» є найбільшою гідрогенеруючою компанією України. До її складу входять дев'ять електростанцій на річках Дніпро та Дністер із 102 енергетичними установками та сумарною потужністю 5 401 МВт (майже 9 % від загальної встановленої потужності в Україні). Підприємство є другим найдешевшим постачальником електроенергії в Україні (після атомних електростанцій) і практично єдиним, хто забезпечує покриття пікових навантажень у країні. Крім того, «Укргідроенерго» забезпечує енергетичну систему України послугами регулювання частоти і потужності, і розглядається як аварійний резерв електроенергії у разі збою всієї об'єднаної енергосистеми. У 2014 р. підприємство ввело в експлуатацію другу енергоустановку на Дністровській ГАЕС і у 2015 р. планує ввести третю, що дозволить збільшити загальну встановлену потужність до 972 МВт.

Результати операційної діяльності

У січні-березні 2015 р. ПАТ «Укргідроенерго» скоротило виробництво електроенергії на 21 % порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 2 млрд. кВт·год, через низький приплив води до водосховищ гідроелектростанцій країни. Середній тариф компанії за цей час збільшився на 40 %, до 370 грн./МВт·год – найнижчий тариф у країні та близький до тарифу атомних електростанцій (387 грн./МВт·год).

На 2015 р. регулятор галузі передбачив у кошторисі зниження витрат на 19 % до 824 млн. грн., щоб обмежити потреби компанії у фінансуванні і, таким чином, стримати зростання тарифів.

Фінансові результати

За перші три місяці 2015 р. чистий дохід Укргідроенерго зріс на 11 % порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 741 млн. грн. за рахунок зростання тарифу, яке компенсувало ефект зниження корисного відпуску. Але зростання собівартості виробництва переважно за рахунок зростання плати за перекачку води Дністровською ГАЕС призвело до падіння показника EBITDA на 21 % порівняно з аналогічним періодом минулого року, до 327 млн. грн., що відповідає рентабельності за EBITDA на рівні 44 % (-18 пп до відповідного періоду минулого року). Віднесення до складу інших неопераційних витрат переоцінки запозичень деномінованих в іноземній валюті в сумі 742 млн. грн. призвело до чистого збитку у сумі 529 млн. грн. за результатами 1 кварталу 2015 р.

Стрімке зростання боргу компанії (за рахунок переоцінки) та зниження показника EBITDA призвели до зниження коефіцієнта Чистий борг/EBITDA з 0,6x на кінець 1 кварталу 2014 р. (1,5x на кінець 2014 р.) до 2,1x на кінець 1 кварталу 2015 року.

Цілі реформи

- Як і в інших вітчизняних енергетичних підприємствах, активи «Укргідроенерго» мають високий рівень зносу і потребують модернізації. Всі гідроелектростанції, крім Дністровської ГАЕС, експлуатуються більше 35 років.
- «Укргідроенерго» має валютні кредити від ЄБРР і Світового банку. У зв'язку зі швидкою девальвацією гривні витрати підприємства на погашення відсотків збільшилися більш ніж удвічі порівняно із запланованими витратами і будуть компенсуватися за рахунок підвищення тарифів.
- Енергетична система України гостро потребує додаткової пікової потужності, яку можна забезпечити за рахунок розбудови Дністровської ГАЕС.
- У 2014 р. ПАТ «Укргідроенерго» придбало електроенергії на 449 млн. грн. для перекачки води на Дністровській ГАЕС. Через особливості українського регулювання енергетичного ринку підприємству довелося заплатити 420 грн./МВт·год за непікове споживання електроенергії, при цьому підприємство реалізувало електроенергію власного виробництва за 320 грн./МВт·год, що, вочевидь, має бути виправлено.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	668	741
Собівартість реалізованої продукції	321	531
Валовий прибуток/(збиток)	347	211
EBITDA	413	327
Амортизація	113	129
Операційний прибуток/(збиток)	300	198
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	2	1
Прибуток/(збиток) до оподаткування	77	(544)
Податок на прибуток	55	(15)
Чистий прибуток/(збиток)	22	(529)
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	21 257	21 552
Необоротні активи	20 415	20 618
Основні засоби	16 838	16 703
Оборотні активи	817	908
Дебіторська заборгованість	581	740
Грошові кошти та їхні еквіваленти	151	68
Зобов'язання та власний капітал	21 257	21 552
Зобов'язання	4 132	4 958
Кредиторська заборгованість	568	1 167
Боргові зобов'язання	2 607	2 876
Власний капітал	17 124	16 595

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(5,1%)	11,0%
Рентабельність за EBITDA (%)	63,5%	44,2%
Чиста рентабельність (%)	18,4%	(71,4%)
Борг/власний капітал (%)	15,2%	17,3%
Чистий борг/EBITDA (x)	1,5	2,1
Рентабельність власного капіталу (%)	2,8%	(13,2%)
Рентабельність активів (%)	2,3%	(9,9%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	5,9%	4,1%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Виробництво електроенергії (ГВт·год)	2 534	2 003
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(26%)	(21%)
Тариф (грн./МВт·год)	263	370
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	38%	40%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	2 918	2 910
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	6 948	7 221
Частка держави (%)	100%	100%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

УДППЗ «Укрпошта»

www.ukrposhta.ua

Загальна інформація

Створене у 1994 р. ДП «Укрпошта» є національним оператором поштового зв'язку України, що перебуває у повній державній власності. Підприємство має 29 філіалів (у тому числі 25 обласних дирекцій) і більш ніж 11 800 поштових відділень по всій країні, що на сьогоднішній день є найбільшою мережею в країні. «Укрпошта» має понад 87 000 співробітників і щороку здійснює обробку та доставку споживачам більш ніж 240 млн. поштових відправлень, 16 млн. посилок та відправлень з оголошеною цінністю, 15 млн. переказів, і доставляє понад 83 млн. пенсій. Загалом «Укрпошта» пропонує приватним споживачам і корпоративним клієнтам близько 50 видів послуг, таких як доставка пошти, підписка на періодичні видання, доставка посилок, грошові перекази, доставка пенсій та інші пов'язані послуги. Доставка пенсій, листів, посилок та періодичних видань забезпечує близько 70 % доходів підприємства. В останні роки частка «Укрпошти» на ринку постійно скорочувалася (з 50 % у 2010 р. до 42 % у 2013 р.) через конкуренцію з боку менших приватних компаній, що пропонують якісніше обслуговування, та внаслідок розвитку банківської системи. Чинне законодавство в галузі поштових послуг уповноважує «Укрпошту» забезпечити присутність поштових відділень у всіх областях, включаючи невеликі міста і села, таким чином виконувати певні соціальні функції. Так як Україна є членом Всесвітнього поштового союзу з 1947 р., «Укрпошта» як державний оператор має право здійснювати міжнародні перевезення і зобов'язана відповідати міжнародним нормам поштових послуг.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

За 1 квартал 2015 р. чистий дохід підприємства зріс на 0,4 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 933 млн. грн. Показник EBITDA і чистий прибуток зросли на 7,0 % порівняно з аналогічним періодом минулого року та 116,7 % до 46 млн. грн. і 13 млн. грн. відповідно. За перший квартал 2015 р. рентабельність за валовим прибутком погіршилася на 0,1 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року до 6,3 %. Зобов'язання «Укрпошти» за перший квартал 2015 р. скоротилися на 57,6 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 1 192 млн. грн.

Цілі реформи

- Запровадити систему управління якістю для підвищення конкурентоспроможності послуг, що надаються.
- Оптимізувати технічні і логістичні процеси з метою поліпшення обслуговування клієнтів.
- Ввести нову систему обслуговування в поштових відділеннях і забезпечити їхню інтеграцію до централізованої бази даних.
- Підвищити прозорість і підзвітність управління, особливо стосовно капітальних витрат і рішень щодо закупівель.
- Розробити і запропонувати ринку нові високорентабельні продукти.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	929	933
Собівартість реалізованої продукції	871	874
Валовий прибуток/(збиток)	59	59
ЕБІТДА	43	46
Амортизація	36	29
Операційний прибуток/(збиток)	7	17
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(1)	(5)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	6	13
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	6	13
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	5 003	3 392
Необоротні активи	2 391	2 363
Основні засоби	1 819	1 812
Оборотні активи	2 612	1 029
Дебіторська заборгованість	263	195
Грошові кошти та їхні еквіваленти	2 021	549
Зобов'язання та власний капітал	5 003	3 392
Зобов'язання	2 813	1 192
Кредиторська заборгованість	384	327
Боргові зобов'язання	134	199
Власний капітал	2 190	2 200

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(6,9%)	0,4%
Рентабельність за EBITDA (%)	4,1%	5,0%
Чиста рентабельність (%)	(0,1%)	1,3%
Борг/власний капітал (%)	6,1%	9,1%
Чистий борг/EBITDA (x)	(12,4)	(1,9)
Рентабельність власного капіталу (%)	(0,2%)	2,3%
Рентабельність активів (%)	(0,1%)	1,2%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	0,8%	2,8%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	85 487	77 875
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	1 892	1 975
Частка держави (%)	100%	100%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ДП «Укрспирт»

www.ukrspirt.com

Загальна інформація

ДП «Укрспирт» є холдинговою компанією (з часткою держави 100 %), яка координує 41 український завод з виробництва спирту, лікеро-горілчаної та іншої продукції із загальною річною потужністю 31,3 млн. декалітрів, розташованих у Львівській, Тернопільській, Вінницькій та інших областях. ДП «Укрспирт» виступає як державна монополія у виробництві та реалізації спирту на внутрішньому та зовнішніх ринках, здійснює провадження державної політики та займається організацією ефективної роботи державних підприємств спиртової галузі. В компанії працюють приблизно 5 000 працівників, що робить її основним роботодавцем у селах і містах, де розташовані виробничі потужності. ДП «Укрспирт» було створено у 2010 р. у процесі реорганізації концерну «Укрспирт», куди входило 81 державне підприємство. ДП «Укрспирт» виробляє і продає етиловий спирт (харчовий та технічний), алкогольні напої, біоетанол та іншу продукцію органічної хімії. За останні кілька років підприємство було предметом низки антикорупційних розслідувань, проведених органами державної влади та журналістами. Уряд України очікує на приватизацію ДП «Укрспирт» найближчим часом.

Результати операційної діяльності

Зниження попиту з боку виробників вина (через анексію Криму) і виробників горілки (через скорочення експорту до Росії) стало основною причиною скорочення продажів етилового спирту у 1 кварталі 2015 р. на 26,2 % проти 1 кварталу 2014 р. до 1,8 млн. декалітрів. Станом на кінець 2014 р. 30 заводів працювали (виробляючи достатній обсяг для задоволення внутрішнього попиту), тоді як 11 заводів призупинили виробництво. У 2014 р. майже 95 % етилового спирту було реалізовано на внутрішньому ринку, в основному виробникам горілки. У 1 кварталі 2015 р. компанія не виробляла біоетанол через неврегульованість питання оподаткування даного продукту, в той час як виробництво алкогольних напоїв зросло більше, ніж у три рази.

Фінансові результати

За 1 квартал 2015 р. чистий дохід підприємства скоротився на 20,5 % порівняно з відповідним періодом попереднього року до 307 млн. грн. Показник рентабельності за EBITDA знизився на 8 пп порівняно з попереднім періодом до 7 %, в той час як валова маржа знизилася на 6 пп порівняно з попереднім періодом до 27 %. За 1 квартал 2015 р. ефект на чистий результат від зменшення адміністративних витрат на 115 млн. грн. порівняно з відповідним періодом попереднього року було майже знівлено зменшенням валового прибутку на 93 млн. грн. та зростанням інших операційних витрат на 16 млн. грн. Боргові зобов'язання підприємства станом на 31 березня 2015 р. включали кредит на суму 52 млн. грн. під 24 % річних від ПАТ «Дельта Банк». Фінансову звітність за 2014 р. було уточнено в частині нарахування штрафних санкцій за результатами податкової перевірки (319 млн. грн.) та створення резерву сумнівної дебіторської заборгованості (114 млн. грн.).

Цілі реформи

- Провести приватизацію ДП «Укрспирт» та лібералізацію ринку алкогольних напоїв. Скасувати монополію. Це призведе до максимальної оптимізації витрат і різкого підвищення якості, що буде сприяти експорту.
- Підготувати державну програму з гарантованим фінансуванням інфраструктурних та енергозберігаючих проектів, щоб створити достатню кількість робочих місць для місцевих громад, які постраждають від лібералізації ринку алкогольних напоїв. Джерело фінансування – додатковий акциз для компенсації зменшення цін на алкогольні напої за рахунок ефективності приватних виробників.
- Мінімізувати нелегальне виробництво/продаж алкоголю і максимізувати податкові надходження за рахунок впровадження сучасних технологій для відстеження продукції, автентифікації і цифрової податкової перевірки.
- Підвищення прозорості шляхом запровадження принципів корпоративної соціальної відповідальності для державних компаній.
- Оптимізувати бізнес процеси, у тому числі провести реорганізацію людських ресурсів та кількості заводів.
- Збільшити експортний потенціал, увійти на нові ринки та розширити існуючі.
- Оптимізувати структуру управління й усунути ризики корпоративного управління.

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	386	307
Собівартість реалізованої продукції	210	223
Валовий прибуток/(збиток)	176	83
EBITDA	18	23
Амортизація	9	5
Операційний прибуток/(збиток)	9	17
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(2)	(1)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	7	16
Податок на прибуток	-	3
Чистий прибуток/(збиток)	7	13
Сплачені дивіденди	3,9	-

Баланс (млн. грн.)	2014*	1 кв. 15
Активи, всього	1 122	1 078
Необоротні активи	213	214
Основні засоби	178	170
Оборотні активи	909	865
Дебіторська заборгованість	621	613
Грошові кошти та їхні еквіваленти	10	31
Зобов'язання та власний капітал	1 122	1 078
Зобов'язання	1 418	1 335
Кредиторська заборгованість	949	903
Боргові зобов'язання	75	52
Власний капітал	(296)	(256)

Фінансові коефіцієнти	2014*	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(16,8%)	(20,5%)
Рентабельність за EBITDA (%)	15,2%	7,4%
Чиста рентабельність (%)	(31,5%)	4,3%
Борг/власний капітал (%)	(25,4%)	(20,4%)
Чистий борг/EBITDA (x)	0,3	0,2
Рентабельність власного капіталу (%)	н.в.	н.в.
Рентабельність активів (%)	(43,0%)	4,8%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	(92,3%)	(34,0%)

*на основі уточненої фінансової звітності за 2014 р.

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Виробництво етилового спирту (млн. дал.)	2,9	1,4
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	н.в.	(51,5%)
Обсяг продажів етилового спирту (млн. дал.)	2,5	1,8
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	н.в.	(26,2%)
Виробництво біоетанолу (млн. дал.)	2,9	-
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	н.в.	(100%)
Виробництво алкогольних напоїв (тис. дал.)	5,8	19,4
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	н.в.	3,3 рази

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	5 047	5 173
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	3 392	2 796
Частка держави (%)	100%	100%

«Укрзалізниця»

Загальна інформація

До державної залізничної монополії «Укрзалізниця» (УЗ) входять 6 регіональних залізниць і приблизно 140 інших структурних підприємств. Національна мережа залізниць є стратегічним активом України і ключовою ланкою транспортного сполучення між ЄС, Росією та Центральною Азією (територією України проходять 4 з 10 пан'європейських транспортних коридорів). В управлінні УЗ перебуває 21 600 км залізничних колій (47% електрифіковані), близько 4 000 локомотивів і 123 000 вагонів. На долю УЗ припадає близько 60% обсягу вантажних і 38% пасажирських перевезень в Україні, яка займає перше місце в Європі (за винятком Росії) за вантажообігом. УЗ займає друге місце за пасажирообігом у країнах СНД і четверте в Європі. Товарні перевезення металу і руди склали 58% від обсягу вантажоперевезень 2014 р., будівельні матеріали - 15%, зерно - 8%. «Укрзалізниця» є одним із найбільших роботодавців в Україні; на підприємстві працюють більше 300 000 працівників. Цього року Уряд планує корпоратизувати УЗ, але не має безпосередніх планів її приватизації.

Результати операційної діяльності

Слабкість внутрішньої економіки і воєнний конфлікт на сході спричинили зниження вантажних і пасажирських перевезень у 2014 р. (на Донецьку залізницю, яка безпосередньо постраждала від бойових дій, припадало 15% вантажообігу і 7% пасажирообігу УЗ в 2013 р.). Загалом вантажні перевезення порівняно з минулим роком скоротилися на 12% до 390 млн. т, із яких перевезення по території України (склали майже 50% від загального обсягу) скоротилися на 20%, експортні перевезення скоротилися на 3%, транзитні послуги (в основному для країн Митного союзу) скоротилися на 13%; однак показники імпорту зросли на 3% (за рахунок збільшення імпорту вугілля, нафти, нафтопродуктів і хімічних речовин). Через бойові дії на сході і збільшення відстаней транспортування у 2014 р. вантажообіг знизився (лише на 6% порівняно з 2013 р. до 211 млрд. т-км). Пасажирські перевезення через кризу в Криму та на Донбасі скоротилися на 9% до 440 млн. пасажирів (пасажирообіг зменшився на 24% до 37 млрд. пас.-км). Бойові дії також завдали значної шкоди інфраструктурі «Укрзалізниця» у східних регіонах. Станом на кінець 2014 р. через конфлікт було пошкоджено 1 423 об'єкти власності залізниця; за даними УЗ половину цих пошкоджень усунуто. Усього втрати оцінюються в 830 млн. грн.

Фінансові результати

У 2014 р. УЗ звітувала про консолідований чистий дохід у розмірі 49,5 млрд. грн. (4,2 млрд. дол.; -3% до відповідного періоду минулого року та -35% у доларовому еквіваленті). Дохід від вантажних перевезень зріс на 1% (на них припадає 79% всіх доходів; +3 пп порівняно з аналогічним періодом попереднього року), у той же час дохід від пасажирських перевезень скоротився на 26%. Витрати на персонал залишилися найбільшою статтею операційних витрат УЗ та склали близько 50% від загальних операційних витрат. До інших значних статей операційних витрат відносяться витрати на амортизацію (12%), ремонт та обслуговування (12%), електроенергію (11%) та пальне (11%). Витрати на пальне та на електроенергію зросли відповідно на 2% та на 3% у порівнянні з минулим роком у гривневому еквіваленті, основною причиною росту стала девальвація гривні. В результаті такого зростання витрат показник EBITDA знизився на 19% у порівнянні з минулим роком до 8,8 млрд. грн. Чисті збитки УЗ у 2014 р. склали 15,4 млрд. грн. (порівняно з 0,5 млрд. грн. чистого прибутку в 2013 р.). Негативний фінансовий результат був спричинений втратами (у розмірі 14,2 млрд. грн.) від курсових різниць від переоцінки боргових зобов'язань, деномінованих в іноземній валюті. На кінець 2014 р. загальний обсяг боргу (включаючи фінансовий лізинг) склав 34,5 млрд. грн. (+20,3 млрд. грн. порівняно з аналогічним періодом попереднього року), чистий борг склав 32,5 млрд. грн. (+19,6 млрд. грн. порівняно з аналогічним періодом попереднього року). Коефіцієнт відношення чистого боргу до EBITDA склав 3,67 x (ковенант за єврооблігаціями - 3,0 x). Укрзалізниця почала процес переговорів щодо реструктуризації боргу зі своїми кредиторами.

Цілі реформи

- Завершити корпоратизацію, централізувати і спростити юридичну структуру (особливо регіональних філій), та об'єднати грошові потоки; продовжити ревізію управління.
- Підвищити прозорість тендерів із закупівель.
- Розробити реалістичну програму фінансування реконструкції залізничної інфраструктури та рухомого складу, враховуючи коефіцієнт зносу у 80-90%, середній термін служби електровозів до 40 років і той факт, що коефіцієнт заміщення на даний час впаде набагато нижче 1.
- Оптимізувати витрати, у тому числі через виведення непрофільних підрозділів зі структури підприємства, наприклад понад 90 лікарень «Укрзалізниця».
- Спростити систему тарифів на вантажні перевезення (наприклад, за допомогою застосування методу «витрати плюс фіксований прибуток»).
- Заохочувати конкуренцію із приватними операторами вантажних перевезень.
- Реформувати комерційні пасажирські перевезення (особливо приміського сегмента) відповідно до найкращих світових практик із метою поетапної ліквідації перехресного субсидування між пасажирськими та вантажними сегментами та компенсувати втрати на пасажирських перевезеннях, принаймні частково, за рахунок держави або місцевих бюджетів.
- Розробити стратегію управління боргом і розглянути можливість конвертації боргу з іноземної валюти у гривні; звернутися до власників облігацій про перегляд ковенант, перш ніж вони будуть порушені в результаті девальвації гривні.

Фінансовий результат (млн. грн.)	2013	2014
Чистий дохід	51 050	49 456
Собівартість реалізованої продукції	46 114	45 443
Валовий прибуток/(збиток)	4 935	4 012
EBITDA	10 933	8 846
Амортизація	5 971	5 631
Операційний прибуток/(збиток)	4 962	3 215
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	(3 207)	(3 653)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	1 883	(14 682)
Податок на прибуток	1 326	762
Чистий прибуток/(збиток)	558	(15 444)
Сплачені дивіденди	н.д.	н.д.

Баланс (млн. грн.)	2013	2014
Активи, всього	74 693	73 673
Необоротні активи	68 542	67 109
Основні засоби	63 721	62 353
Оборотні активи	6 151	6 564
Дебіторська заборгованість	1 093	1 242
Грошові кошти та їхні еквіваленти	644	2 038
Зобов'язання та власний капітал	74 693	73 673
Зобов'язання	31 479	45 903
Кредиторська заборгованість	8 794	8 515
Боргові зобов'язання	20 282	34 502
Власний капітал	43 214	27 769

Фінансові коефіцієнти	2013	2014
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(3,2%)	(3,1%)
Рентабельність за EBITDA (%)	21,4%	17,9%
Чиста рентабельність (%)	1,1%	(31,2%)
Борг/власний капітал (%)	46,9%	124,2%
Чистий борг/EBITDA (x)	1,8	3,7
Рентабельність власного капіталу (%)	1,3%	(43,5%)
Рентабельність активів (%)	0,8%	(20,8%)
Рентабельність застосованого капіталу (%)	7,8%	5,2%

Зауваження: *фінансовий лізинг включено до заборгованості

Операційні показники	2013	2014
Вантажні перевезення (млрд. т-км)	224	211
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(5,9%)	(5,8%)
Вантажні перевезення (млн. т)	444	390
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(2,8%)	(12,2%)
Пасажирські перевезення (млрд. пасс.-км)	49	37
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	н.д.	(24,5%)

Дані про компанію	2013	2014
Кількість працівників (тис.)	~350	~329
Середньомісячна заробітна плата (грн.)**	5 306	5 760
Частка держави (%)	100%	100%

Зауваження: * оцінена та передбачена фіксована ставка у 2013-2014 рр.; ** витрати на заробітну плату поділено на середню кількість працівників.

ДП «Морський торговельний порт «Южний»

 www.port-yuzhny.com.ua

Загальна інформація

«Южний» є найбільшим (за вантажообігом) і найглибшим портом в Україні. Державне підприємство розташоване в акваторії Малею Аджалицького лиману в північно-західній частині Чорного моря в 30 км на схід від Одеси. Довжина підхідного каналу від моря до порту складає 3,3 км. Глибина біля основних причалів складає 14 метрів, а біля двох глибоководних, які здатні приймати великі судна (наприклад, класу «кейпсайз»), досягає 18,5 метрів. Якірні стоянки на зовнішньому рейді порту дозволяють приймати до 24 суден. Загальна площа складів відкритого типу становить 185,5 тис. м², площа критих складів дорівнює 2 тис. м². Порт спеціалізується на перевалці сипучих вантажів, хімічних добрив, руди та інших вантажів, таких як вугілля, метал, чавун, пальмова олія, карбамід, аміак, метанол, сира нафта та зерно. Порт має 2 вантажні зони і три залізничні станції, які з'єднані з лініями Одеської залізниці, а саме: «Берегова», «Хімічна» та «Промислова». Ці станції з'єднуються із зовнішньою залізничною системою через станцію «Чорноморська». Внутрішні дороги порту з'єднані з автомобільною трасою Одеса-Миколаїв. Причали порту сполучені із залізничними коліями і оснащені козловими кранами номінальною вантажопідйомністю до 84 т. Порт відкритий для навігації цілий рік.

Результати операційної діяльності та фінансові показники

У 1 кварталі 2015 р. обсяг вантажообігу зріс на 11 % в порівнянні з аналогічним періодом попереднього року і склав 4,8 млн. т. У березні 2015 р. ДП «Морський торговельний порт «Южний» було нагороджено «за розвиток інфраструктури порту» відповідно до Національного морського рейтингу України. Завдяки реалізації проекту з днопоглиблення (глибина 19 м для причалів №5,6) Україна стала країною з найглибшим портом на Чорному морі. Перевалка експортних вантажів збільшилася на 14,6 % (порівняно з 2013 р.) і склала 36,9 млн. т. Обсяг перевалки імпорту склав 4,9 млн. т в 2014 р. (+18,4 % порівняно з 2013 р.).

У 1 кварталі 2015 р. чистий дохід зріс на 128,6 % порівняно з аналогічним періодом минулого року і склав 592 млн. грн. Чистий прибуток за період склав 322 млн. грн. Рентабельність за EBITDA залишилася високою (72,0 % за перший квартал 2015 р. проти 47,6 % у 2014 р.) Рентабельність чистого прибутку зросла із 29,6 % у 2014 р. до 54,5 % за 1 квартал 2015 р. Коефіцієнти рентабельності власного капіталу та рентабельності активів мали позитивну динаміку. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу збільшився з 24,0 % у 2014 р. до 55,8 % за 1 квартал 2015 р.; коефіцієнт рентабельності активів збільшився з 16,5 % до 48,7 % відповідно. «Южний» не мав боргових зобов'язань станом на кінець 2014 р. та 1 кварталу 2015 р.

Цілі реформи

- Проводити днопоглиблювальні роботи для того, щоб збільшити/утримати глибину порту, необхідну для прийому великих суден, а, отже, і вантажопотоків.
- Інвестування в нові об'єкти та обладнання з метою розширення потужностей обробки вантажів.
- Залучення більшого обсягу приватного капіталу (наприклад, реалізація проектів на концесійній основі).
- Раціоналізація тарифної політики.
- Оптимізація маркетингу та обслуговування клієнтів.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	259	592
Собівартість реалізованої продукції	156	188
Валовий прибуток/(збиток)	103	404
EBITDA	86	426
Амортизація	39	37
Операційний прибуток/(збиток)	46	389
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	7	-
Прибуток/(збиток) до оподаткування	41	389
Податок на прибуток	17	67
Чистий прибуток/(збиток)	25	322

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	2 482	2 813
Необоротні активи	1 767	1 755
Основні засоби	1 604	1 654
Оборотні активи	716	1 058
Дебіторська заборгованість	179	187
Грошові кошти та їхні еквіваленти	392	750
Зобов'язання та власний капітал	2 482	2 813
Зобов'язання	766	872
Кредиторська заборгованість	168	290
Боргові зобов'язання	-	-
Власний капітал	1 717	1 941

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	18,2%	128,6%
Рентабельність за EBITDA (%)	47,6%	72,0%
Чиста рентабельність (%)	29,6%	54,5%
Борг/власний капітал (%)	0,0%	0,0%
Чистий борг/EBITDA (x)	(0,6)	(0,4)
Рентабельність власного капіталу (%)	24,0%	55,8%
Рентабельність активів (%)	16,5%	48,7%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	27,1%	80,3%

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	2 751	2 837
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	8 731	9 060
Частка держави (%)	100%	100%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

ВАТ «Запоріжжяобленерго»

Загальна інформація

ВАТ «Запоріжжяобленерго» входить до десятки найбільших енергопостачальних компаній і обслуговує Запорізьку область, яка є однією з найбільших промислових областей України (площа: 27 000 км²; населення: 1,9 млн.). Компанія володіє 47 273 км ліній електромережі з номінальною потужністю трансформаторів у 8 162 МВА. Потужна клієнтська база підприємства, яка налічує 783 364 споживачів включає 22 670 комерційних та великих промислових підприємств, таких як виробники сталі ПАТ «Запоріжсталь» і ПАТ «Дніпроспецсталь»; ПАТ «Запорізький завод феросплавів»; і низку машинобудівних підприємств (наприклад ПАТ «Мотор Січ»). Держава володіє 60,25 % акціонерного капіталу компанії.

Результати операційної діяльності

За січень-березень 2015 р. Запоріжжяобленерго знизило обсяги передачі електроенергії своїм споживачам на 1,1 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 2,2 млрд. кВт·год. Але за рахунок того, що доля незалежних постачальників знизилася, держава відмінила пільги. Зросли тарифи на електроенергію для населення та промисловості, середній тариф зріс удвічі до 876 грн./МВт·год. Втрати електроенергії в мережі знизилися на 0,22 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року до 9,14 %.

Фінансові результати

У 1 кварталі 2015 р. Запоріжжяобленерго майже подвоїло чистий дохід у порівнянні з відповідним періодом минулого року до 1,9 млрд. грн. Це сталося за рахунок деяких чинників, серед яких зростання тарифу для Запорізького ферросплавного комбінату (за рахунок втрати пільгового тарифу), зростання середнього тарифу для промисловості та населення, а також зменшення обсягів постачання електроенергії незалежними постачальниками. Показник EBITDA зріс у 2,4 рази до 119 млн. грн та чистий прибуток зріс у 10 разів до 91 млн. грн, що відповідає показнику рентабельності за EBITDA і рентабельності чистого прибутку у 6,2 % (+1,1 пп порівняно з аналогічним періодом минулого року) та 4,7% (+4,7 пп) відповідно. Враховуючи обсяги реструктуризованої заборгованості компанії перед ДП «Енергоринок» показник Чистого боргу/EBITDA в першому кварталі 2015 р. знизився з 3,5х станом на кінець 2014 р. до 1,4х.

У першому кварталі 2015 р. компанія Запоріжжяобленерго опинилась у центрі корупційного скандалу. Згідно з документами, які попали до преси, компанія не повністю розрахувалась з Енергоринок та віддала право вилучити погашення заборгованості за електроенергію третій особі. Це призвело до зростання дебіторської та кредиторської заборгованості на 586 млн. грн та 489 млн. грн. відповідно, що може негативно вплинути на результати майбутньої приватизації.

Цілі реформи

- З точки зору встановлення тарифів, слід поступово переходити від діючого методу «витрати плюс фіксований прибуток» до тарифів, які були б прив'язані до результатів діяльності підприємства і залежали від якості постачання електроенергії та обсягів інвестованого капіталу.
- До тарифів на передачу електроенергії для компанії також потрібно включити справедливую інвестиційну складову, щоб фінансувати, окрім поточної діяльності, також модернізацію застарілих підстанцій, трансформаторів і ліній електропередач (їхній середній коефіцієнт зносу становить 60 %).
- Компанія має розділити сегменти бізнесу з передачі та постачання електроенергії, щоб запобігти конфліктам інтересів між компанією-дистриб'ютором та її незалежними постачальниками.
- Слід зробити подальші інвестиції у зменшення втрат потужності в електромережах, щоб наблизити цей показник до середнього у ЄС – 7 %.

Фінансовий результат (млн. грн.)	1 кв. 14	1 кв. 15
Чистий дохід	965	1 915
Собівартість реалізованої продукції	956	1 808
Валовий прибуток/(збиток)	9	107
EBITDA	49	119
Амортизація	40	19
Операційний прибуток/(збиток)	9	99
Чистий фінансовий дохід/(збиток)	-	(9)
Прибуток/(збиток) до оподаткування	9	91
Податок на прибуток	-	-
Чистий прибуток/(збиток)	9	91
Сплачені дивіденди	н/д	н/д

Баланс (млн. грн.)	2014	1 кв. 15
Активи, всього	1 736	2 408
Необоротні активи	1 135	1 122
Основні засоби	773	755
Оборотні активи	601	1 286
Дебіторська заборгованість	544	1 245
Грошові кошти та їхні еквіваленти	17	6
Зобов'язання та власний капітал	1 736	2 408
Зобов'язання	1 365	1 947
Кредиторська заборгованість	606	1 160
Боргові зобов'язання	664	681
Власний капітал	371	462

Фінансові коефіцієнти	2014	1 кв. 15
Приріст чистого доходу (% до відповідного періоду минулого року)	(14,3%)	98,4%
Рентабельність за EBITDA (%)	4,6%	6,2%
Чиста рентабельність (%)	0,2%	4,7%
Борг/власний капітал (%)	179,0%	147,6%
Чистий борг/EBITDA (x)	3,5	1,4
Рентабельність власного капіталу (%)	1,8%	65,7%
Рентабельність активів (%)	0,4%	17,5%
Рентабельність застосованого капіталу (%)	7,2%	34,8%

Операційні показники	1 кв. 14	1 кв. 15
Обсяг продажу електроенергії (ГВт·год)	2 210	2 185
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	14,9%	(1,1%)
Втрати потужності в мережі (%)	9,36%	9,14%
Приріст (% до відповідного періоду минулого року)	(2,64 пп)	(0,22 пп)

Дані про компанію	2014	1 кв. 15
Кількість працівників (тис.)	5 761	5 910
Середньомісячна заробітна плата (грн.)*	4 353	4 318
Частка держави (%)	60,25%	60,25%

Зауваження: *витрати на заробітну плату (за винятком соціальних виплат), поділені на середню кількість працівників

Методологічний коментар

Даний аналітичний звіт спирається на інформацію про держпідприємства, зібрану Міністерством економічного розвитку і торгівлі України. ДП, включені у Портфель, були відібрані на основі наступних критеріїв: i) балансова вартість активів станом на 31 грудня 2013 р. та ii) частка державної власності у статутному капіталі складає понад 50 % (для публічних акціонерних компаній). З огляду на поточну політичну ситуацію і антитерористичну операцію (АТО) на сході України, державні підприємства оборонного сектора, а також державні підприємства, що знаходяться у зоні АТО, були виключені з аналізу.

Крім того, деякі підприємства були виключені з аналізу, оскільки вони не здійснюють комерційної діяльності і є підприємствами особливого призначення. Перелік цих підприємств можна знайти в кінці даного розділу. У цей список включено також ДП «Енергоринок», оператора оптового ринку електроенергії, що здійснює функцію посередника в закупівлі електроенергії у виробників, формування середньої ціни і реалізації електроенергії регіональним дистриб'юторам і незалежним постачальникам. Через характер своєї діяльності ДП «Енергоринок» має значні залишки дебіторської і кредиторської заборгованості з іншими держпідприємствами, які працюють у цьому сегменті. Включення ДП «Енергоринок» до аналізу призвело б до значного спотворення фінансових результатів та фінансової позиції Портфелю.

Через відсутність, в більшості випадків, комбінованої або консолідованої фінансової звітності на держпідприємствах, аналіз в цьому звіті ґрунтується на агрегованих фінансових даних. Використовувані дані не були скориговані на внутрішньогрупові операції та/або залишки, оскільки відповідна інформація не була доступною.

Представлена у цьому звіті фінансова інформація ДП, які увійшли до Портфелю, базується в першу чергу на річній (2014 р.) і квартальній (січень-березень 2015 р.) фінансовій звітності держпідприємств, складеній за національними стандартами обліку.

Більшість держпідприємств не проводять аудит фінансової звітності, так як на даний момент це не передбачено вимогами законодавства, виняток складають держпідприємства, які є публічними акціонерними товариствами, або боргові інструменти яких торгуються на публічних ринках. Таким чином, дані, представлені в цьому звіті, в більшості випадків базуються на фінансовій звітності держпідприємств, яка не була перевірена незалежними аудиторами.

Глибина аналізу у цьому звіті значно обмежена якістю інформації про держпідприємства, що доступна на даний час у МЕРТ. У ході реформування держпідприємств якість наступних випусків цього звіту має поліпшитися, тим самим забезпечуючи більшу прозорість в секторі та демонструючи наскільки успішно уряд реалізує реформу сектора державних підприємств.

Список держпідприємств особливого призначення, виключених з аналізу

№	Підприємство або організація	Код ЄДРПОУ	Сектор	Підзвітність	Частка державної власності, %
1	ДП «Фінансування інфраструктурних проектів»	37264503	Інші	«Укрєвроінфрапроект»	100
2	ДСП «Чорнобильська АЕС»	14310862	Електроенергетика	Державне агентство України з управління зоною відчуження	100
3	ДП «Дирекція Криворізького гірничо-збагачувального комбінату окислених руд»	04853709	Машинобудування	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100
4	ДП «Дирекція по будівництву об'єктів»	00179737	Нерухоме майно	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100
5	ДП «Львівська обласна дирекція з протипаводкового захисту»	36670377	Інші	Державне агентство водних ресурсів України	100
6	ДП «Укрмедпроектбуд»	37700171	Інші	«Укрєвроінфрапроект»	100
7	ДП «Держекоінвест»	36939719	Інші	Державне агентство екологічних інвестицій України	100
8	ДП «Державна інвестиційна компанія»	37176130	Інші	Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України	100
9	Державна інноваційна фінансово-кредитна установа	00041467	Інші	Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України	100
10	ДП «Енергоринок»	21515381	Електроенергетика	Кабінет Міністрів України	100

Портфель держпідприємств

№	Підприємство або організація	Код ЄДРПОУ	Сектор	Підзвітність	Частка державної власності, %	Чисті доходи за 1 кв. 2015 р. (тис. грн.)	Активи станом на 31.03.15 (тис. грн.)
1	ДП «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом»	24584661	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	7 299 862	200 485 188
2	ПАТ «Укргідроенерго»	20588716	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	741 101	21 552 418
3	ДП «Регіональні електричні мережі»	32402870	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	970 131	7 620 670
4	ВАТ «Харківобленерго»	00131954	Електроенергетика	Фонд державного майна України	65	1 233 907	2 762 499
5	ВАТ «Запоріжжяобленерго»	00130926	Електроенергетика	Фонд державного майна України	60	1 914 838	2 408 350
6	ПАТ «Миколаївобленерго»	23399393	Електроенергетика	Фонд державного майна України	70	448 062	1 071 452
7	ПАТ «Хмельницькобленерго»	22767506	Електроенергетика	Фонд державного майна України	70	332 978	935 357
8	ДП «Криворізька теплоцентраль»	00130850	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	200 072	1 010 968
9	ВАТ «Тернопільобленерго»	00130725	Електроенергетика	Фонд державного майна України	51	239 729	759 031
10	ДП «Національна енергетична компанія «Укренерго»	00100227	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	736 659	13 726 141
11	ПАТ «Центренерго»	22927045	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	78	1 247 754	4 935 023
12	ДПЗД «Укрінтеренерго»	19480600	Електроенергетика	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	3 071 297	1 107 157
13	ПАТ «Дніпродзержинська теплоелектроцентраль»	00130820	Електроенергетика	Фонд державного майна України	100	143 728	621 231
14	НАК «Нафтогаз України»	20077720	Нафта і газ	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	н.д.	н.д.
15	НАК «Надра України»	31169745	Нафта і газ	Державна служба геології та надр України	100	9 763	1 760 616
16	ДГП «Укргеофізика»	01432761	Нафта і газ	Державна служба геології та надр України	100	14 592	327 002
17	«Укрзалізниця» (Державна адміністрація залізничного транспорту України)		Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	н.д.	н.д.
18	ДП «Адміністрація морських портів України»	38727770	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	1 699 762	18 491 293
19	ДП «Міжнародний аеропорт Бориспіль»	20572069	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	526 577	9 593 973
20	УДППЗ «Укрпошта»	21560045	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	932 808	3 391 854
21	ПАТ «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України»	31899285	Транспорт	Державне агентство автомобільних доріг України	100	398 161	3 075 191
22	Державне підприємство обслуговування повітряного руху України	19477064	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	381 179	4 845 742
23	«Маріупольський морський торговельний порт»	01125755	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	254 140	2 797 743
24	ДП «Укркосмос»	24381357	Транспорт	Державне агентство автомобільних доріг України	100	1 098	3 228 704

№	Підприємство або організація	Код ЄДРПОУ	Сектор	Підзвітність	Частка державної власності, %	Чисті доходи за 1 кв. 2015 р. (тис. грн.)	Активи станом на 31.03.15 (тис. грн.)
25	ДП «Міжнародний аеропорт «Львів»	33073442	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	27 634	2 110 771
26	ДП «Морський торговельний порт «Южний»	04704790	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	591 691	2 813 064
27	ДП «Іллічівський морський торговельний порт»	01125672	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	414 982	2 170 932
28	«Одеський морський торговельний порт»	01125666	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	133 423	2 033 147
29	ДП «Український державний центр радіочастот»	01181765	Транспорт	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	100	89 071	789 339
30	ДП «Дирекція з будівництва та управління Національного проекту «Повітряний експрес»	37635024	Транспорт	Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України	100	-	-
31	Державне авіаційне підприємство «Україна»	25196197	Транспорт	Державне управління справами	100	4 765	627 230
32	ПрАТ «Діпрозв'язок»	01168185	Транспорт	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	100	176	619 793
33	«Ізмаїльський морський торговельний порт»	01125815	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	45 017	477 441
34	ДП «Спеціалізований морський порт «Октябрьськ»	19290012	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	116 493	434 696
35	ПрАТ «Київ-Дніпровське міжгалузеве підприємство промислового залізничного транспорту»	04737111	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	56 730	284 282
36	ДП «Держгідрографія»	21720000	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	92 470	405 662
37	ВАТ «Українське Дунайське пароплавання»	01125821	Транспорт	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	129 241	260 975
38	«Одеський морський торговельний порт»	01125695	Транспорт	Міністерство інфраструктури України	100	51 147	269 823
39	ДП «Антонов»	14307529	Машинобудування	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	947 243	6 367 096
40	ДП «Конструкторське бюро «Південне» ім. М. К. Янгеля»	14308304	Машинобудування	Державне агентство автомобільних доріг України	100	139 891	6 106 603
41	ДП «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод ім. О. М. Макарова» (ОЖМАШ)	14308368	Машинобудування	Державне агентство автомобільних доріг України	100	62 875	4 174 625
42	ПАТ «Турбоатом»	05762269	Машинобудування	Фонд державного майна України	75	654 931	4 530 183
43	Харківське державне авіаційне виробниче підприємство	14308894	Машинобудування	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	6 616	2 348 324
44	ДП «Електроважмаш»	00213121	Машинобудування	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	309 869	1 509 656
45	ПАТ «Хартрон»	14313062	Машинобудування	Державне агентство автомобільних доріг України	50	32 806	590 318
46	ДП «Завод №410 цивільної авіації»	01128297	Машинобудування	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	159 286	374 251
47	Державне науково-виробниче підприємство «Об'єднання Комунар»	14308730	Машинобудування	Державне агентство автомобільних доріг України	100	62 768	397 480
48	ДП «Дніпропетровський науково-виробничий комплекс «Електровозобудування»	32495626	Машинобудування	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	44 122	254 493
49	«Державна продовольчо-зернова корпорація України»	37243279	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	2 696 655	33 479 918
50	ПАТ «Аграрний фонд»	38926880	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	1 084 186	6 704 654

№	Підприємство або організація	Код ЄДРПОУ	Сектор	Підзвітність	Частка державної власності, %	Чисті доходи за 1 кв. 2015 р. (тис. грн.)	Активи станом на 31.03.15 (тис. грн.)
51	ДП «Укрспирт»	37199618	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	306 715	1 078 378
52	ДП «Дослідне господарство «Проскурівка»	00846429	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	98	1 331 817
53	ДАК Хліб України	20047943	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	4 293	1 274 548
54	ДП «Конярство України»	37404165	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	18 522	367 111
55	ДП «Артемсіль»	00379790	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	195 098	970 600
56	ДП «Дослідне господарство «Шарівка»	00729770	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	100	597 642
57	ДП «Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу»	37884028	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	11 065	95 513
58	ДП «Державний резервний насінневий фонд України»	30518866	Харчова промисловість і сільське господарство	Міністерство аграрної політики та продовольства України	100	9 899	249 042
59	ВАТ «Одеський припортовий завод»	00206539	Хімічна промисловість	Фонд державного майна України	100	3 225 078	6 663 934
60	ПАТ «Сумхімпром»	05766356	Хімічна промисловість	Фонд державного майна України	100	764 402	1 532 831
61	ВАТ «Оріана»	05743160	Хімічна промисловість	Фонд державного майна України	100	-	1 247 314
62	ДП «Науково-виробниче об'єднання «Павлоградський хімічний завод»	14310112	Хімічна промисловість	Державне агентство автомобільних доріг України	100	65 795	1 089 255
63	ДП «Укрхімтрансміак»	31517060	Хімічна промисловість	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	421 478	1 192 192
64	ДП «Укрмедпостач»	04653147	Хімічна промисловість	Міністерство інфраструктури України	100	4 400	1 214 225
65	ДП «Вугілля України»	32709929	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	629 428	4 541 068
66	ДП «Селидіввугілля»	33426253	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	103 297	1 656 622
67	ПАТ «Лисичанськвугілля»	32359108	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	39 808	1 462 412
68	ДП «Красноармійськвугілля»	32087941	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	67 004	1 176 724
69	ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»	31599557	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	84 851	1 404 059
70	ДП «Львіввугілля»	32323256	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	145 042	889 919
71	ДП «Дзержинськвугілля»	33839013	Видобування вугілля	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	28 422	608 782
72	ДП «Арена Львів»	38457291	Нерухоме майно	Міністерство молоді та спорту України	100	1 512	1 062 271

№	Підприємство або організація	Код ЄДРПОУ	Сектор	Підзвітність	Частка державної власності, %	Чисті доходи за 1 кв. 2015 р. (тис. грн.)	Активи станом на 31.03.15 (тис. грн.)
73	Національний комплекс «Експоцентр України»	21710384	Нерухоме майно	Державне управління справами	100	2 947	805 135
74	ДП «Національний культурно-мистецький та музейний комплекс «Мистецький Арсенал»	33403498	Нерухоме майно	Державне управління справами	100	1 359	640 231
75	ДП «Національний спортивний комплекс «Олімпійський»	14297707	Нерухоме майно	Міністерство молоді та спорту України	100	8 763	6 709 335
76	ДП «Палац Спорту»	37193349	Нерухоме майно	Міністерство молоді та спорту України	100	3 828	442 670
77	ДП «Дніпропетровська дирекція будівництва метрополітену»	35986512	Нерухоме майно	Дніпропетровська обласна державна адміністрація	100	84	417 911
78	ДП «Житлоінбуд»	30860220	Нерухоме майно	Управління державної охорони України	100	550	268 779
79	ДП «Укржитлосервіс»	32207896	Нерухоме майно	Державне управління справами	100	6 184	299 293
80	ДПАТ «Будівельна компанія «Укрбуд»	33298371	Нерухоме майно	«Укрбуд»	100	15 660	526 055
81	ДП «Укрсервіс Мінтрансу»	30218246	Нерухоме майно	Міністерство інфраструктури України	100	4 764	410 560
82	ДП «Національний палац мистецтв «Україна»	02221461	Нерухоме майно	Державне управління справами	100	9 262	251 620
83	ДП «Інформаційний центр»	25287988	Інші	Міністерство інфраструктури України	100	20 775	328 597
84	ДП «Поліграфічний комбінат «Україна»	16286441	Інші	Національний банк України	100	204 876	815 814
85	ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат»	14309787	Інші	Міністерство енергетики та вугільної промисловості України	100	1 136 320	2 389 814
86	Концерн радіомовлення, радіозв'язку та телебачення	01190043	Інші	Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації	100	142 820	396 930
87	ДП «Завод алюмінієвої фольги»	33210902	Інші	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	-	374 230
88	ПАТ «Державна акціонерна компанія «Українське видавничо-поліграфічне об'єднання»	21661711	Інші	Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	100	11 294	243 588
89	ПАТ «Науково-виробниче підприємство «Більшовик»	14308569	Інші	Фонд державного майна України	100	7 456	325 516
90	ДП «Преса»	25593685	Інші	Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України	100	8 424	67 644
91	ДП «Зал офіційних делегацій»	26191463	Інші	Державне управління справами	100	9 159	464 112
92	ДП «Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв»	04013583	Інші	Державне управління справами	100	30 191	432 676
93	ДПАТ «Національна акціонерна компанія «Укргролізінг»	30401456	Інші	«Укргролізінг»	100	17 220	503 651
94	ДПП «Кривбаспромводопостачання»	00191017	Інші	Дніпропетровська обласна державна адміністрація	100	63 016	297 809
95	ПАТ «Український банк реконструкції та розвитку»	26520688	Банківська справа	Міністерство фінансів України	100	1 796	99 901
96	ПАТ АБ «Укргазбанк»	23697280	Банківська справа	Міністерство фінансів України	93	833 603	22 645 803
97	АТ «Ощадбанк»	00032129	Банківська справа	Міністерство фінансів України	100	5 299 544	150 817 666
98	АТ «Родовід Банк»	14349442	Банківська справа	Міністерство фінансів України	100	32 717	8 619 201
99	АТ «Укресімбанк»	00032112	Банківська справа	Міністерство фінансів України	100	4 711 281	158 121 204
100	ПАТ «АКБ «Київ»	14371869	Банківська справа	Міністерство фінансів України	100	19 553	1 480 739

Скорочення і визначення

9 міс. 2014 р.	Дев'ять місяців, що закінчилися 30 вересня 2014 р..
EBITDA	Доходи до відрахувань на сплату відсотків і податків, а також на амортизацію. Показник виводиться шляхом додавання витрат зносу і амортизації до операційного прибутку або збитку.
EXW	Франко-завод
FOB	Франко борт
TEU (ДФЕ)	двадцятифутовий еквівалент
ТВт•год	терават-година
бл.	близько
га	гектар
ГВт•год	гігават-година
грн.	гривня
ГТС	Газотранспортна система
дал	декалітр
кВ	кіловольт
кВт•год	кіловат-година
кг	кілограм
км	кілометр
км²	квадратний кілометр
м²	метр квадратний
МВт	мегават
МВт•год	мегават-годин
млн.	мільйон
млн. га	мільйон гектарів
млн. дал	мільйон декалітрів
млрд.	мільярд
н.д.	нема даних
пас.	пасажир
ПП	процентний пункт

Рентабельність активів	Рентабельність активів – фінансовий індикатор, який показує ефективність використання корпоративних активів. Показник розраховується шляхом ділення чистого прибутку на середню вартість сукупних активів на початок і на кінець звітного періоду.
Рентабельність власного капіталу (%)	Рентабельність активів – фінансовий індикатор, який показує ефективність використання корпоративних активів. Показник розраховується шляхом ділення чистого прибутку на середню вартість сукупних активів на початок і на кінець звітного періоду.
Рентабельність застосованого капіталу (%)	Рентабельність активів – фінансовий індикатор, який показує ефективність використання корпоративних активів. Показник розраховується шляхом ділення ЕВІТ на суму боргу і власного капіталу.
т	тонна
ТЕЦ	теплоелектроцентрально
тис. т	тисяча тонн
т-км	тонно-кілометр
шт.	штук

**МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
І ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ**
вул.Грушевського, 12/2
м.Київ, 01008, Україна
www.me.gov.ua